

**การเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุ กระจายเสียง
อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz**

นายกรุง คำอาษา

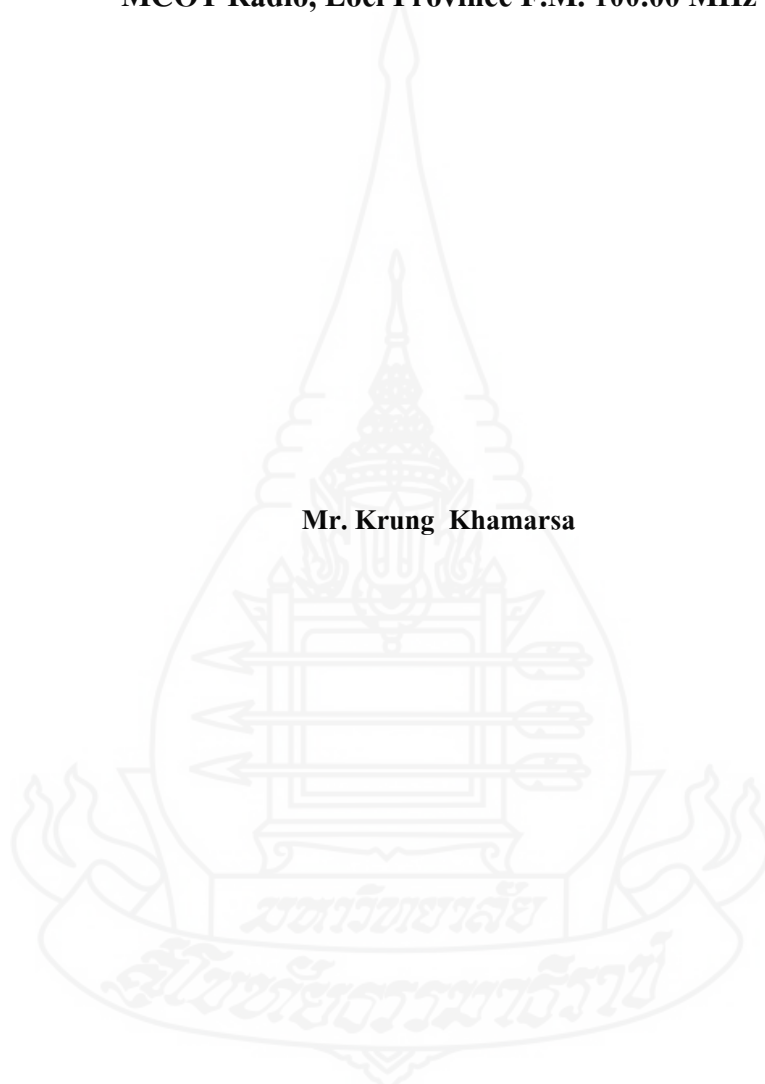

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาโท สาขาวิชาโท สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

**Exposure, Satisfaction and Demands of Listeners of
MCOT Radio, Loei Province F.M. 100.00 MHz**

Mr. Krung Khamarsa

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Communication Arts
School of Communication Arts
Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การเปิดรับ ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุ
กระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz
ชื่อและนามสกุล นายกรุง คำอาษา
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2563

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุสุพงศ์ สุขโสด)

..... (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาภรณ์ ศรีดี)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุ
กระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz
ผู้ศึกษา นายกรุง คำอาษา **รหัสนักศึกษา** 2571500319 **ปริญญา** นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โภธิสุวรรณ **ปีการศึกษา** 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับของผู้ฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz 2) ความพึงพอใจของผู้ฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz และ 3) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ในอำเภอเมืองเลย จำนวน 400 คน โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ฟังส่วนใหญ่เปิดฟังรายการของสถานีที่บ้าน เปิดฟังสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เปิดฟังในช่วงเช้า รายการที่ชอบฟังคือรายการลูกทุ่งสี่คูณร้อย ผู้ดำเนินรายการที่ชอบมากที่สุดคือ ดีใจคำไผ่ 2) ผู้ฟังมีความพึงพอใจด้านประเภทรายการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการประเภทข่าวมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก ผู้ฟังมีความพึงพอใจในรายการที่นำเสนอมากที่สุดคือ ลูกทุ่งสี่คูณร้อย โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก และมีความพึงพอใจด้านผู้ดำเนินรายการ เกี่ยวกับการดำเนินรายการได้นำฟังมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก ในส่วนของความพึงพอใจในการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการและความชัดเจนของเสียงผู้ฟังมีความพึงพอใจในระดับมาก 3) ผู้ฟัง มีความต้องการให้เพิ่มข่าวท้องถิ่น รายการเพลงและให้มีการโฆษณาในรายการให้สั้นลง ผู้ฟังต้องการมีส่วนร่วมในการจัดรายการ และการเพิ่มช่องทางการสื่อสารกับรายการรวมทั้งต้องการให้มีการจัดรายการเป็นภาษาถิ่น

คำสำคัญ การเปิดรับ ความพึงพอใจ ความต้องการ สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย

Independent Study title Exposure, Satisfaction and Demands of Listeners of MCOT Radio, Loei Province F.M. 100.00 MHz

Author: Mr. Krung Khamarsa; **ID:** 2571500319;

Degree: Master of Communication Arts;

Independent Study advisor: Theerarux Photisuwan, Associate Professor;

Academic year: 2019

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the exposure of listeners to MCOT Radio Loei Province F.M. 100.00 MHz; 2) their satisfaction with the radio station; and 3) what they demanded from the station.

This was a quantitative survey research. The sample population was 400 listeners of MCOT Radio Loei Province F.M. 100.00 MHz in Mueang Loei District, chosen through purposive sampling. The data was collected by distributing questionnaire and analyzed with the descriptive statistics of percentage, mean and standard deviation.

The results showed that 1) The majority of listeners of MCOT Radio Loei Province listened at home, at an average of once a week, usually in the morning. The program they listened to the most was *Luke Toong 4 x 100* and the presenter they like the most was DJ Khumphai. 2) Overall, the listeners were satisfied with the types of programs offered on the radio station. They were most satisfied with the news programs (highly satisfied). For the presentation of programs, the listeners were most satisfied with the *Luke Toong 4 x 100* program (very satisfied). They were satisfied with presenters, especially that they made the programs fun to listen to. Listeners were also very satisfied with opportunities for listener participation and the clarity of the audio coming from listeners. 3) For demands, listeners wanted the station to include more local news and more music programs, to make the advertisements shorter, to allow more listener participation, to open up more channels for listeners to contact the station, and to broadcast programs using the local dialect.

Keywords: Media exposure, Satisfaction with radio, Demand, MCOT Radio Loei Province

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การเปิดรับ ความพึงพอใจ และความ ต้องการของผู้ฟังรายการ “สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ” เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถและด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โภธิสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษา ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจแก้ไขในการ จัดทำรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐสุพงศ์ สุข โสัด ที่ได้เสียสละเวลามาเป็น คณะกรรมการในการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข ทำให้ การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ เพื่อนนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต รุ่นที่ 11 และรุ่นที่ 14 เพื่อนพี่น้องที่ทุก ท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการศึกษา รวมถึงผู้ศึกษาได้ใช้ความพากเพียรพยายาม อย่างสูง ในการค้นคว้ารวบรวมเรียบเรียงข้อมูลและจากประสบการณ์ที่ปฏิบัติงาน

ขอขอบคุณสำนักงานสถิติจังหวัดเลย และ ผู้อำนวยการ โรงเรียนเทศบาล 5 บ้านหนอง ผักก้าม ที่อนุเคราะห์ให้บุคลากรในหน่วยงานแนะนำวิธีการ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการ คำนวณหาค่าสถิติในการวิจัยในครั้งนี้

ปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้แก่ คุณพ่อเคนบุญ และคุณ แม่ลัย คำอาษา ท่านเป็นกำลังใจและภาคภูมิใจกับความสำเร็จของข้าพเจ้าในครั้งนี้

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ สนใจด้านวิทยุกระจายเสียงต่อไป

กรุง คำอาษา

สิงหาคม 256

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหานำวิจัย	3
วัตถุประสงค์	3
กรอบแนวคิดการศึกษา	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง	7
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ	33
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	38
แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ	42
แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร	46
สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz.	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป.....	67
ส่วนที่ 2 การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz.....	70
ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบF.M. ความถี่ 100.00MHz.....	74
ส่วนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลยระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz.....	77
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
สรุปผลการวิจัย.....	79
อภิปรายผล	82
ข้อเสนอแนะ	85
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก	92
ประวัติผู้ศึกษา	98

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ของผู้ฟัง รายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz.....	67
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของสถานที่ที่ผู้ฟังเปิดฟังรายการของสถานี วิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย F.M. 100.00 MH.....	70
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของความบ่อยครั้งในการเปิดรับฟังรายการของสถานี วิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย FM 100.00 MHz.....	71
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของช่วงเวลาในการฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.หวัคเลย F.M. 100.00 MHz.....	71
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนและร้อยละการเปิดรับฟังรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz.....	72
ตารางที่ 4.6	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ดำเนินรายการ (ดีเจ) สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz ที่ผู้ฟังชอบมากที่สุด.....	73
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจ ของผู้ฟังรายการสถานี.....	74
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจรายการของสถานี วิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz ด้านรายการที่นำเสนอ.....	75
ตารางที่ 4.9	แสดงผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการของสถานี ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ และด้านความชัดเจนของเสียง.....	76
ตารางที่ 4.10	ผู้ฟังมีความต้องการฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz ด้านเนื้อหาและวิธีนำเสนอ ด้านเวลาการออกอากาศ ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ และด้านอื่นๆ.....	77

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา	4
ภาพที่ 2.1 ผังโครงสร้างองค์กร สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz	52
ภาพที่ 2.2 ผังรายการหลักสถานีวิทยุ อสมท. จังหวัดเลย F.M. 100 MHz.....	53
ภาพที่ 2.3 แผนภูมิแสดงสัดส่วนรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz.....	54

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาท และอิทธิพลในการรับรู้ข่าวสารของประชาชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นสื่อกลางที่สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความบันเทิงและประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับประชาชนในระดับหน่วยงานและส่วนบุคคลได้เป็นอย่างดี วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย มีบทบาทในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ดังจะเห็นได้จาก การนำวิทยุกระจายเสียงไปใช้ในกิจการต่างๆ ของประเทศ เช่น การประชาสัมพันธ์ การศึกษา การทหาร ธุรกิจการค้า การบริการ และการพัฒนาประเทศซึ่งในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้า ได้มีสื่อมวลชนเกิดขึ้นหลายแขนงเช่นสื่อใหม่ (NEW MEDIA) แต่สื่อวิทยุกระจายเสียงนั้นยังคงมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของประชาชนและต่อสังคมตลอดมา และมีการปรับตัวเพื่อสอดคล้องกับเทคโนโลยีการสื่อสารที่เปลี่ยนไป วิทยุกระจายเสียงยังได้ขยายช่องทางการออกอากาศทางสื่อใหม่ผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ เช่นเฟซบุ๊ก (Facebook) หรือวิทยุออนไลน์ เป็นต้น (ดิเรก ปินตาแก้ว 2560)

สถานีวิทยุ อสมท.เป็นรัฐวิสาหกิจ ในรูปบริษัทมหาชนจำกัด และเป็นกิจการสื่อสารมวลชนภายใต้การกำกับของรัฐบาลไทย สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมงด้วยระบบ เอฟเอ็ม จากสถานีแม่ข่ายในกรุงเทพมหานคร ไปยังสถานีเครือข่าย 53 สถานีทั่วประเทศ และในระบบ เอเอ็ม 2 สถานี โดยมีสำนักข่าวไทย ดำเนินการผลิต รวบรวม จัดเก็บ และวิเคราะห์ข่าวสารทั้งทางสื่อโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียง รวมไปถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ทำการส่วนกลางในปัจจุบัน ตั้งอยู่เลขที่ 63/1 ถนนพระราม 9 แขวงห้วยขวาง กรุงเทพมหานครสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงที่ดำเนินธุรกิจด้านการสื่อสารมวลชน (mcof-th.listedcompyny.com> business) ได้รับความนิยมนับตั้งแต่ต้นๆ ของประเทศ มีคอนเทนต์ที่หลากหลายได้รับรางวัลมากมาย

สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M.100.00 MHz สถานีที่ตั้งเลขที่ 80/3 (ที่ใหม่) ถนนเลข-ด่านซ้าย บ้านนาหนอง ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42000 ทำการส่งกระจายเสียงครั้งแรก (ที่เก่า บ้านไร่ทาม ตำบลนาคินคำ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย) เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ.2534 เป็นสถานีวิทยุเครือข่ายหนึ่งใน 53 สถานีทั่วประเทศ และอยู่ในกลุ่ม

เครือข่าย 9 จังหวัดภาคอีสานตอนบน ประกอบด้วยสถานีวิทยุ กระจายเสียง อสมท.จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดนครพนม จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดอุดรธานี จังหวัดสกลนคร จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดหนองคาย และจังหวัดเลย ภายใต้การควบคุมของศูนย์บริหารวิทยุกระจายเสียงภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ส่งกระจายเสียงด้วยระบบ F.M. ความถี่ 100.00MHz. ออกอากาศตั้งแต่เวลา 8.00น.-18.00 น. ด้วยกำลังส่ง 1 กิโลวัตต์ ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 14อำเภอของ จังหวัดเลย ประกอบไปด้วย อำเภอเมืองเลย นาด้วง เชียงคาน ปากชม ด่านซ้าย นาแห้ว ภูเรือ ท่าลี่ วังสะพุง ภูกระดึง ภูหลวง ผาขาว เอรಾವัน และหนองหิน ผู้ฟังสามารถรับฟังได้ชัดเจนบางส่วนในจังหวัดใกล้เคียง เช่นจังหวัดอุดรธานี หนองบัวลำภู เพชรบูรณ์ พิษณุโลก อุดรดิตต์และประเทศเพื่อนบ้านอย่าง สปป.ลาวบางส่วน และยังสามารถรับฟังออนไลน์ได้ทั่วโลก

สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz เป็นสื่อที่มุ่งสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้สู่สังคมอุดมปัญญา ด้วยพันธกิจที่ว่าเป็นผู้นำสื่อวิทยุในท้องถิ่น โดยการนำเสนอข่าวสาร สาระ บันเทิงที่สร้างสรรค์สังคม สนับสนุนให้การสื่อสารสู่ประชาชน เกี่ยวกับการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน รักษาภาพลักษณ์ที่ดีของสถานีวิทยุ อสมท.ให้คงความเป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือจากผู้ฟังตลอดเวลา และสามารถแข่งขันในด้านธุรกิจได้ โดยได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจ จาก คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

เนื่องจากความเป็นสื่อหลักในท้องถิ่นทำให้สถานีวิทยุ อสมท. จังหวัดเลย ถูกคาดหวังจากประชาชนในพื้นที่พอสมควรในด้านการนำเสนอ แต่สถานีวิทยุ อสมท. จังหวัดเลย ที่ได้ดำเนินการส่งกระจายเสียงมาเป็นเวลาเกือบ 30 ปี (2534-2563) กลับยังไม่มีผลการรับฟังของผู้ฟังกลุ่มต่างๆ ทำให้การจัดรายการเป็นไปตามนโยบายของสถานีทั้งที่ผู้รับฟังผู้ฟังสถานีวิทยุ อสมท. มีความหลากหลายในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาการเปิดรับความพึงพอใจ และความต้องการ ของผู้ฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ในพื้นที่ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลยมาก่อน

การวิจัยในครั้งนี้ก็เพื่อหาคำตอบในการเปิดรับ ความพึงพอใจรวมทั้งความต้องการของผู้ฟังรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ผลการวิจัยที่ได้รับจะนำไปปรับปรุงรายการ สถานีวิทยุ อสมท.จังหวัดเลย ให้การจัดรายการและการผลิตตรงกับความต้องการของท้องถิ่นมากที่สุดในฐานะเป็นคลื่นหลักคลื่นหนึ่ง ของจังหวัดเลย รวมทั้งพัฒนารายการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังต่อไป

2. ปัญหาวิจัย

2.1 การเปิดรับของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz เป็นอย่างไร

2.2 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00MHz อยู่ในระดับใด

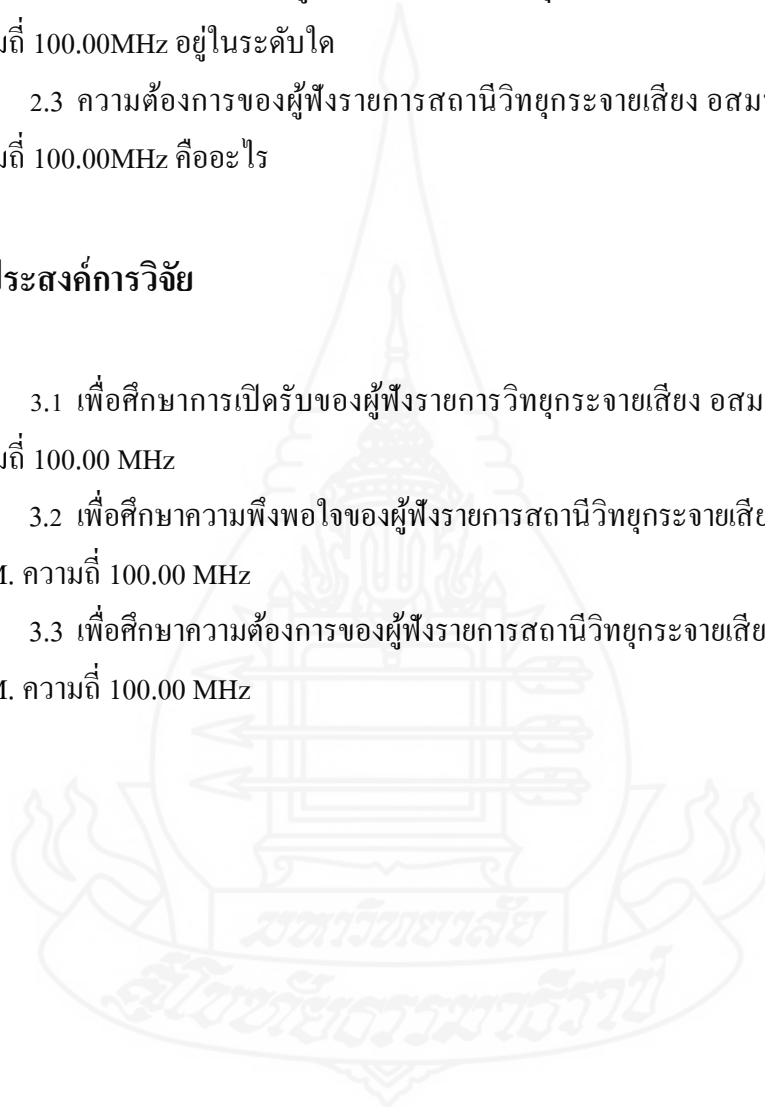
2.3 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00MHz คืออะไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

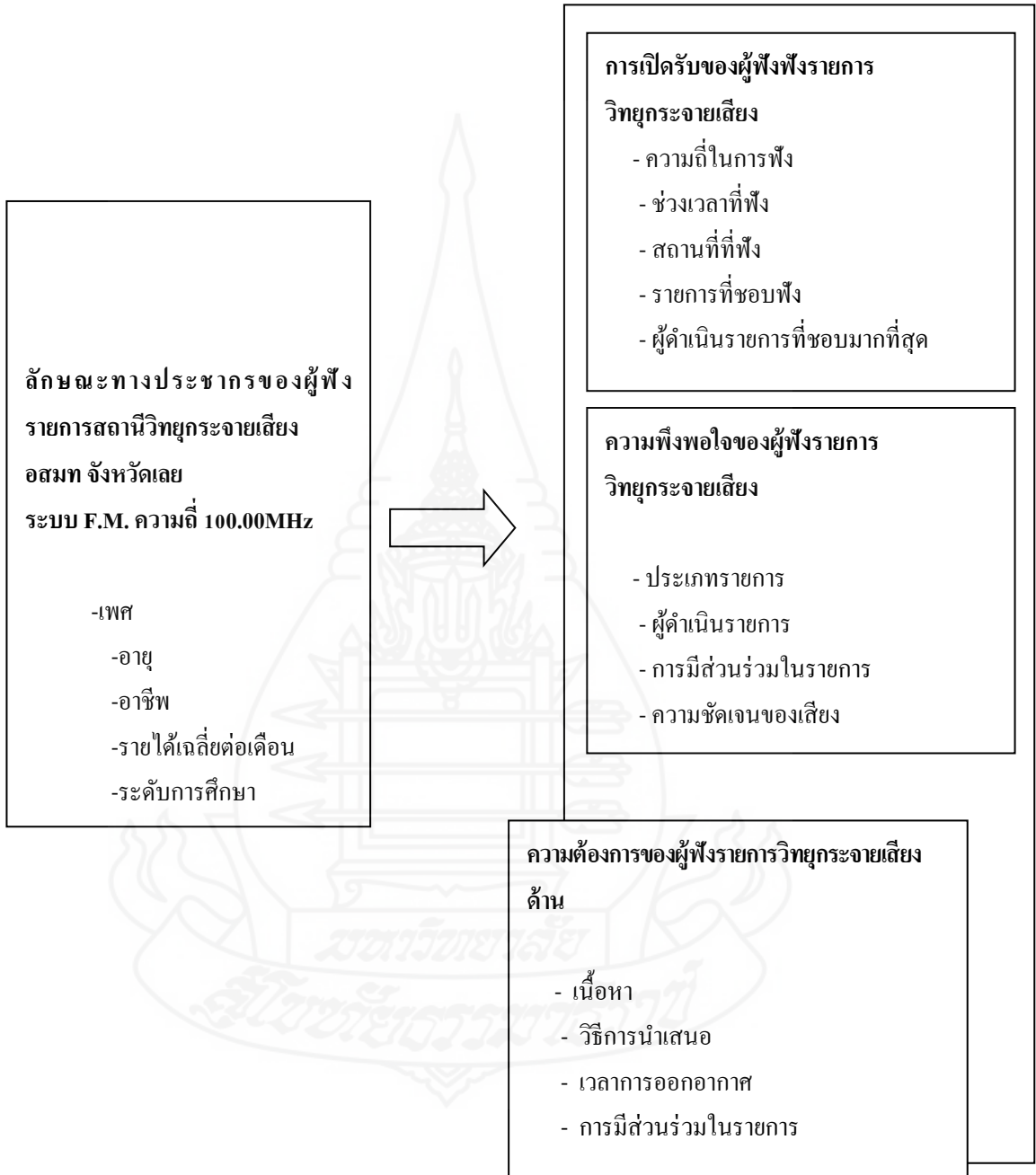
3.1 เพื่อศึกษาการเปิดรับของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

3.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

3.3 เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

4. กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ฟังรายการ จำนวน 400 คน

5.3 ขอบเขตด้านเวลา

เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือน มิถุนายน– กรกฎาคม 2562

6. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

6.1 สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M.ความถี่ 100.00 MHz หมายถึง สถานีวิทยุที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการธุรกิจ จากสำนักงาน กสทช.ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 80/3 ถนนเลข-ด่านซ้าย บ้านนาหนอง ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42000 ออกอากาศด้วยระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ส่งกระจายเสียงตั้งแต่เวลา 08.00 น. – 18.00 น. เป็นประจำทุกวัน หลังจากนั้นก็จะเชื่อมโยงสัญญาณจากสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.แม่ข่าย กรุงเทพมหานคร ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง โดยผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สารความรู้ และความบันเทิงออกอากาศครอบคลุมพื้นที่ จังหวัดเลย และจังหวัดใกล้เคียง

6.2 ผู้ฟังรายการ หมายถึง ประชาชนในเขตบริการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลยระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz คือ อำเภอเมืองเลย ที่ฟังรายการของสถานี

6.3 ประเภทรายการ หมายถึง

1) รายการประเภทข่าว ได้แก่ ข่าวต้นชั่วโมงและข่าวภาคเที่ยง จากสำนักข่าวไทย รายการร้อยดวงใจไทยเลย และรายการสุขทุกข่าว

2) รายการประเภทความรู้ ได้แก่ รายการเสียงจาก มมร.

3) รายการประเภทบันเทิง ได้แก่ รายการย้อนอดีตเพลงดัง รายการลูกทุ่งเอ็มคอตเรดิโอเน็ตเวิร์ค รายการสืบสานตำนานเพลง รายการลูกทุ่งสี่คูณร้อย รายการลูกทุ่งชายแดน และรายการลูกทุ่งซุปเปอร์มอส

4) รายการประเภทบริการสาธารณะ ได้แก่ อสมท.เพื่อชุมชน และรายการร้อยดวงใจไทเลย

6.4 ลักษณะทางประชากร หมายถึง เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระดับการศึกษาของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

6.5 การเปิดรับ หมายถึง พฤติกรรมของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลยระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz เกี่ยวกับความถี่ในการฟังรายการ ช่วงเวลาที่ฟัง สถานที่ในการฟัง รายการที่ชอบฟัง และผู้ดำเนินรายการที่ชอบมากที่สุด

6.6 ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกชอบของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M.ความถี่ 100.00 MHzในด้านประเภทรายการ ผู้ดำเนินรายการ การมีส่วนร่วมกับผู้ฟังรายการ และความชัดเจนของเสียง

6.7 ความต้องการของผู้ฟังรายการ หมายถึง ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz มีความประสงค์ในการฟังรายการด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ เวลาออกอากาศ และการมีส่วนร่วมในรายการ รวมทั้งด้านอื่นๆ ตามความต้องการของผู้ฟัง

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผลการวิจัยที่ได้รับสามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบการจัดผังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังและพันธกิจของสถานีต่อไป

7.2 ผลของการวิจัยที่ได้รับจะนำไปพัฒนาการผลิตรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ทั้งด้านเนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการและผู้ดำเนินรายการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับ ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

- 1) การเปิดรับของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz
- 2) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz และ
- 3) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz โดยมีแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบในการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ
3. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
4. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ
5. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร
6. สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง

ก่อนที่จะมีวิทยุกระจายเสียง ประเทศไทยติดต่อสื่อสารในระบบโทรคมนาคมมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ใน พ.ศ.2450 ทางราชการทหารเรือได้นำเครื่องรับส่งวิทยุโทรเลขแบบมาร์คโคนีเข้ามาใช้เป็นเครื่องแรก เรียกว่า “ราดิโอโทรเลข” (radio telegraph) ต่อมาภายหลังพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ทรงบัญญัติคำว่า “วิทยุ” ใช้แทน “ราดิโอ” วิทยุเพื่อการสื่อสารหรือวิทยุโทรเลขเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้นในรัชกาลที่พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงทหารเรือตั้งสถานีวิทยุโทรเลขถาวรขึ้น 2 สถานีที่ตำบลศาลาแดง ในกรุงเทพมหานครกับชายทะเล จังหวัดสงขลาเมื่อ พ.ศ.2456 ต่อมาได้โอน

กิจการวิทยุโทรเลขจากกระทรวงทหารเรือมาขึ้นกับกรมไปรษณีย์โทรเลข และเปิดให้ประชาชนใช้วิทยุโทรเลขติดต่อสื่อสารกันได้ กรมไปรษณีย์โทรเลขได้ขยายงานด้านวิทยุโทรเลขตลอดมา

บุคคลแรกที่บุกเบิกริเริ่มกิจการวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทยคือ นายพลเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ได้รับการยกย่องว่าเป็นพระบิดาแห่งวิทยุกระจายเสียงไทย โดยใน พ.ศ.2574 ขณะที่ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ทรงสนพระทัยงานวิทยุกระจายเสียงอย่างจริงจัง ถึงกับสั่งซื้อเครื่องส่งวิทยุโทรศัพท์มาติดตั้งที่วังบ้านดอกไม้เพื่อทดลองส่งเสียงพูดกับเสียงดนตรี ในขณะที่เดียวกันกรมไปรษณีย์โทรเลขก็ได้เตรียมการทดลองส่งวิทยุกระจายเสียงและได้ดำเนินการอย่างจริงจัง ตั้งแต่ พ.ศ. 2471 มีการตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นสั้นเป็นแห่งแรกใช้สัญญาณเรียกขานว่า 4 พีเจ (HS4PJ) คำว่า พีเจ เป็นอักษรย่อหมายถึง บุรฉัตรไชยากร อันเป็นพระนามเดิมของ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ต่อมากองช่างวิทยุได้ย้ายกิจการทดลองวิทยุกระจายเสียงจากดีกรีมไปรษณีย์โทรเลข ปากคลองโอ่งอ่างไปที่ตำบลลาดพร้าว มีการเปลี่ยนความยาวคลื่นและเพิ่มกำลังให้สูงขึ้นใช้สัญญาณเรียกขานประจำสถานีว่า 2 พีเจ (HS2PJ) การส่งวิทยุกระจายเสียงคลื่นสั้นมีปัญหาเนื่องจากการรับฟังในระยะทางไกล กองช่างจึงเปลี่ยนไปทดลองส่งด้วยคลื่นปานกลาง (medium frequency) และใช้สัญญาณเรียกขานว่าหนึ่ง หนึ่ง พีเจ (HS11PJ) สำหรับส่งกระจายเสียงในประเทศ ส่วนการทดลองส่งกระจายเสียงด้วยคลื่นสั้นใช้ส่งไปต่างประเทศเท่านั้น

กิจการวิทยุกระจายเสียงของประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จุดเริ่มต้นที่สำคัญเกิดขึ้นจากการที่รัฐบาลประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจต่างๆ สามารถจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงได้ หลังจากนั้นสถานีวิทยุกระจายเสียงของประเทศไทยจึงมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีพัฒนาการด้านการตั้งสถานีและการขยายเครือข่ายของสถานีออกไปครอบคลุมทั่วประเทศ เครือข่ายที่สำคัญได้แก่ กรมประชาสัมพันธ์ กองทัพบก บริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน) และยังมีวิทยุกระจายเสียงของหน่วยงานอื่นๆ อีกหลายหน่วยงาน ได้แก่ กรมตำรวจ รัฐสภา มหาวิทยาลัย กรมไปรษณีย์โทรเลข กรมอุดมศึกษา กรมประมง กระทรวงศึกษาธิการ สำนักพระราชวัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมเจ้าท่ากรุงเทพมหานคร สถานีวิทยุเหล่านี้ถือว่าเป็นสถานีกระแสหลัก ปัจจุบันยังมีสถานีวิทยุชุมชนเกิดขึ้นอย่างมากมาย ไม่ต่ำกว่า 3,000 สถานีทั่วประเทศ ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงมีพัฒนาการด้านเทคโนโลยี พัฒนาการทางด้านรายการ และพัฒนาการทางการดำเนินกิจการมาจนถึงปัจจุบัน (สมุน อยู่สิน, 2554, น. 7-14 -7-20)

1.1 บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียง

วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่มีลักษณะเฉพาะในการสื่อสาร ลักษณะที่สำคัญของวิทยุกระจายเสียง (กฤติมา เกรียงขจรพันธ์, 2554) คือเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งสารไปถึงผู้รับได้ด้วยการฟัง เพราะวิทยุเป็นสื่อที่ไม่มีภาพ ผู้ฟังจึงต้องสร้างจินตนาการเกี่ยวกับสารที่ได้ฟังให้เป็นภาพต่างๆ ตามความเข้าใจของผู้ฟังแต่ละคน โดยจินตนาการตามเสียงที่ได้ยินผ่านสื่อวิทยุ ทั้งเสียงของผู้ประกาศ ผู้ดำเนินรายการ เสียงเพลง เสียงประกอบ เสียงจากเหตุการณ์ต่างๆ ที่นำเสนอผ่านทางสื่อวิทยุ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ฟังได้ดี เป็นการสื่อสารแบบตัวต่อตัวระหว่างผู้ดำเนินรายการกับผู้ฟัง ซึ่งเหมือนการพูดคุยกับคนเพียงคนเดียว แต่ในความเป็นจริงนั้นวิทยุเป็นสื่อที่ส่งถึงผู้รับได้ครั้งละจำนวนมาก มีผู้ฟังในเวลาเดียวกันหลายร้อยหลายพันคน จะเห็นได้ว่าวิทยุกระจายเสียงนิยมใช้ในการเป็นสื่อที่จูงใจและโน้มน้าวใจได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นสื่อที่เข้าถึงผู้ฟังได้สะดวกง่าย ไม่ต้องใช้ทักษะในการฟังมากนัก รัศมีที่ส่งสัญญาณออกอากาศครอบคลุม กว้างไกล อีกทั้งวิทยุมีขนาดเล็กสามารถพกพาได้สะดวก ไม่ยุ่งยากในการเปิดรับ เพียงแค่เปิดวิทยุแล้วหมุนหาคลื่นความถี่ที่ตนเองต้องการก็สามารถรับฟังได้แล้ว

นอกจากนี้แล้ววิทยุกระจายเสียงยังเป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทหน้าที่ ในการให้ข้อมูลข่าวสาร มีความฉับไว น่าเชื่อถือ โดยมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ (ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร, 2545)

1) บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงในการให้ข่าวสาร คุณลักษณะในการเสนอข่าวสาร เป็นสื่อที่นำเสนอข่าวใน3ด้านคือ

(1) ความฉับไวในการเสนอข่าวสาร เป็นความจำเป็นจะทำให้ผู้รับสาร สามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว หากข่าวสารนั้นเป็นข่าวสารที่ค่อนข้างร้ายแรงทันทีเมื่อมีเกิดเหตุการณ์ขึ้น เพื่อให้ผู้รับสารสามารถปรับตัวรับมือแก้ไขสถานการณ์กับเหตุการณ์นั้นๆ เช่น การแจ้งข่าว ภัยพิบัติ หรือข่าวสารที่บ้านเมืองอยู่ระหว่างการจลาจล การแจ้งข่าวสารอย่างทันทั่วทั้งจะช่วยให้ผู้คนที่ได้รับรู้เหตุการณ์และปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและทันทั่วทั้ง

(2) ความน่าเชื่อถือในการเสนอข่าวสาร วิทยุกระจายเสียงทำให้ผู้รับสารเกิดความเชื่อถือในข่าวสารที่นำเสนอในลักษณะที่ต่างกัน คือ การนำเสนอข่าวเป็นการนำเสนอด้วยภาษาที่ง่าย สั้น กระชับ และชัดเจนตรงตามหลักของภาษาวิทยุกระจายเสียง ผู้ฟังจะเข้าใจถึงเหตุการณ์ที่นำเสนอโดยต้องคิดสร้างจินตนาการภาพ ไม่ถูกหันเหไปด้วยภาพ จึงทำให้การนำเสนอข่าวทางวิทยุกระจายเสียงเป็นการนำเสนอข่าวสารที่มีพลัง

(3) การเข้าถึงผู้รับสาร สื่อวิทยุกระจายเสียงนั้นเป็นสื่อที่ประชาชนมีอยู่แทบทุกครัวเรือน ทั้งที่อยู่ในบ้านและรถยนต์ หรือในสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ พกพาได้ง่ายและมีข้อได้เปรียบ

โดยสามารถเปิดรับฟังได้ตลอดเวลา การเข้าถึงผู้รับสารจึงไม่ใช่ปัญหาของวิทยุกระจายเสียง แต่มีข้อจำกัดเรื่องความสะดวกในการเปิดฟัง ผู้ฟังมักจะทำกิจกรรมอื่นขณะฟังวิทยุกระจายเสียงด้วย จึงทำให้ไม่มีสมาธิในการฟัง เช่น ฟังวิทยุขณะขับรถ ทำงานบ้าน หรือขณะทำอาหาร เป็นต้น

2) บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงที่ในการเสนอข่าว ได้แก่

(1) การสอดส่องตรวจตรา จับตาดูความเปลี่ยนแปลง หรือความเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม เพื่อดูแลสังคมให้อยู่ในระเบียบและแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง หากมีสิ่งใดผิดปกติก็จะรายงานให้สังคมทราบโดยทันที

(2) การกลั่นกรองข่าวสาร ข่าวสารที่เราได้ฟังทางวิทยุกระจายเสียงบรรณาธิการข่าว หรือหัวหน้าข่าวและผู้สื่อข่าว ได้เลือกสรรมาแล้วว่าเป็นข่าวที่มีความเหมาะสมที่จะนำเสนอแก่มวลชน และการนำเสนอในลักษณะใด การกลั่นกรองข่าวสารนี้ ทำให้สื่อมวลชนถูกมองว่าเป็นนายทวารข่าวสาร หรือผู้รักษาประตู (Gate keeper) ที่ควบคุมประตูทางออกของข่าวสารก่อนเดินทางผ่านสื่อไปสู่มวลชน ซึ่งสื่อมวลชนมีเกณฑ์ในการเลือกข่าวสารตามนโยบายของสถานี ความต้องการของผู้รับสารหรือสถานการณ์ทางสังคมในขณะนั้น หน้าที่ในการให้ข่าวสารของสื่อกระจายเสียงเป็นหน้าที่หลัก ถือได้ว่ามีความสำคัญมาก จึงต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง เที่ยงตรง และนำเสนอด้วยความเป็นกลาง ไม่เข้าข้างฝ่ายใด ไม่บิดเบือนหรือลดความน่าเชื่อถือของข่าวด้วยการทำให้เนื้อหาของข่าวมีเป็นเรื่องบันเทิงหรือนาฏกรรม (dramatized) มากเกินไป

3) บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงในการแสดงความคิดเห็น

(1) การให้ความคิดเห็น ประเภทของรายการที่ให้ความคิดเห็น ได้แก่ รายการวิจารณ์รายการวิเคราะห์สถานการณ์และประเด็นปัญหาต่างๆ เป็นรายการที่มีการแสดงความคิดเห็นของผู้ดำเนินรายการ และผู้ร่วมรายการให้สาระแก่ผู้ฟังอย่างแท้จริง ไม่ใช่เฉพาะเนื้อหาของข่าวที่นำเสนอในรายการ แต่เป็นความคิดเห็นที่นำเสนอในรายการนั้นๆ

(2) การเป็นเวทีแสดงความคิดเห็น วิทยุกระจายเสียงเปิดโอกาสให้สมาชิกในสังคมได้แสดงความคิดเห็นผ่านสื่อมวลชน เพื่อให้ทุกฝ่ายได้หาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกันต่อไป การทำหน้าที่เป็นเวทีแสดงความคิดเห็นมี 3 ลักษณะ คือ

(ก) เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทำได้โดยการเชิญมาร่วมรายการแสดงความคิดเห็น สัมภาษณ์หรือแสดงความคิดเห็นผ่านทาง จดหมาย โทรศัพท์ ข้อความสั้น (SMS) หรือสื่อใหม่ เป็นต้น

(ข) เป็นช่องทางในการร้องทุกข์ของประชาชน การร้องทุกข์ของประชาชนในรายการวิทยุกระจายเสียง มักจัดทำในลักษณะรายการขนาดสั้น ให้ผู้เดือดร้อนหรือผู้ที่ได้รับ

ผลกระทบเป็นผู้นำเสนอด้วยตนเอง เพื่อให้ปัญหาเหล่านั้นมีความรู้สึกว่าเป็นปัญหาของ “ชาวบ้าน” จริงๆ และปัญหาเหล่านี้ก็มักจะได้รับทราบและสนองตอบจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนั้นๆ

(ค) เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการแสดงความคิดเห็น สื่อมวลชนไม่ได้ถามประชาชนว่า มีความคิดเห็นหรือการตั้งประเด็นคำถามในรายการให้เป็นตัวกระตุ้นสังคมให้มีปฏิกิริยาต่อเรื่องนั้นได้ เช่น รายการวิเคราะห์ข่าวนำประเด็นทางการเมืองขึ้นมาโต้เถียง อภิปราย อาจมีผลต่อผู้รับสารและสร้างความเป็น “สาธารณะ” โดยทำให้กลุ่มคนที่เปิดรับสารในเรื่องเดียวกัน มีความสนใจร่วมกัน และมีปฏิกิริยาตอบโต้ต่อประเด็นดังกล่าว

3) การโน้มน้าวชักจูงใจ การแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนสามารถนำไปสู่การโน้มน้าวชักจูงใจได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเนื้อหา สาระ ประเด็น และเรื่องราวที่นำเสนอการเพื่อให้ผู้ฟังปรับเปลี่ยนทัศนคติ หรือมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การโน้มน้าวชักจูงใจรายการวิทยุกระจายเสียงมักนำเสนอในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์ หรือโน้มน้าวให้ประชาชนมีคิคล้อยตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น การรณรงค์เลือกตั้ง การรณรงค์เรื่องการใส่หน้ากากอนามัย เป็นต้น

4) บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงในการให้ความรู้และการศึกษา การให้ความรู้และการศึกษา เป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งของวิทยุกระจายเสียง เพราะการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน สื่อมวลชนก็สามารถทำหน้าที่ในการให้ความรู้ที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ เช่น การให้ความรู้แก่ประชาชนเรื่องการอ่านออกเขียนได้ การปรับปรุงการกินอยู่ หรือการประกอบอาชีพ และวิทยาการใหม่ๆ การให้ความรู้และการศึกษาแก่ประชาชนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียนโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน วิทยุกระจายเสียงมีความเหมาะสมในการให้ความรู้และการศึกษาเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและประชาชนทั่วไปอย่างทั่วถึง รวดเร็ว ผู้ฟังสามารถได้รับความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ โดยสามารถนำเสนอได้ทั้ง รายการความรู้ทั่วไป และรายการเพื่อการเรียนการสอนทั้งนี้มีการหลอมรวมสื่อมวลชนในสื่อใหม่ การให้ความรู้และการศึกษาทางสื่อใหม่ จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่ง

5) บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงในการให้ความบันเทิง หน้าที่ของสื่อวิทยุกระจายเสียงเพื่อความบันเทิงมี 3 ลักษณะ ดังนี้

(1) การให้ความบันเทิงโดยตรง เป็นบทบาทเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน ของมนุษย์ในแต่ละด้าน ได้แก่

(ก) ความต้องการด้านความรู้สึก เพื่อประเทืองอารมณ์ ผ่อนคลายความตึงเครียด เช่น การฟังเพลงทางวิทยุกระจายเสียง การฟังละครวิทยุ

(ข) ความต้องการด้านส่วนบุคคล เพื่อแสวงหาความเชื่อมั่นในตนเอง เช่น รายการสัมภาษณ์บุคคลที่ต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ทำให้ผู้ฟังมีกำลังใจในการดำเนินชีวิต

(ค) ความต้องการด้านสังคม ได้แก่ ความปรารถนาในการสังสรรค์และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น รายการบันเทิงทางวิทยุกระจายเสียงทำให้ผู้ฟังมีเรื่องราวมาเป็นหัวข้อในการสนทนาระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อนฝูง และบุคคลอื่นๆ ในสังคม

(ง) ความต้องการด้านการหลบหลีกหรือเบี่ยงเบนจากโลกแห่งความจริง เพื่อกระตุ้นจินตนาการด้านต่างๆ ที่อยู่นอกเหนือความเป็นจริงที่กำลังเผชิญอยู่ เช่น ละครวิทยุที่ตอนจบนั้นจบลงด้วยพระเอกนางเอกของละครเรื่องนั้นมีความสุขที่ทำให้ผู้ฟังปลาบปลื้ม เนื่องจากเป็นเรื่องที่ไม่สามารถเป็นไปได้ในชีวิตจริง

(2) การให้ความบันเทิงโดยแฝงความรู้ทางอ้อม รายการบันเทิงโดยทั่วไปเมื่อมองอย่างผิวเผิน มักเป็นรายการที่มุ่งให้ความบันเทิงเพียงอย่างเดียว แต่ในความเป็นจริง มีหลายครั้งที่พบว่าตัวผู้ฟังได้รับความรู้ และข้อคิดที่เป็นประโยชน์จากรายการมาปรับใช้กับตนเองได้

(3) การให้สาระบันเทิง รายการสาระบันเทิงมีลักษณะเด่น คือ สามารถนำเสนอสาระความรู้ให้แก่ผู้ฟัง โดยไม่ทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย แต่กลับทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกเพลิดเพลินไปกับการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ รายการสาระบันเทิงที่ประสบความสำเร็จต้องผสมผสานระหว่างสาระความรู้และความบันเทิงในสัดส่วนที่เหมาะสมของกลุ่มเป้าหมายผู้รับสาร เช่น กลุ่มเด็ก กลุ่มมวลชน กลุ่มผู้ด้อยการศึกษาและสถานภาพทางสังคม

6) บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงในการให้บริการสาธารณะ (ธีรารักษ์ โภธิสุวรรณ, 2556) รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ มีลักษณะเป็นสื่อในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนทุกระดับเป็นวิถีทางของสังคม ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของประชาธิปไตย การรับทราบข้อมูลข่าวสารของประชาชนทุกกลุ่มเป็นการธำรงรักษาและการขยายขอบเขตของระบอบประชาธิปไตยโดยการกระจายเสียงที่บ่งบอกถึงความคิดเห็นที่เป็นอิสระของบุคคลขององค์กร เสมือนเป็นพื้นที่สาธารณะที่วิทยุกระจายเสียงได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเป็นผู้บูรณาการสังคม นอกจากนี้แล้ววิทยุกระจายเสียงมีความเหมาะสมในการเป็นสื่อเพื่อบริการสาธารณะ เพราะสามารถส่งกระจายเสียงได้อย่างรวดเร็ว กว้างไกล เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถรับใช้ประชาชนได้อย่างดีในช่วงวิกฤตต่างๆ เช่น เตือนภัยพิบัติ น้ำท่วม แผ่นดินไหว การระบาดของโรค เพื่อให้ประชาชนได้รับ ข้อมูลข่าวสารมีการเตรียมตัวรับมือกับเหตุการณ์ภัยพิบัติต่างๆ เหล่านั้น โดยภารกิจที่สำคัญคือการปกป้องชีวิตและพิทักษ์ทรัพย์สินของประชาชนเป็นต้น โดยวิทยุกระจายเสียงเพื่อการบริการสาธารณะนั้น ต้องมีองค์ประกอบ 8 ประการ คือ สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกที่ มีเนื้อหาสอดคล้องกับรสนิยมและความสนใจของทุกคน ให้ความสำคัญกับชนกลุ่มน้อยพิเศษ มีบทบาทในการสร้าง

ชุมชนและเอกลักษณ์ของชาติ ปราศจากผลประโยชน์ ได้รับเงินอุดหนุนโดยตรงจากสาธารณะ มุ่งผลิตรายการที่มีคุณภาพมากกว่าความต้องการจำนวนของผู้ฟัง ผู้ผลิตมีเสรีภาพในการนำเสนอ

1.2 ประเภทของกิจการวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย

ในการประกอบกิจการกระจายเสียง ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการดังกล่าว หลักเกณฑ์ตามที่ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 กิจการ กระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่มาตรา 10 ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจาย เสียงหรือกิจการโทรทัศน์โดยใช้คลื่นความถี่มี 3 ประเภทดังนี้ (พระราชบัญญัติการประกอบกิจการ กระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 thaibja.org)

- (1) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ
  - (2) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน
  - (3) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการธุรกิจ
- ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ใบอนุญาตประกอบกิจการสาธารณะได้แก่ ใบอนุญาตที่ออกให้สำหรับการ ประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการบริการสาธารณะ แบ่งเป็นสามประเภท

(ก) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่งออกให้สำหรับ กิจการกระจายเสียงหรือกิจการ โทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา วิทยาศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตรและการ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

(ข) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่สอง ออกให้สำหรับ กิจการกระจายเสียงหรือกิจการ โทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อความมั่นคงของรัฐหรือความ ปลอดภัยสาธารณะ

(ค) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่สาม ออกให้สำหรับ กิจการกระจายเสียงหรือกิจการ โทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสาร สาธารณะเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน การกระจายข้อมูลข่าวสาร เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์ สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มความสนใจมีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือ บริการข้อมูลข่าวสาร อันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่นชน

2) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการประกอบกิจการบริการสาธารณะ แต่ต้องเป็นประโยชน์ตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการ

3) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจ ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์ของผู้ประกอบกิจการเพื่อแสวงหากำไรในทางธุรกิจ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศ กำหนด อย่างน้อยแบ่งเป็นสามประเภท)

(ก) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับชาติ ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ที่มีพื้นที่ให้บริการครอบคลุมทุกภาคของประเทศ

(ข) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับภูมิภาคออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีพื้นที่ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงที่ให้บริการในกลุ่มจังหวัด

(ค) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับท้องถิ่น ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีพื้นที่ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงที่ให้บริการในกลุ่มจังหวัด

โดยสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ FM. ความถี่ 100.00MHz. ดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียง ทั้งในด้านการผลิต การตลาด และบริหารจัดการการออกอากาศรายการประเภทต่างๆ ทั้งสาระความรู้ และความบันเทิงที่หลากหลายรูปแบบ ภายใต้ชื่อ MCOT Radio Network “เครือข่ายทันสมัย ก้าวไกล สังกมสร้างสรรค์ด้วยปัญญา” ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจ จาก คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการ โทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือชื่อย่อ กสทช.

1.3 ประเภทรายการวิทยุกระจายเสียง

สุมน อุษุสิน (2556) ได้กล่าวถึงแนวคิดการแบ่งประเภทของวิทยุกระจายเสียงตามบทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชน ซึ่งบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนตามที่นักทฤษฎีได้กล่าวไว้คือ สื่อมวลชนมีหน้าที่ให้ข่าวสาร ความรู้ การศึกษา และความบันเทิงแก่ประชาชน โดยหน้าที่เหล่านี้ยังเป็นหน้าที่หลักอยู่จนทุกวันนี้และเนื่องจากวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งจึงต้องมีบทบาทหน้าที่ดังกล่าว โดยเสนอผ่านทางรายการไปยังผู้ฟัง ผู้ฟังจะสามารถเลือกฟังได้ตามความสนใจ ในวันเวลาที่กำหนดไว้ในตารางกระจายเสียง

สำหรับประเทศไทยพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 กำหนดให้สถานีวิทยุประเภทธุรกิจต้องมีรายการประเภทข่าวสารและสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 25 ที่เหลือเป็นรายการบันเทิงจะเห็นได้

ว่าการจัดแบ่งประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงตามบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนนั้นแต่ละสถานีไม่จำเป็นต้องจัดแบ่งจำนวนเท่ากันขึ้นอยู่กับนโยบายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินรายการของแต่ละสถานีอย่างไรก็ตามการแบ่งประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงตามบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนดังนี้

1) รายการประเภทข่าวสาร เป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมให้ผู้ฟังรู้ว่า มีอะไรเกิดขึ้น ในแต่ละวัน เป็นการรายงานว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร (Who, What, Where, When, Why and How) ข่าวต้องเป็นเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นสดๆ ร้อนๆ มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของคนทั่วไป เช่น เรื่องความขัดแย้ง ความแปลกพิศดารมหัศจรรย์ เรื่องของคนสำคัญ หรือผู้มีชื่อเสียง เป็นต้น วิทยุกระจายเสียงมีหน้าที่รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้ทราบเรื่องราวความเป็นไปของโลกตลอดจนความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว และเข้าถึงประชาชนได้ทุกหนทุกแห่ง ประกอบกับในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคการสื่อสารไร้พรมแดน มีการหลั่งไหลของข่าวสารจำนวนมากจากส่วนต่างๆ ของโลก ทำให้ประชาชนเกิดความกระตือรือร้นในการแสวงหาข่าวสารสถานีวิทยุกระจายเสียงต่างๆ จึงต้องจัดรายการประเภทข่าว เพื่อที่จะรายงานเหตุการณ์และสนองตอบความสนใจใคร่รู้ของประชาชนจนบางสถานีต้องจัดเป็นสถานีข่าวโดยเฉพาะ และบางสถานีมีรายการข่าวทุกชั่วโมง

2) รายการประเภทความรู้ หรือการศึกษา วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่มีศักยภาพในการให้ความรู้ และการศึกษาแก่ประชาชนได้อย่างเสมอภาคเท่าเทียม ไม่ว่าจะเป็นคนที่อาศัยอยู่ในเมือง หรือในชนบท จะเป็นคนจนหรือคนร่ำรวย คนพิการ หรือคนที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ก็สามารถฟังวิทยุได้ถ้าหากคลื่นวิทยุส่งไปถึง วิทยุกระจายเสียงจึงเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ความรู้และการศึกษาแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี การให้ความรู้และการศึกษาผ่านวิทยุกระจายเสียงอาจทำได้หลายวิธี เช่น การจัดรายการที่ให้ความรู้ทั่วไป และให้ความรู้เฉพาะด้าน เช่น ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถจัดรายการเพื่อการศึกษาผ่านทางวิทยุกระจายเสียง ทั้งการศึกษาในระบบ โรงเรียน การศึกษานอกระบบ โรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย อาจกล่าวได้ว่ารายการวิทยุกระจายเสียงประเภทความรู้และการศึกษา สามารถให้การศึกษาดลอดชีวิต (Lifelong Education) ทำให้ผู้ฟังเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการพัฒนาตนเองและปรับตนเองให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ของประเทศ และของโลกได้

3) รายการประเภทบันเทิง นภาพกรณ์ อัจฉริยะกุล (2528 อ้างใน สุมน อยู่สิน, 2556) กล่าวว่า “รายการบันเทิงทางวิทยุกระจายเสียงเปรียบเสมือนเป็นอาหารทางใจของมนุษย์ที่

วิเศษยิ่ง การทำให้จิตใจอึดหยุ่นยอมทำให้เกิดความสุข เกิดความสมบูรณ์ในวันหนึ่งๆ คนเรามีภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่างกัน บางคนต้องออกไปทำงานนอกบ้านตลอดวัน บางคนมีภาระทำงานบ้านแต่ไม่ว่าจะมีภาระในบ้านหรือนอกบ้านก็ตาม ต้องใช้กำลังกาย กำลังความคิด หรือใช้สมองอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นธรรมดาที่คนเราจำเป็นต้องมีการพักผ่อนอารมณ์และจิตใจ ไล่หาความสุขให้แก่ตนเองไม่ว่าวิธีใดวิธีหนึ่ง การฟังรายการวิทยุกระจายเสียงก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะให้ความสุขและความเพลิดเพลินใจได้ อีกทั้งยังเป็นความบันเทิงที่มีราคาถูกลง ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้สะดวก ไม่ต้องเสียเงินทองเป็นจำนวนมาก และไม่ต้องเสียเวลาในการที่จะต้องเดินทางไปแสวงหาความสุขนอกบ้าน และยังสามารถฟังได้ทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะ นั่ง นอน ยืน เดิน ด้วยความได้เปรียบของสื่อวิทยุกระจายเสียงนี้เอง สถานีวิทยุกระจายเสียงต่างๆ จึงให้ความสำคัญในการจัดรายการบันเทิงแก่ผู้ฟัง เพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียด เกิดความสบายใจ มีความสุข

แนวคิดเรื่องการให้ความบันเทิงแก่ผู้ฟังนี้เป็นแนวคิดที่มีมาตั้งแต่ยุคเริ่มต้นวิทยุกระจายเสียง และรายการบันเทิงก็เป็นรายการที่ได้รับความนิยมสูงสุดมาทุกยุคทุกสมัย รายการบันเทิงทางวิทยุกระจายเสียงอาจแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ รายการดนตรี (Music Program) รายการละคร (Drama) และรายการวาไรตี้ (Variety) ลักษณะของรายการบันเทิงคือ รายการที่ไม่มุ่งให้เนื้อหาสาระหรือสร้างความจดจำ ต้องการให้ฟังแล้วเพลิดเพลินอารมณ์ไม่หนักสมองและไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่ผู้ฟัง

4) รายการประเภทบริการสาธารณะ (นภากาศ อัจฉริยะกุล, 2538) เป็นรายการที่ทางสถานีจัดขึ้นเพื่อบริการความรู้ ข่าวสาร หรือสาระอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน โดยไม่มีการโฆษณาหรือคิดเงินค่าตอบแทนจากบริการนั้น รายการบริการสาธารณะถือเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งที่สถานีจะต้องจัดบริการให้แก่ประชาชนทั่วไป เพราะในสังคมที่เราอยู่ร่วมกันบางครั้งย่อมเกิดปัญหาขึ้น ปัญหาของสังคมนั้นเป็นหน้าที่ที่ประชาชนทุกคนควรได้รับรู้และร่วมกันแก้ไข การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเสนอบริการสาธารณะ เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบและห่วงใยต่อสังคมส่วนรวม การบริการนั้นมีจุดประสงค์เพื่อให้สาธารณชนได้รับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นหรือเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ เช่น สุขภาพ ความปลอดภัยต่อชีวิตความเป็นอยู่และทรัพย์สิน เป็นต้น

ความหมายอีกลักษณะหนึ่งของรายการบริการสาธารณะนั้น คือ การเสนอกิจกรรมสาธารณะ (public affair) ซึ่งได้แก่ การเสนอเรื่องราวข่าวสารประจำวันที่เกี่ยวข้องกับสังคมโดยส่วนรวมและเป็นเรื่องที่สาธารณชนควรได้รับรู้ ในประเทศสหรัฐอเมริกานั้นคณะกรรมการว่าด้วยการสื่อสารแห่งรัฐบาลกลาง (FCC) ซึ่งเป็นคณะกรรมการควบคุมกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ขึ้นตรงต่อสภาองเกรสของสหรัฐอเมริกาได้วางหลักเกณฑ์อันพึงปฏิบัติแก่ผู้

ประกอบอาชีพทางการกระจายเสียงและแพร่ภาพทั้งหลาย เพื่อตอบสนองประโยชน์ต่อสาธารณชนว่าเพราะเหตุที่คลื่นวิทยุในอากาศนั้นเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติที่ประชาชนทุกคนในประเทศมีส่วนเป็นเจ้าของ ดังนั้นผู้ที่ได้รับสิทธิให้จัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงและดำเนินการส่งกระจายเสียงนั้น จะต้องมีความรับผิดชอบต่อสาธารณชนด้วยความจริงใจ โดยวางหลักเกณฑ์ไว้ข้อหนึ่งว่า “การจัดรายการทางวิทยุกระจายเสียงนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนโดยตรง โดยถือเป็นหน้าที่และเป็นบริการโดยตรงของสถานีที่จะต้องจัดขึ้นคือ การจัดรายการประเภทกิจกรรมสาธารณะ (public affair) หรือรายการเพื่อบริการสาธารณะ (public service)”

แนวคิดของรายการประเภทนี้มาจากสังคมที่เจริญขึ้น และมีความซับซ้อนมากขึ้น ได้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นมามากมาย วิถีชีวิตของคนมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เคยพึ่งพาอาศัยกัน กลับต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะคนในเมืองใหญ่เมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็ไม่สามารถพึ่งพาใครได้จึงต้องหันไปพึ่งพาสื่อมวลชน โดยเฉพาะวิทยุกระจายเสียง ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ด้วยการเปิดสายให้โทรศัพท์เข้ามาพูดคุย ขอความช่วยเหลือ และมักจะได้รับการแก้ปัญหาเป็นอย่างดี รายการประเภทนี้จึงได้รับความนิยมมากขึ้นในสังคมปัจจุบัน (สุมน อยู่สิน, 2556)

5) ประเภทโฆษณาประชาสัมพันธ์ เป็นรายการที่มุ่งเน้นให้ผู้ฟังคล้อยตามกับคุณภาพ และความดีของผลิตภัณฑ์และบริการที่โฆษณานั้นๆ และมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหน่วยงานประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้แล้วในบางครั้งรายการวิทยุกระจายเสียงรายการเดียวอาจจำแนกเป็นหลายประเภทขึ้นอยู่กับผลที่เกิดขึ้นกับผู้ฟัง เช่น รายการบันเทิงอาจเป็นรายการความรู้ก็ได้ เมื่อรายการนั้นให้ความรู้แก่ผู้ฟังมากพอสมควร

นอกจากรายการ 5 ประเภทดังกล่าวข้างต้น การแบ่งประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงจึงไม่ได้มีกฎเกณฑ์ตายตัว อาจจำแนกประเภทรายการจำแนกตามผู้ฟัง ได้แก่ กลุ่มเด็ก วัยรุ่น แม่บ้าน และผู้สูงอายุ เป็นต้น หรือจำแนกตามสาขาวิชาชีพตามเนื้อหาเป็นหลัก ได้แก่ เกษตรกร นักธุรกิจ เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะแบ่งตามลักษณะตามที่กล่าวข้างต้นแล้วยังสามารถแบ่งประเภทรายการวิทยุได้หลายรูปแบบ เช่น แบ่งตามวัย แบ่งตามสาขาอาชีพ หรือแบ่งตามเนื้อหาได้เช่นกัน ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz แบ่งประเภทรายการตามบทบาทหน้าที่ สื่อมวลชน มีรายการประเภท ข่าว ข่าวสาร ความรู้ บันเทิง และรายการเพื่อบริการสาธารณะ (สุมน อยู่สิน อ้างใน ดิเรก ปินตาแก้ว, 2560)

1.4 การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

วิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขวาง มีความใกล้ชิดกับผู้รับสาร สามารถถ่ายทอดเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันที เสียงพูดของผู้ดำเนินรายการ

ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้วิทยุมีชีวิตชีวา กระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้ฟังได้ เห็นได้จากการมีแผนรายการ ความรักดีในการติดตามฟังรายการโดยตลอด

โดยผู้ฟังจะติดตามฟังเพลงที่ชอบ และจะติดต่อสื่อสารกับผู้ดำเนินรายการด้วยการโทรศัพท์หรือเขียนจดหมายเพื่อขอฟังเพลงที่ตัวเองต้องการฟังความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงนั้นมิใช่ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สุทธิर्थ ชันตยานุกุลกิจ (อ้างถึงใน ฉินชานันต์ มากทอง 2556) ได้ให้ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงว่า หมายถึง การกำหนดให้รายการอะไร ออกอากาศเวลาใด และยังหมายรวมถึง การวางแผนเตรียมการบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนถึงขั้นผลิตรายการ การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงจึงเปรียบเสมือนยุทธศาสตร์ เป็นการวางแผนปฏิบัติงานอย่างกว้างๆ ในระยะยาว ส่วนการผลิตรายการ หมายถึงกลยุทธ์ที่จะดำเนินการให้รายการต่างๆ ออกมาสู่ผู้ฟังได้อย่างมีคุณภาพตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยนำมาคิดรูปแบบและเนื้อหาให้เป็นที่น่าสนใจฟัง

ลัดดา แคนบุญจันทร์ (2549) ได้ให้ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงว่าหมายถึง การวางแผนให้มีรายการวิทยุกระจายเสียงและการบรรจุรายการลงในผังรายการเพื่อออกอากาศ ส่วนการผลิตรายการหมายถึงการทำให้แนวคิดออกมาเป็นรายการวิทยุกระจายเสียงโดยมีส่วนประกอบคือผู้ดำเนินรายการ ภาษาพูด ศิลาการพูด เพลงและเสียงประกอบ การเปิด – ปิด และการเชื่อมต่อรายการ

สุมน อยู่สิน (2549) ได้ให้ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงว่าหมายถึง การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับรายการ การวางแผนรายการ การกำหนดวัตถุประสงค์ประเภทและรูปแบบของรายการ การกำหนดสัดส่วนของรายการ และการกำหนดตารางกระจายเสียง

การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง เปรียบเสมือนกรอบแนวทางให้ผู้ผลิตรายการรายการดำเนินงานตามรูปแบบที่จัดวางไว้ เพื่อให้รายการที่ผลิตออกอากาศมีคุณภาพบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุ นอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อผู้ฟัง ทำให้มีโอกาสเลือกรับฟังรายการประเภทต่างๆ ได้ตามความสนใจ ดังนั้นการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ผู้จัดรายการจะต้องคำนึงวัตถุประสงค์ของรายการแต่ละประเภท เนื้อหาสาระ กลุ่มเป้าหมาย และประโยชน์ที่ผู้ฟังจะได้รับ เพราะวิทยุกระจายเสียงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสาร ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความคิดเห็นและความบันเทิง

กล่าวโดยสรุป การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง คือ การวางแผนให้มีรายการวิทยุกระจายเสียงและการบรรจุรายการลงในผังรายการเพื่อออกอากาศ มีการกำหนดนโยบายประเภทและรูปแบบรายการ การกำหนดสัดส่วนของรายการ และการกำหนดตารางการกระจายเสียง สรุปได้ว่า การจัดรายการเป็นทั้งการวางแผน มีวัตถุประสงค์ของรายการแต่ละประเภท เนื้อหา

สาระ กำหนดกลุ่มเป้าหมายและวางผังรายการเพื่อให้กระบวนการจัดรายการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ฟัง

1.4.1 กระบวนการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

นอกจากความหมายของการจัดรายการดังกล่าวข้างต้นแล้ว การจัดการรายการยังมีลักษณะเป็นกระบวนการ (process) หมายถึง การดำเนินการที่มีขั้นตอนเป็นลำดับ โดยเริ่มจาก (สุมน อยู่สิน, 2549 น.1-7 อ้างถึงใน ดิเรก ปินตาแก้ว, 2560)

1) ศึกษาสถานการณ์ด้านการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงทั่วไป เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม (SWOT) เพื่อนำมาวิเคราะห์ กำหนดนโยบาย และวางแผนด้านรายการ

2) ศึกษากลยุทธ์การจัดรายการของสถานีคู่แข่งอื่น เพื่อนำใช้ในการมาวางกลยุทธ์ในการจัดรายการ

3) กำหนดนโยบายด้านรายการของสถานี

4) กำหนดผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายหลัก เป้าหมายรองของสถานี

5) ศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มเป้าหมาย

6) วางแผนกำหนดแนวคิด สร้างจุดเด่นของรายการแต่ละรายการ เพื่อให้รายการได้รับความสนใจสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

7) กำหนดตารางเวลาในการออกอากาศรายการต่างๆ

8) มอบหมายแนวคิดเกี่ยวกับรายการให้ผู้ผลิตรายการ นำไปผลิตรายการออกอากาศ

9) ประสานงานกับฝ่ายต่างๆ เพื่อให้การจัดและผลิตรายการบรรลุเป้าหมาย

10) ประเมินผลรายการ เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานด้านรายการ

จะเห็นว่ากระบวนการจัดรายการประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนจะต้องมีบุคลากรร่วมงานกันหลายฝ่าย จึงจะทำให้งานจัดรายการประสบผลสำเร็จ โดยทั่วไปงานจัดรายการจะเป็นงานของฝ่ายรายการ และบุคลากรหลักที่รับผิดชอบในการดำเนินงานคือ ผู้อำนวยการฝ่ายรายการ (program director) และผู้จัดรายการ (programmer) ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงขนาดใหญ่อาจมีผู้จัดรายการหลายคนรับผิดชอบการวางแผนรายการแต่ละประเภท ส่วนสถานีวิทยุขนาดเล็กอาจจะมีผู้จัดรายการเพียงคนเดียวและทำหน้าที่หลายอย่าง

1.4.2 องค์ประกอบสำคัญในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

นภาพกรณ์ อัจฉริยะกุล (2528 อ้างถึงในดิเรก ปินตาแก้ว, 2561) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงให้มีคุณภาพ ดังนี้

1) ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการนำเสนอรายการ การจะทำรายการใดๆ นั้น ต้องตั้งวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ต้องการนำเสนออะไรในรายการ ต้องการให้ผู้ฟังได้อะไร เช่น ต้องการให้ได้รับทราบข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง หรือหลายอย่างผสมกัน

2) ต้องคำนึงถึงกลุ่มผู้ฟัง โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ คือ กลุ่มผู้ฟังทั่วไปกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย สำหรับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายสามารถจัดแบ่งได้หลายแบบตามลักษณะต่างๆ ดังนี้

(1) แบ่งตามอาชีพ อาชีพของคนเรามีส่วนทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ทั้งในด้านความคิด ความสนใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น เกษตรกรมักสนใจในเรื่องเกี่ยวกับเกษตรกรรม

(2) แบ่งตามเพศ เพศหญิงย่อมมีความสนใจแตกต่างจากเพศชาย เพราะมีพื้นฐานประสบการณ์มาต่างกัน เช่น เพศชายสนใจเรื่องกีฬา ในขณะที่เพศหญิงสนใจเรื่องแฟชั่น

(3) แบ่งตามวัย วัยเด็กอาจสนใจนิทาน วัยรุ่นอาจสนใจฟังเพลงร็องแรง วัยผู้ใหญ่อาจสนใจฟังเพลงหวานๆ ส่วนวัยชราอาจสนใจฟังธรรมะ หรือรายการทางศาสนา

(4) แบ่งตามถิ่นที่อยู่อาศัย ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ซึ่งมีวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกัน นิยมชอบไม่เหมือนกัน

3) ต้องคำนึงถึงเนื้อหาสาระ ประกอบไปด้วยประเด็นสำคัญๆ รวมทั้งรายละเอียดที่น่าสนใจที่ผู้จัดรายการต้องการให้ผู้ฟังได้รับรู้ เข้าใจ เกิดความรู้หรือความบันเทิงใจอาจแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ เนื้อหาสาระสำหรับผู้ฟังทั่วไปและเนื้อหาสาระสำหรับผู้ฟังเฉพาะกลุ่ม

4) ต้องคำนึงถึงวิธีการนำเสนอรายการ โดยเสนอรูปแบบของรายการให้สอดคล้องกับเนื้อหา เหมาะกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายมีความหลากหลายในการนำเสนอ และเวลาต้องไม่รวบรัด หรือยืดเยื้อจนเกินไป ซึ่งมีวิธีการนำเสนอรายการ ดังนี้

(1) ภาษาพูด ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ประโยคสั้นๆ กระชับรัด หลีกเลียงการใช้คำยาก ศัพท์เทคนิค เพราะผู้ฟังอาจไม่เข้าใจ และอาจนำภาษาไปใช้แบบไม่ถูกต้อง

(2) ลีลาการพูด การพูดทางวิทยุกระจายเสียงต้องพูดเหมือนการพูดคุยกัน และคำนึงถึงรูปแบบรายการ เช่น รายการข่าว ต้องพูดอย่างเชื่อมั่น ให้ผู้ฟังเกิดความน่าเชื่อถือหรือรายการประเภทบันเทิง ควรใช้ลีลาการพูดที่เป็นกันเอง สนุกสนาน ข้อสำคัญในการพูด คือน้ำเสียงต้องแสดงความจริงใจเป็นมิตร ให้เกียรติผู้ฟัง ไม่แสดงการดูถูกผู้ฟัง

(3) คนตรีหรือเพลงประกอบ จะช่วยให้รายการน่าฟังและมีสีสันมากขึ้น เพราะการนำเสนอรายการบางครั้งอาจมีเนื้อหามาก ควรใช้ดนตรีขึ้นเพื่อผู้ฟังได้ผ่อนคลาย

(4) เสียงประกอบ คือ เสียงต่างๆ ที่ไม่ใช่เสียงดนตรี ซึ่งนำมาประกอบในรายการ เพื่อสร้างจินตนาการ และเกิดอารมณ์คล้อยตาม

(5) ความหลากหลายและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งความหลากหลายคือการนำเอาสิ่งต่างๆ หลายๆ สิ่งมาบรรจุไว้ในรายการ ได้แก่ เนื้อหา ประเด็น เสียงพูด รูปแบบรายการ คนตรีประกอบ เสียงประกอบ เพื่อให้รายการนั้นมีความน่าสนใจมากขึ้น และไม่ให้ผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่าย ส่วนความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือเนื้อหาที่เป็นแกนร่วมเดียวกัน เช่น รายการผู้หญิง เนื้อหาที่ควรนำเสนอเป็นสาระที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้หญิงทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในรายการ จะเป็นตัวกำหนดให้ผู้จัดทำรายการมีแบบแผนนั่นเอง

1.4.3 หลักการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงด้านเวลา

วิธีการนำเสนอรายการ ล้วนเป็นสิ่งที่สร้างอารมณ์ของรายการให้ต่อเนื่อง น่าสนใจ และเป็นที่เข้าใจได้อย่างดี ซึ่งนอกจากองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว ยังมีหลักการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงในช่วงเวลาต่างๆ ดังนี้ นภากรณ์ อัจฉริยะกุล (2528 อ้างถึงใน ดิเรกปินตาแก้ว, 2561)

1) การจัดรายการประจำภาคเช้า

ช่วงเวลา 06.00 – 09.00 น. เป็นช่วงที่ผู้ฟังมีกิจกรรมอย่างอื่นมาก ดังนั้น การนำเสนอรายการในช่วงนี้ ควรเป็นรายการที่นำเสนออย่างสนุกสนาน เพื่อเป็นการเริ่มต้นวันใหม่อย่างมีชีวิตชีวา ไม่ต้องใช้สมาธิในการฟังมากนัก พูดสั้นๆ กระชับ ควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และพยากรณ์อากาศ บอกเวลาเป็นระยะๆ เพื่อให้ผู้ฟังจะได้รู้เวลา

ช่วงเวลา 09.00 – 12.00 น. กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่คือแม่บ้าน ทำงานบ้าน และฟังรายการวิทยุ ซึ่งมักสนใจเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับผู้หญิง การประกอบอาหาร สุขภาพอนามัย ละครวิทยุหรือเพลงเบาๆ ดังนั้น รายการที่นำเสนอในช่วงเวลานี้จะทำการเป็นรายการที่มีการพูดคุยเป็นระยะเวลาสั้นกว่าปกติก็ได้

2) การจัดรายการประจำภาคบ่าย

ช่วงเวลา 12.00 – 17.00 น. เป็นเวลาที่ผู้ฟังส่วนใหญ่มีความรู้สึกละหลวมมากขึ้น การนำเสนอรายการเกี่ยวกับความรู้ เช่น รายการสารคดี รายการสนทนา อภิปรายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกฎหมาย ศาสนา การเมือง หรือรายการที่มุ่งให้ความรู้ ก็สามารถทำได้ อย่างไรก็ตาม รายการที่ให้ความบันเทิงประเภทละครวิทยุก็ยังเป็นที่นิยมฟังในช่วงเวลานี้ด้วยเช่นกัน ส่วนในช่วงเวลาบ่าย

แก่ๆ ก่อนเย็น ช่วงนี้มักจะมุงมาที่กลุ่มเด็ก เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่กลุ่มเด็ก เยาวชนกลับจากโรงเรียน รายการช่วงนี้จึงเป็นรายการเพื่อเด็กและเยาวชน

1) การจัดรายการประจำภาคค่ำ

ลักษณะ คล้ายแก้ว (2556 อ้างถึงใน ดิเรก ปินตาแก้ว, 2562) ได้กล่าวถึง การจัดรายการในช่วงเวลาค่ำ 17.00 – 21.00 น. และช่วงเวลาค่ำ 21.00 – 24.00 น. ส่วนใหญ่มักจะเสนอรายการข่าว รายการกีฬา และเพลงยามเย็น กลุ่มผู้ฟังจะขยายกว้างขึ้น ทั้งกลุ่มผู้ฟังในเมือง และกลุ่มผู้ฟังในชนบท การจัดรายการจึงมุ่งไปที่กลุ่มผู้ฟังทั่วไปมากกว่ากลุ่มผู้ฟังเฉพาะที่เป็นเป้าหมายหลัก อย่างเช่นช่วงเวลาค่ำ และช่วงเวลานี้จะเป็นช่วงที่มีการแข่งขันการเสนอรายการให้เป็นที่ประทับใจผู้ฟังการอย่างเข้มข้นที่สุดผู้จัดรายการจึงต้องใช้ความพยายามในการจับความสนใจของผู้ฟังให้ได้ไว้มากที่สุด ยิ่งเป็นผู้ฟังกลุ่มใหญ่เท่าใดการกระจายกระจายของความสนใจของผู้ฟังก็ยิ่งจะมีมากขึ้นเท่านั้นดังนั้นบางสถานีจึงมุ่งเน้นหาผู้ฟังเฉพาะกลุ่มให้ได้เช่นกลุ่มผู้ฟังที่ชอบฟังเพลงบางประเภท กลุ่มผู้ฟังชายที่ชอบรายการประเภทกีฬาหรือรายการวิเคราะห์ข่าวเหตุการณ์การเมือง เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้นการจัดรายการประจำภาคค่ำนอกจากจะคำนึงถึงวิธีการนำเสนอรายการโดยพยายามคิดทำรายการที่แปลกแหวกแนวเพื่อแข่งขันกัน ในเชิงจับผู้ฟังวิทยุกระจายเสียงไว้ให้ได้มากที่สุดยังต้องแข่งขันกับรายการโทรทัศน์ที่เป็นที่นิยมแพร่หลายด้วยดังนั้นการจัดรายการในช่วงนี้จึงเป็นงานที่ต้องอาศัยการพิจารณาอย่างหนักเพื่อให้การกระจายเสียงเกิดประโยชน์ไม่สูญเปล่าต้องเข้าใจธรรมชาติของผู้ฟังในช่วงเวลาต่างๆ ด้วย จะทำให้ผู้ผลิตรายการสามารถนำเสนอเนื้อหารายการได้ตรงตามความต้องการของผู้ฟังและคำนึงถึงองค์ประกอบอื่นๆ ควบคู่ไปด้วย

การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงจะทำให้เป็นที่ประทับใจผู้ฟังไม่ได้หากผู้จัดรายการไม่มีหลักการและข้อมูลที่ดีพอมาประกอบในการพิจารณาดังนั้นก่อนการจัดรายการทางสถานีจึงมักมีการสำรวจข้อมูลเพื่อให้ได้สิ่งที่เป็นพื้นฐานในการพิจารณาหาเป้าหมายวัตถุประสงค์การจัดรายการในแต่ละภาคให้ได้มากที่สุดก่อน การจัดรายการในลักษณะใดก็ตามกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายจะเป็นตัวหลักสำคัญ และด้วยสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน กลุ่มผู้ฟังเป้าหมายก็ย่อมต่างกันด้วยหลักการนำเสนอรายการ จึงต้องนำเสนอตามพื้นเพความเชื่อความสนใจประสบการณ์ของผู้ฟังในพื้นที่นั้นๆ

โดยสรุป การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอนต้องมีการวางแผน กำหนดการผลิตโดยคำนึงถึงผู้ฟังกลุ่มเป้าหมาย ทั้ง เพศ วัย การศึกษา วิธีการนำเสนอรายการและศึกษาว่าผู้ฟังกลุ่มใด สนใจฟังในช่วงเวลาใดเพื่อให้รายการเป็นที่ชื่นชอบและตรงกับความ ต้องการฟังของกลุ่มเป้าหมายมากที่สุดรวมไปถึงองค์ประกอบอื่นๆ ในการดำเนินรายการให้นำมาสนใจ เช่นการใช้เสียงดนตรี เสียงเอฟเฟค ประกอบในรายการ ต้องมีความรอบรู้ในเรื่องที่

นำเสนอเป็นอย่างดี การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่ต้องใช้ประสบการณ์ในการทำงาน ต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง คิดเสมอว่าผู้ฟังได้รับประโยชน์อะไรจากรายการ และมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

1.5 การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

1.5.1 ความหมายของการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

สุมน อยู่สิน (2549) กล่าวถึง ความหมายการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง คือ เป็นการนำเอาวัตถุดิบ ได้แก่เนื้อหา เสียงพูด เสียงดนตรีและเสียงประกอบ มาผ่านกระบวนการผลิตรายการซึ่งมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการผลิต ขั้นตอนการผลิต และขั้นหลังการผลิต การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงมีลักษณะเดียวกับการผลิตสินค้า แต่ต่างกันที่การผลิตรายการเป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ไม่มีสูตรสำเร็จที่จะต้องใช้ส่วนผสมที่เสมอเหมือนการผลิตสินค้า รายการวิทยุกระจายเสียงประเภทเดียวกันอาจผลิตได้หลายรูปแบบ มีกลยุทธ์แปลกใหม่หรือลูกเล่นที่จะนำมาใช้หรือสอดแทรกได้ตลอดเวลา

กล่าวโดยสรุป การผลิตรายการวิทยุคือ การทำให้เรื่องราวหรือเนื้อหาถ่ายทอดออกมาเป็นเสียง โดยเลือกใช้องค์ประกอบของเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อหา รูปแบบ ประเภทและความยาวรายการ การผลิตรายการนั้นมีลักษณะเป็นกระบวนการผลิต ประกอบด้วย ผู้ผลิตรายการ ประสานงาน ผู้กำกับรายการ ผู้เขียนบท ช่างเทคนิคหรือผู้ควบคุมเสียง ผู้ดำเนินรายการ และวิทยากร หรือแขกรับเชิญ

1.5.2 ขั้นตอนในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

สุมน อยู่สิน (2549 อ้างถึงใน ฉินชานันต์ มากทอง, 2556) กล่าวถึงการผลิตรายการที่เป็นกระบวนการเกิดขึ้นภายหลังการวางแผนจัดรายการ ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆ 8 ขั้นตอน ดังนี้

1) รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน กระบวนการผลิตรายการเริ่มจากผู้ผลิตรายการ (Producer) ได้รับมอบหมายจากผู้จัดรายการให้ผลิตรายการใดรายการหนึ่ง ผู้ผลิตรายการจะเป็นผู้รวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ โดยข้อมูลที่จำเป็นคือ ข้อมูลที่เกี่ยวกับผู้ฟัง รูปแบบและประเภทของรายการที่ควรจะผลิต ประเด็นเนื้อหา รวมถึงงบประมาณในการผลิตรายการ ตามปกติผู้ผลิตรายการมักจะได้อะเอียดเหล่านี้มาจากผู้จัดรายการ (Programmer)

2) วางแผนผลิตรายการ เป็นขั้นที่ผู้ผลิตรายการต้องตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ว่าจะดำเนินการผลิตรายการอย่างไร จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ของรายการ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ได้แก่ บุคคล วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และเวลาให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดได้อย่างไร

3) *เขียนบท* เป็นขั้นตอนที่ผู้ผลิตรายการมอบหมายให้ผู้เขียนบท นำแนวคิดและประเด็นเนื้อหาอย่างกว้างๆ ไปสร้างจินตนาการและเรียบเรียงออกมาเป็นคำพูด เสียงเพลง เสียงดนตรี และเสียงประกอบอื่นๆ บทวิทยุจะเป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกันของฝ่ายต่างๆ ในกลุ่มผลิตรายการเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในขั้นแรกของการเขียนบท ผู้เขียนอาจเขียนโครงร่างบทอย่างคร่าวๆ ก่อน แล้วจึงเขียนบทอย่างสมบูรณ์ภายหลัง หรือจะเขียนบทสมบูรณ์เลยก็ได้กรณีเป็นรายการที่ไม่ใช่เทปแทรกประกอบรายการ

4) *จัดเตรียมวัสดุรายการ* จากการศึกษาบทวิทยุหรือโครงสร้างของบทอย่างคร่าวๆ จะทำให้ผู้ผลิตรายการสามารถจัดเตรียมวัสดุรายการไว้ล่วงหน้า เช่น จัดเตรียมเทปบันทึกเสียง จัดเตรียมห้องผลิตรายการ จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการบันทึกเสียงนอกสถานที่ให้พร้อมสำหรับที่จะสามารถใช้งานได้ทันที

5) *ประสานงานการผลิตรายการ* เป็นการประสานงานผู้ร่วมงานฝ่ายต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในบท เช่น ประสานงานผู้กำกับการแสดง ผู้แสดง ผู้ดำเนินรายการ ช่างเทคนิค และวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ต้องการนำเสนอ ผู้ผลิตรายการจะต้องประสานงานกับบุคคลเหล่านี้เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนการผลิตที่ได้วางเอาไว้

6) *ซักซ้อม* การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงที่ดีนั้น ต้องมีการซักซ้อมก่อนการบันทึกเสียง อาจจะทำได้หลายขั้นตอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบของรายการ ถ้าเป็นรายการที่ผลิตยากและมีผู้เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก เช่น รายการละคร ก็ต้องซ้อมหลายขั้นตอนและต้องมีความพิถีพิถันมาก ข้อดีของการซ้อมคือ ช่วยลดความผิดพลาดทั้งด้านเนื้อหา การพูด และการแสดงเพราะระหว่างการซ้อมผู้ผลิตและผู้กำกับการรายการจะต้องแนะนำแก่ผู้ร่วมรายการทุกฝ่าย ทำให้มีโอกาสแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ก่อนที่จะมีการบันทึกเสียง

7) *บันทึกเสียง* เป็นขั้นตอนการบันทึกเสียงในห้องส่งหรือห้องสตูดิโอซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนจะต้องมาอยู่พร้อมกันตามที่กำหนดไว้ในบทวิทยุ เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะเป็นการบันทึกเสียงรายการตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อเก็บไว้สำหรับออกอากาศตามผังรายการ รายการที่ผลิตออกมาต้องมีคุณภาพทั้งด้านเนื้อหาและคุณภาพเสียง ดังนั้น ผู้กำกับการรายการจึงต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมช่างเทคนิคให้ผสมเสียงที่มาจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เสียงพูดจากไมโครโฟน เสียงจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้มีความผสมกลมกลืนกันเป็นอย่างดี รวมทั้งต้องสามารถให้คำแนะนำเรื่องการแสดงบทบาทการออกเสียงอย่างถูกต้องแก่ผู้ดำเนินรายการ ผู้แสดง และวิทยากร บทบาทของผู้กำกับการรายการในขณะที่มีการบันทึกเสียงเรียกว่า “การกำกับการรายการ”

8) *ตรวจสอบคุณภาพ* การประเมินคุณภาพ และประเมินผลรายการ เมื่อการบันทึกเสียงเสร็จแล้ว ขั้นตอนของการผลิตรายการยังไม่สิ้นสุด ผู้ผลิตรายการและผู้ที่เกี่ยวข้องในรายการ

ทุกคนจะต้องตรวจสอบคุณภาพของเสียงที่บันทึกว่ามีความชัดเจนถูกต้อง สมจริงหรือไม่ มีขั้นตอนใดบ้างที่ควรระบันทึกใหม่ หรือควรจะตัดออก ขั้นตอนนี้จำเป็นต้องมีขึ้นก่อนที่กลุ่มผลิตรายการจะแยกย้ายกันไป เพื่อว่าหากมีการแก้ไขก็สามารถดำเนินการให้มีความสมบูรณ์ นำฟังได้ทันเวลา ก่อนที่จะนำรายการไปออกอากาศ

การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง นอกจากดำเนินการตาม 8 ขั้นตอนดังกล่าวมาแล้ว ควรจะมีการประเมินคุณภาพรายการ ซึ่งจะเป็นการพิจารณาว่ารายการที่ผลิตออกมาแล้วนั้น มีความเหมาะสมที่จะออกอากาศหรือไม่ โดยพิจารณาทั้งด้านการผลิต เนื้อหาสาระ เทคนิคการนำเสนอรายการ การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นงานที่ฝ่ายรายการต้องดำเนินการก่อนที่รายการจะเผยแพร่ออกอากาศ ซึ่งทำได้ 2 วิธีการ คือ วิธีที่หนึ่ง ประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา และเทคนิคการผลิต โดยอาจจัดประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้อภิปรายแสดงความคิดเห็นแล้วนำไปปรับปรุงรายการ หรือให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม วิธีที่สอง ประเมินคุณภาพโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง วิธีนี้ต้องสุ่มตัวอย่างผู้ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มเป้าหมายของรายการ นำตัวอย่างรายการไปให้เปิดฟัง แล้วให้ตอบแบบสอบถามหรือจะใช้วิธีสัมภาษณ์ความคิดเห็น (อุษณีย์ศิริสุนทรไพบุลย์, 2552 อ้างถึงใน ฉิษานันต์ มากทอง, 2556)

ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพรายการ ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพ และประเมินผลรายการเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ผลิตรายการสามารถพัฒนาปรับปรุงรายการวิทยุของตนให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังได้

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนที่มีการวางแผน หรือกำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ของการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง และดำเนินการไปตามขั้นตอนการผลิต 8 ขั้นตอน ประกอบด้วย การศึกษารวบรวมข้อมูล การวางแผนผลิตรายการ การเขียนบท จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การซักซ้อมประสานงานการผลิตรายการ บันทึกเสียง และตรวจสอบคุณภาพ เพื่อให้เกิดรายการที่สมบูรณ์ และสามารถออกอากาศได้ สถานีวิทยุ อสมท. จังหวัดเลย ระบบ FM.ความถี่ 100.00 MHz ผลิตรายการเอง โดยนักจัดรายการประจำสถานี และช่างเทคนิคควบคุมเสียงร่วมด้วย เช่น ผลิตสปอตโฆษณา รายการคลัสเตอร์ เช่นรายการสุขทุกข่าว ข่าวสั้น เช่นข่าวเลาะรั้วอีสาน ข่าวสั้นอีสานบนเป็นต้น รวมไปถึงรายของผู้เช่าเวลาในช่วงอื่นๆ และยังมีกรถ่ายทอดสัญญาณเสียงจากสถานีแม่ข่าย อสมท. ส่วนกลาง เช่น ข่าวสั้นชั่วโมงจากสำนักข่าวไทย รายการครบเครื่องเรื่องข่าว รายการลูกทุ่งมหานคร รายการสพอตวาไรตี้รายการ ดั่งกิ่งเน็ตเวิร์ค และรายการสตรีหมายเลขเก้า เป็นต้น ในบางช่วงก็มีการเชื่อมโยงสัญญาณเพื่อถ่ายทอดเสียงงานพระราชพิธีและพิธีสำคัญต่างๆ จากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

1.5.3 รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง

รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง (radio program format) การนำเสนอรูปแบบรายการ เพื่อให้ผู้ฟังวิทยุกระจายเสียงได้ฟังรายการที่มีความหลากหลายทั้ง ข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิง โดยผู้ฟังสามารถเลือกฟังได้ตามความต้องการ เป็นเทคนิควิธีการในการนำเสนอรายการประเภทต่างๆ ให้มีความหลากหลาย เพื่อไม่ให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย สร้างแรงจูงใจให้ผู้ฟังติดตามรายการเพิ่มมากขึ้นซึ่งรูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง แบ่งได้เป็นหลายรูปแบบ ดังนี้ (สุมน อยู่สิน, 2556)

1) รายการพูดคุยกับผู้ฟัง เป็นรายการที่มีผู้พูดเพียงคนเดียว กับผู้ฟังโดยตรง ไม่อ่านจากบท เป็นความรู้และประสบการณ์มาเล่ากับผู้ฟังมีลักษณะเป็นธรรมชาติ ให้ความรู้สึกใกล้ชิดและเป็นกันเอง

2) รายการสนทนา เป็นรายการพูดคุยสนทนากันของผู้ร่วมรายการตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการสนทนา และคอยควบคุมให้เป็นไปตามแนวทางหรือขอบเขตของเรื่องที่กำหนดไว้ ทั้งสองฝ่ายสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้

3) รายการสัมภาษณ์ เป็นรายการที่มีผู้ร่วมรายการตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีคนหนึ่งเป็นผู้ตั้งคำถาม จะเรียกว่า ผู้สัมภาษณ์ (interviewer) และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ตอบเรียกว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์ (interviewee) ลักษณะสำคัญของรายการสัมภาษณ์คือ ผู้สัมภาษณ์มีหน้าที่ป้อนคำถามให้กับผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบมากที่สุด แต่ไม่สามารถสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัว นอกจากจะสรุปสิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์พูดมาแล้ว หรือถามเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจยิ่งขึ้น

4) รายการอภิปราย เป็นรายการที่มีผู้ร่วมรายการหลายคน มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการฟังความคิดเห็นจากบุคคลต่างๆ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งบุคคลเหล่านี้อาจมีความเห็นที่ไม่ตรงกัน ในการอภิปรายต้องมีผู้ดำเนินการอภิปราย ทำหน้าที่นำอภิปราย ควบคุมให้รายการดำเนินไปตามแนวทางที่วางไว้ และจะเป็นผู้สรุปการอภิปราย แต่จะไม่ร่วมแสดงความคิดเห็นจำนวนผู้ร่วมในรายการไม่ควรเกิน 3-4 คน ถ้าหากมีจำนวนมากเกินไปอาจทำให้ผู้ฟังเกิดความสับสน เพราะวิทยุมองไม่เห็นภาพว่าใครกำลังพูด

5) รายการบทความ เป็นรายการที่มีผู้พูดเพียงคนเดียว หรือเสียงเดียวตลอด เหมือนกับรายการพูดคุย แต่แตกต่างกันที่เนื้อหา รายการบทความจะมุ่งเน้นให้ความรู้แก่ผู้ฟังโดยตรง และค่อนข้างเป็นทางการมากกว่าการพูดคุย อาจเป็นรายการเดี่ยว หรือแทรกอยู่ในรายการอื่นๆ มีความยาวไม่มากนัก คือ ประมาณ 3-5 นาที ถ้าเป็นบทความที่แทรกอยู่ในรายการอื่น ควรมีความยาวไม่เกิน 3 นาที

6) *รายการสารคดี* เป็นรายการที่ให้ความรู้ลึกกลงไปในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว (one subject in one program) แต่การนำเสนอรายการสารคดีอาจทำได้หลายลักษณะ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง ดังนั้น รายการสารคดีจึงมีทั้งความหลากหลาย (variety) และความเป็นเอกภาพ (unity) และลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของรายการสารคดีคือ เป็นเรื่องจริงหรืออ้างอิงจากของจริงและเสนอรายละเอียดของเรื่องนั้นในหลายๆ แง่มุม

7) *รายการนิตยสารทางอากาศ* เป็นรายการที่ประกอบด้วยเรื่องหลายเรื่องในรายการเดียวกัน (several topic in one program) วิธีการเสนอเรื่องแต่ละเรื่องในรายการนิตยสารทางอากาศจะมีความแตกต่างกัน เช่น บทความ สัมภาษณ์ สันทนาการ สารคดี ละคร เป็นต้น รายการนิตยสารทางอากาศจึงมีทั้งความหลากหลายในเรื่องเนื้อหาและวิธีการนำเสนอเนื้อหาแต่ละเรื่องแต่ก็มีความเป็นเอกภาพ หรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของรายการ โดยการที่มีผู้ดำเนินรายการที่จะพูดเชื่อมโยงแต่ละเรื่องให้เกี่ยวเนื่องกันไปตลอดรายการ

8) *รายการข่าว* เป็นรายการที่จัดทำขึ้นเพื่อรายงานเหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นในวันหนึ่งๆ โดยวิธีการเสนอข่าวทำได้หลายรูปแบบ เช่น ข่าวอ่านโดยผู้อ่านข่าวประจำสถานี รายงานข่าวจากผู้สื่อข่าวของสถานีที่ประจำอยู่ตามที่ต่างๆ การสัมภาษณ์แหล่งข่าว การวิเคราะห์วิจารณ์ข่าว สารคดีเชิงข่าว นิตยสารข่าว และสcoop ข่าว (scoop) หมายถึง การรวบรวมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข่าว หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งมาประมวลไว้ โดยทั่วไปการทำสcoop ข่าวจะเป็นเรื่องที่ไม่ซ้ำกับสถานีอื่นและต้องนำเสนอก่อนสถานีอื่น เพราะตามศัพท์ สcoop หมายถึงข่าวที่ตีพิมพ์ก่อนคนอื่น หรือฉวยโอกาสทำก่อนคนอื่น

9) *รายการบรรยายเหตุการณ์* เป็นรายการที่ผลิตขึ้นนอกห้องส่งของสถานี การบรรยายเหตุการณ์มีหลายลักษณะ ได้แก่การรายงานข่าว เป็นการบรรยายเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดมาก่อนว่าจะเกิดขึ้น เช่น การเกิดอุบัติเหตุ อุบัติภัย หรือเป็นการเฝ้าติดตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและดำเนินต่อไป เช่น การรายงานผลการเลือกตั้ง การรายงานผลการประชุมคณะรัฐมนตรี เป็นต้น โดยมีผู้รายงานข่าว (reporter) ทำหน้าที่รายงานเข้ามายังสถานีเป็นช่วงสั้นๆ

การถ่ายทอดเหตุการณ์ มักใช้ในกรณีที่มีเหตุการณ์สำคัญ หรือเป็นเหตุการณ์ที่ประชาชนส่วนใหญ่สนใจและเป็นประโยชน์ เช่น พระราชพิธีพระบรมราชาภิเษก พิธีเปิดการแข่งขันกีฬาระดับชาติ เป็นต้น โดยมีผู้บรรยาย (commentator) ที่เป็นผู้ให้รายละเอียดรวมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้น ทำหน้าที่ถ่ายทอดหรือบรรยายเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นให้ผู้ฟังได้ฟัง

การรายงานสภาพการณ์จริง เป็นการบรรยายสภาพหรือบรรยากาศที่มีอยู่ตามความเป็นจริง เช่น ธรรมชาติ หรือสถานที่ ซึ่งผู้บรรยายได้พบเห็นและถ่ายทอดออกมาให้ผู้ฟังได้รับฟัง

ส่วนใหญ่จะนำมาใช้ประกอบในรายการสารคดีประเภทท่องเที่ยว สารคดีประวัติศาสตร์ สารคดีเกี่ยวกับวัฒนธรรม เป็นต้น

10) *รายการตอบปัญหา* รายการตอบปัญหาทางวิทยุกระจายเสียงอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ประเภทแรก คือ การจัดการแข่งขันตอบปัญหาในห้องส่งวิทยุกระจายเสียง โดยมีผู้สมัครเข้าแข่งขัน แต่ในปัจจุบันรูปแบบการตอบปัญหาที่นิยมทางวิทยุกระจายเสียง คือ การตอบปัญหาทางโทรศัพท์ซึ่งบางรายการมีการตั้งคำถามให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาตอบ หรือส่งข้อความทางโทรศัพท์ (SMS) เข้ามาตอบ และมีการให้รางวัลรวมทั้งมีการเล่นเกมต่างๆ ด้วย

11) *รายการเพลง* ถือเป็นรายการหลักของวิทยุกระจายเสียงคู่กับวิทยุกระจายเสียงมาตั้งแต่ยุคเริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน เพราะธรรมชาติของวิทยุเป็นสื่อเสียงจึงเหมาะกับการเสนอเสียงเพลงและเสียงดนตรี การจัดรายการเพลงมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ของผู้จัดและผู้ดำเนินรายการ

12) *รายการละครวิทยุ* เป็นการแสดงบทบาทสมมติตามเนื้อเรื่องที่ถูกเขียนบทสร้างขึ้นมา เช่นเดียวกับละครโทรทัศน์หรือละครเวที แต่การแสดงละครวิทยุเป็นศิลปะของการใช้เสียง 3 เสียง คือเสียงพูด เสียงดนตรี และเสียงประกอบ รายการละครวิทยุนอกจากจะมุ่งให้ความบันเทิงเป็นหลัก แต่ก็มีการที่ใช้เป็นสื่อในการให้ความรู้ให้คิดสอนใจหรือให้หลักในการดำเนินชีวิต เช่น ละครธรรมะ ละครสำหรับเด็ก เป็นต้น

13) *รายการปกิณกะหรือ variety* เป็นรายการที่นำรายการหลายรูปแบบมารวมอยู่ในรายการเดียวกัน หรือมีหลายเรื่องหลายรสคล้ายกับรายการนิตยสารทางอากาศ คือ มีความหลากหลาย แต่ไม่มีการเชื่อมโยงแต่ละเรื่องให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือไม่มีเอกภาพเหมือนรายการนิตยสารทางอากาศ จึงมีลักษณะผสมปนเปกันแบบสัพเพเหระหรืออาจเรียกว่าเป็นรายการที่น่าเสนอ “สิ่งละอันพันละน้อย” ส่วนใหญ่จะมุ่งความบันเทิงเป็นหลักแต่ก็อาจมีส่วนที่เป็นสาระความรู้แทรกอยู่บ้าง

14) *รายการสาระละคร หรือเรียกว่า สาระนิยาย* เป็นรูปแบบรายการที่ให้ความรู้พร้อมกับความบันเทิง ส่วนใหญ่จะใช้ละครเป็นตัวนำเข้าสู่เรื่องความรู้หรือวิชาการเพื่อจูงใจให้ผู้ฟังฟังรายการที่เป็นความรู้อย่างสนุกเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่าย หรือได้รับความสนุกสนานพร้อมกับได้รับความรู้ เช่น เรื่องเกี่ยวกับกฎหมาย เป็นเรื่องที่ประชาชนทุกคนควรรู้ แต่ถ้านักกฎหมายมาพูดหรือบรรยายเรื่องกฎหมายล้วนๆ อาจจะทำให้เข้าใจยาก จึงนิยมสร้างเป็นละครที่ตัวละครมีปัญหากเกี่ยวกับกฎหมายที่จะต้องแก้ปัญหา โดยเรื่องมักจะจบลงด้วยการทิ้งให้ผู้ฟังเก็บไปคิด และหลังจากนั้นจะมีนักกฎหมายนำกรณีที่เกิดขึ้นในละครมาอภิปรายแก้ไข รายการประเภทนี้สามารถนำเอาเนื้อหาที่เกี่ยวกับปัญหาด้านต่างๆ มาผูกเป็นเรื่องละคร แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้หรือแก้ไขปัญหา

รายการวิทยุกระจายเสียงทั้ง 14 รูปแบบดังกล่าวมาแล้ว เป็นการรวบรวมรูปแบบที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางในการผลิตรายการประเภทต่างๆ ของผู้จัดและผู้ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงทุกประเทศทั่วโลก ส่วนการนำเสนอแต่ละรูปแบบนั้นอาจใช้กลยุทธ์แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับ การสร้างสรรค์ของผู้จัดและผู้ผลิตรายการหรือองค์ประกอบด้วย เช่น กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของรายการ เนื้อหาสาระในรายการ ความยาวรายการ บุคลากร วัสดุและอุปกรณ์ รวมถึงงบประมาณในการผลิตรายการ เป็นต้น แต่รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงที่ดีนั้น ต้องสามารถสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ฟัง ทำให้เกิดความเพลิดเพลินและติดตามฟังรายการตลอดไปรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ FM. ความถี่ 100.00 Mz มีการผลิตรายการรูปแบบข่าว พุคคฺย รายการเพลง และรายการสัมภาษณ์

1.5.4 ผู้ดำเนินรายการทางวิทยุกระจายเสียง

ผู้ดำเนินรายการทางวิทยุกระจายเสียง หมายถึง ผู้ทำหน้าที่พูด อ่าน บรรยาย เนื้อหาสาระของรายการต่อผู้ฟังในรูปแบบรายการต่างๆ โดยนอกจากจะทำให้ผู้ฟังทราบเรื่องแล้วยังต้องให้เรื่องที่น่าสนใจเป็น ไปอย่างราบรื่น และน่าสนใจฟังด้วยพินิตตา สุข โภศล (2549 อ้างถึงใน ฌรัฐชา อัสวปริดาสกุล, 2554 และ ดิเรกปิ่น ตาแก้ว, 2561) อธิบายว่า ธรรมชาติของสื่อกระจายเสียงเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ทุกคน (Accessibility) โดยไม่จำกัดพรมแดนทางความรู้ ระยะเวลา และลักษณะ ทูพลภาพของประชาชน เป็นสื่อที่ใกล้ชิดกับผู้รับสารมากที่สุด สามารถถ่ายทอดเรื่องราวสดๆ (Real-time) มีความยืดหยุ่นสูง นอกจากนี้ยังต้องการการพัฒนาทางด้านเนื้อหาในเชิงสร้างสรรค์ตลอดเวลา การสร้างสรรค์เนื้อหาผ่านสื่อกระจายเสียงต้องยึดมั่น ในลักษณะของ ประชากรกลุ่มเป้าหมาย (Target Audience) และเป้าหมายของการผลิตสื่อเป็นประการสำคัญ

การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง ผู้ผลิตรายการมีหน้าที่สำคัญคือต้องคำนึงถึงลักษณะของสถานีวิทยุ กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของรายการ ความยาวและระยะเวลาในการออกอากาศ จากนั้นจึงกำหนดเนื้อหารายการและรูปแบบของรายการให้เหมาะสมชัดเจนว่าต้องการผลิตรายการนั้นๆ เพื่ออะไร ซึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นต้องคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายด้วย เช่น ประชาชนในบริเวณชุมชนนั้น โดยส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรระดับความรู้ไม่สูง การจัดรายการวิทยุควรเน้นให้ความรู้ที่เกษตรกรสนใจ อาทิ เรื่องการทำเกษตรแผนใหม่ไม่ใช้สารเคมี การรักษาผิวดิน ช่องทางการตลาดในการจัดจำหน่ายสินค้าเพื่อการเกษตร เป็นต้น รวมทั้งเพลงที่ใช้ประกอบในรายการควรจะเป็นเพลงที่กลุ่มผู้ฟังเป้าหมายนิยมฟังมากกว่า การเปิดเพลงตามความนิยมหรือตามความคิดของผู้จัดรายการ (สุมน อยู่สิน, 2543 อ้างถึงใน ฌรัฐชา อัสวปริดาสกุล, 2554 และ ดิเรก ปิ่นตาแก้ว, 2561) ดังนั้น ในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง ผู้ผลิตรายการสามารถสร้างจินตนาการให้ผู้ฟังได้โดยไม่มีขอบเขตจำกัด แต่การฟังด้วยหูเพียงอย่าง

เดี่ยวย่อมมีผิดเพี้ยน ฟังไม่ถนัดชัดเจน ฟังแล้วไม่รู้เรื่อง ไม่เกิดประโยชน์ ฉะนั้นผู้ผลิตจึงต้องพิจารณาเลือกเรื่อง เสียง กำหนดรูปแบบรายการ และวางแผนผลิตรายการให้เหมาะสมและถูกต้องตามลักษณะของวิทยุกระจายเสียง ดังต่อไปนี้

1) การเลือกเรื่องในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเนื่องจากวิทยุกระจายเสียงมีข้อจำกัดหลายประการ มีผลต่อการเลือกเรื่องที่จะนำมาผลิตเป็นรายการ ผู้ผลิตรายการจึงต้องข้อควรคำนึงในการเลือกเรื่อง มีดังนี้

(1) เลือกเรื่องที่คนสนใจ (Human Interest) มาผลิตเป็นรายการ ไม่ว่าจะ เป็นรายการประเภทใดก็ตามสามารถนำไปประยุกต์ใช้ เช่น เรื่องที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของ คน อาทิ ปัญหาสังคม ปัญหาสุขภาพ โรคร้ายไข้เจ็บ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเศรษฐกิจ เรื่องราวที่เป็นความขัดแย้งของคนในสังคม เช่น ความขัดแย้งระหว่างผู้นิยมพรรคการเมือง ความขัดแย้งระหว่างประเทศ เป็นต้น เรื่องราวที่มีผลต่อจิตใจและอารมณ์ของคน เช่น ความบันเทิงสนุกสนาน เรื่องที่เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของมนุษย์ เช่น การค้นพบสิ่งใหม่ๆ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เรื่องราวที่เกี่ยวกับบุคคลสำคัญหรือบุคคลที่มีชื่อเสียง อาทิ กิจกรรมของนายกรัฐมนตรี เรื่องราวของบุคคลที่มีชื่อเสียงต่างๆ หรือเกี่ยวกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวของบุคคลเช่นการที่มีผู้ได้รับรางวัลใดรางวัลหนึ่งเป็นผู้ที่สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ ส่วนความล้มเหลวเช่นการดำเนินธุรกิจล้มเหลวการฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นต้น

การเลือกเรื่องให้เหมาะสมกับประสบการณ์ของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย กลุ่มผู้ฟังที่มีอายุเพศ การศึกษา อาชีพและสถานภาพทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน ย่อมมีประสบการณ์แตกต่างกันและมีความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแตกต่างกันด้วย ถ้าหากเรื่องใดไม่สอดคล้องกับประสบการณ์หรือผู้ฟังไม่มีประสบการณ์ร่วมด้วยแล้วรายการนั้นก็จะเป็นที่สนใจของผู้ฟังกลุ่มนั้นๆ และเนื้อหาของรายการวิทยุทุกรายการจะต้องไม่ซับซ้อนวากวน ควรเรียงลำดับประเด็น เช่น สารคดีประวัติศาสตร์ต้องเรียงลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ควรนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังกมากล่าวก่อน จะทำให้เกิดความสับสนเป็นต้น วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อทางเดียวเมื่อออกอากาศไปแล้วผู้ฟังมีข้อสงสัยไม่สามารถซักถามได้ทันที จึงควรมีความง่ายในการใช้ภาษาที่ผู้ฟังๆ แล้วเข้าใจได้ทันที โดยไม่ต้องเสียเวลาในการตีความ

2) การเลือกเสียงเสียงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทำให้วิทยุกระจายเสียงแตกต่างจากสื่อประเภทอื่นเสียงในรายการวิทยุประกอบด้วย

(1) เสียงพูดคือ เสียงของมนุษย์ที่เปล่งออกมาเป็นคำวลีหรือประโยคด้วยการออกเสียง น้ำเสียง สำเนียงหรือลีลาที่แตกต่างกัน สารที่สื่อออกไปจะเป็นวัจนภาษาหรือภาษาพูด ซึ่งมีความหมายทำให้ผู้ฟังรับรู้เนื้อหาสาระได้ในทันที

(2) เสียงธรรมชาติคือ เสียงจากแหล่งธรรมชาติเพื่อประกอบเข้าไปในรายการวิทยุกระจายเสียงแล้วทำให้รายการมีคุณภาพ มีความสมบูรณ์โดยครบถ้วนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะช่วยสร้างภาพในขณะรับฟังรายการได้ชัดเจนขึ้น

(3) เสียงประดิษฐ์คือเสียงที่ผลิตหรือประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่จากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ หรือจากเสียงคน เพื่อให้ได้ผลทางเสียงตามที่ต้องการ

3) การเลือกรูปแบบรายการผู้ผลิตรายการที่ควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

(1) วัตถุประสงค์ของรายการ เช่น เพื่อนำเสนอความรู้ความเป็นไปของสารคดีบันเทิง รูปแบบรายการเพลงยอดนิยมปกิณกะหรือวาไรตี้ เป็นต้น

(2) กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย ผู้ผลิตรายการควรมีการศึกษาว่ารายการรูปแบบใดที่สอดคล้องกับความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากเป็นการผลิตรายการเพื่อการศึกษาผู้ผลิตรายการต้องมีการทดลองรูปแบบของรายการก่อน เพื่อพัฒนารูปแบบของรายการให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด

สุมน อยู่สิน (2549 อ้างถึงใน ฉินชานันต์ มากทอง, 2556) ยังได้กล่าวถึงคุณสมบัติด้านการศึกษาและประสบการณ์ของผู้ดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียงในฐานะสื่อมวลชนว่ามีความสำคัญมาก เพราะสื่อมวลชนมีหน้าที่ให้ความรู้ หรือให้การศึกษาแก่ผู้ฟังทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น ผู้ดำเนินรายการจึงควรเป็นผู้มีการศึกษาคิด มีความรู้กว้างขวาง เนื่องจากการศึกษาจะทำให้ผู้ดำเนินรายการมีโลกทัศน์กว้างสามารถมองปัญหาและวิเคราะห์เหตุการณ์ได้อย่างลึกซึ้ง รวมทั้งเป็นผู้มีรสนิยมดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

โดยส่วนมากการผลิตรายการ ผู้จัดรายการควรมีช่องทางให้ผู้ฟังสามารถมีส่วนร่วม เช่น โทรศัพท์ เขียนจดหมาย ไปรษณียบัตรเข้ามาในรายการ เป็นการประเมินผลสำรวจความคิดเห็น เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ฟังที่จะได้นำผลมาพัฒนารายการได้ นอกจากนี้ องค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง คือ น้ำเสียงของผู้จัดรายการหรือผู้ประกาศ เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ (2552 อ้างถึงใน ฉินชานันต์ มากทอง, 2556 และดิเรก ปินตาแก้ว, 2561) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของเสียงที่เหมาะสมกับงานวิทยุไว้ ดังนี้

(1) น้ำเสียงชัดเจน เสียงที่เหมาะสมสำหรับงานวิทยุกระจายเสียง ต้องมีความชัดเจน สื่อความหมายตามบทตามข้อความ หรือตามรูปแบบรายการต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เมื่อผู้ฟังฟังแล้วสามารถแยกได้ว่า เป็นเสียงของเพศใด อายุเท่าไร กำลังถ่ายทอดข่าวสาร ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกอะไรให้ผู้ฟัง

(2) อักษรวิธีถูกต้อง ภาษาทุกภาษาย่อมมีเอกลักษณ์และข้อกำหนดในการเขียน การอ่าน เมื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นเรื่องของเสียง ความสามารถในการอ่าน การพูดอย่าง

ถูกต้อง ชัดเจนตามอักขรวิธีจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและสำคัญ โดยรวมถึงการรู้ที่จะเว้นวรรค เว้นช่วง การให้น้ำหนักในคำ ในข้อความที่ถูกต้องตามไวยากรณ์ และสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนด้วย

(3) ลีลาการนำเสนอ นำฟัง เป็นเรื่องสำคัญของการเสนอเสียงทางวิทยุกระจายเสียง เพราะแม้จะอ่านหรือพูดได้ถูกต้องตามอักขรวิธี แต่ลีลาการนำเสนอไม่ดีก็ทำให้ขาดความน่าฟังไปได้ ลีลาการนำเสนอที่น่าฟังคือ การพูดหรืออ่านต้องเป็นการพูดคุยหรือเล่าอย่างมีจังหวะจะโคน การหยุด การต่อตรงตามวรรคตามบทมีการทอดจังหวะ เน้นเสียงหรือลดเสียงเบาตามเนื้อความ

(4) ให้อารมณ์ โดยธรรมชาติของมนุษย์อารมณ์จะส่วนสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับเสียง ผู้เสนอเสียงทางวิทยุกระจายเสียงต้องระลึกอยู่เสมอว่า เมื่อปฏิบัติหน้าที่อยู่นำไมโครโฟน ต้องมีอารมณ์แจ่มใส สุภาพพร้อมที่จะปรับอารมณ์ความรู้สึกตามบทที่จะต้องเสนอ

(5) เสียงสื่อความหมายได้ เสียงที่เสนอในงานวิทยุกระจายเสียง คือ เสียงเพื่อการสื่อสาร ความรู้ อารมณ์ จินตนาการ ในกรณีที่เป็นการพูดหรือการแสดงเสียงนั้นต้องแฝงด้วยความชัดเจนทั้งในน้ำเสียงและความหมาย

กล่าวโดยสรุป ผู้ดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียงจะต้องมีความเข้าใจในเรื่อง เสียง อารมณ์ ภาษาพูดเป็นอย่างมาก เพราะภาษาที่นำมาใช้พูดทางวิทยุกระจายเสียงนั้น ต้องเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย เป็นกันเอง แต่ได้ความหมายที่แจ่มชัด คือเป็นภาษาที่ใช้กันปกติธรรมดาที่สุด ฟังเข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา แสดงความหมายในแง่เดียว ไม่มีการขัดแย้งกันเองหรือลังเลใจและ สุภาพน่าฟัง ถ่ายทอดอารมณ์ถึงผู้ฟังได้โดยใช้เสียงส่งบุคลิกของตนถึงผู้ฟังในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ด้วยความกระตือรือร้น สนใจ และกระปรี้กระเปร่า สามารถปรับตัวให้เข้ากับทุกคนได้ เพราะการทำงานด้านนี้จะต้องมีผู้ฟังและผู้ร่วมสัมภาษณ์ในรายการ ทั้งที่เป็นระดับบุคคลสำคัญไปจนถึงระดับปกติที่มีความรู้แตกต่างกันและมีวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน และมีความรู้ความสามารถใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ ห้องควบคุมเสียง รวมทั้งมีความรู้ในเรื่องความถี่และคลื่นวิทยุ ทิศทางและคุณสมบัติการทำงานของไมโครโฟน เพื่อสามารถจัดปรับระดับเสียงในตำแหน่งที่เหมาะสมทั้งยืนและนั่งพูดได้เป็นอย่างดี

1.6 การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน การพัฒนาทั้งในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ตัดสินใจและปฏิบัติตามแผน ร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ทุกระดับ ร่วมติดตามประเมินผลและรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน และเครือข่ายทุกรูปแบบในพื้นที่ ความหมายจากประโยคดังกล่าว การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง จึงหมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้รับสาร มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในการ

แก้ไขและป้องกันปัญหา ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผนและตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ ติดตามผล และรับผิดชอบในเรื่องต่างๆร่วมกับผู้ดำเนินการในองค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเช่น การมีส่วนร่วมของผู้ฟังในด้านการดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียง ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ เช่น เปิดสายพูดคุยแนะนำบทเพลงที่ต้องการรับฟัง ถามตอบ ปัญหาในรายการเป็นต้น หรือจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นในรูปแบบรายการที่นำเสนอ สามารถติชม ทั้งรูปแบบรายการ ผู้ดำเนินรายการ ภาษาที่ใช้ความชัดเจนของเสียง เทคนิคในการนำเสนอ และอื่นๆ

ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้ฟังมีส่วนสำคัญอย่างมากในการดำเนินรายการ เป็นเสมือนกระจกสะท้อนทิศทางการดำเนินรายการในปัจจุบันและในอนาคต ทำให้มีการรับรู้ การพัฒนารายการได้อีกทางหนึ่ง และยังเป็น การตรวจสอบความนิยมของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง หรือเรตติ้ง ของรายการได้อีกด้วย เพราะถ้ารายการวิทยุกระจายเสียงที่มีคนติดตามรับฟังมาก ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ ติดตามรับฟังนักจัดรายการที่ชอบ และเป็นที่ยอมรับ ก็จะส่งผลดีต่อการหารายได้ของสถานีวิทยุกระจายเสียง ประเภทบริการธุรกิจ เช่นมีโฆษณาเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ผลประโยชน์ดีขึ้น การบริหารจัดการ ของสถานีวิทยุกระจายเสียง ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่วนหนึ่งก็เป็นผลมาจากรายการวิทยุกระจายเสียง ที่ได้รับความนิยม เป็นต้นในการศึกษาเรื่อง การเปิดรับความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ FM. ความถี่ 100.00 MHz จะศึกษาความพึงพอใจของผู้ฟังรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ FM. ความถี่ 100.00 MHz เกี่ยวกับประเภทรายการ รูปแบบรายการ ผู้ดำเนินรายการและการมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการว่าอยู่ในระดับใด เพื่อนำผลมาพัฒนารายการของสถานี

2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมข่าวสาร ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างไกลยิ่งขึ้น โดยมนุษย์จำเป็นต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งข่าวสารจะเป็นปัจจัยสำคัญที่มนุษย์ใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจ ยิ่งมนุษย์เกิดความไม่แน่ใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าใด ความต้องการข่าวสารก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น (วุฒิชัย จานง, 2523. น.3 อ้างถึงใน ลัดดา แคนบุญจันทร์, 2553)

มาร์แชลแมคลูฮัน (Marshall McLuhan, 1960 อ้างใน วิมลพรรณ อาภาเวทและคณะ, 2554 และ ดิเรกปิ่นตาแก้ว, 2561) กล่าวไว้ว่า ตัวสื่อ คือ สาร (medium is the message) แมคลูฮัน ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาที่ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อ แต่ให้ความสำคัญกับประเภทหรือรูปแบบของสื่อ

กล่าวคือ การส่งข้อความใดไม่สำคัญเท่าการส่งข้อความผ่านสื่อชนิดใด แมคลูฮัน เชื่อว่า การเปลี่ยนตัวสื่อเท่านั้น ก็จะสามารถสร้างผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ต่างๆ ให้เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์ได้ นวัตกรรมของสื่อหรือของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (media innovation) สามารถขับเคลื่อนให้สังคมเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดระยะทาง และเวลา แนวคิดของแมคลูฮันที่ว่า ตัวสื่อ คือ ตัวสารที่ต้องการส่งนั่นเอง (The medium is the message) เป็นแนวคิดที่ทำให้แมคลูฮันมีชื่อเสียงมากที่สุด สำหรับแมคลูฮันแล้วแนวคิดนี้มีความหมายและคำอธิบายที่หลากหลาย เช่น McLuhan and Fiori (1967) กล่าวไว้ว่า

ประเด็นแรกคือ สื่อ หรือช่องทางในการสื่อสาร คือ ส่วนที่สำคัญที่สุดของการสื่อสาร เขามีความเชื่อว่า สื่อมีความสำคัญกว่าสาร เขากล่าวว่า สื่อที่เด่นในแต่ละยุคสมัยจะสามารถส่งผลและมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของผู้คนมากกว่าสิ่งที่สื่อที่นั้นส่งสารหรือส่งเนื้อหาไป ประเด็นต่อมา “สื่อ คือ กระบวนการ หรือสื่อ คือ ทักษะกระบวนการ” (The medium is the message) แมคลูฮันกล่าวว่า แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนตัวอักษรออกหนึ่งตัว (จาก message เป็น massage) โครงสร้างเดิมของสื่อก็ยังคงสามารถที่จะส่งสารหรือยังคงสามารถที่จะสื่อสารตามที่คุณต้องการได้ สื่อสามารถที่จะปรับเปลี่ยนและส่งต่อเนื้อหาที่ต้องการให้เกิดผลต่อจิตสำนึก (conscious) อันสามารถส่งผลต่อการรับรู้ (perception) ของมนุษย์ในแต่ละระดับของสังคมได้ในที่สุด จากแนวคิดดังกล่าวได้ส่งผลสู่ประเด็นสำคัญของทฤษฎีฯ ที่เชื่อว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เชื่อว่า สื่อ (media) เป็นกลไกที่สำคัญที่สุดในการที่จะเป็นผู้กำหนดการสื่อสาร และท้ายสุดก็คือ การขึ้นาระบบสังคมวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการขึ้นำในระดับของปัจเจกบุคคลที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการคิด อารมณ์ และการแสดงออกต่างๆ จนกระทั่งการขยายผลการขึ้นำสู่ระดับกลุ่มระดับองค์กรต่างๆ ในสังคม ดังเช่น จัดระบบกลไกต่างๆ ภายในตนเอง หรือภายในองค์กรตนเอง เข้าสู่สังคมแห่งความทันสมัย และเท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ แนวคิดของแมคลูฮันจะมีหลักวิธีการคิดที่คล้ายกับทฤษฎีแนวคิดของมาร์กซิสต์ (Marxist Theory) ที่กล่าวว่า “เศรษฐกิจคือ ตัวกำหนดกลไกทุกอย่างของสังคม” ในขณะที่แมคลูฮัน กล่าวว่า “เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ ตัวกำหนดกลไกทุกอย่างของสังคม” (วิมลพรรณ อภาเวท และคณะ, 2554)

การเปิดรับข่าวสารของประชาชนจากสื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการ คือ (McComb & Becker, 1979 อ้างถึงใน ยุวรัตน์ดา พานทอง, 2553)

1) เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (surveillance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหวและสังเกตการณ์สิ่งต่างๆ รอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อจะได้รู้ทันเหตุการณ์ และรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ควรรู้

2) เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ (decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนดความคิดเห็นของตนต่อสภาวะหรือเหตุการณ์ต่างๆ รอบตัวได้

3) เพื่อการพูดคุยสนทนา (discussion) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับบุคคลอื่นได้

4) เพื่อต้องการมีส่วนร่วม (participation) เพื่อรับรู้และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและรอบๆ ตัว

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน Atkin (1973 อ้างถึงใน ศรีนถ์ ยี่หั่นสุวรรณ, 2558) ได้กล่าวว่า การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง การที่บุคคลมีการเปิดรับข่าวสารมากยิ่งขึ้นจะส่งผลให้มีหูตากว้างไกลมาก มีความรู้มากขึ้น มีความเข้าใจในสภาพแวดล้อม และเป็นคนที่ทันต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมากกว่าบุคคลอื่นๆ ที่เปิดรับข่าวสารน้อยกว่า

Rogers and Sevenning (1969 อ้างถึงใน ศรีนถ์ ยี่หั่นสุวรรณ, 2558) กล่าวว่า การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง บุคคลที่เปิดรับสื่อมวลชนซึ่งมีความครอบคลุมสื่อมวลชนถึง 5 ประเภท คือ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อภาพยนตร์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อสิ่งพิมพ์หรือนิตยสาร สื่อโทรทัศน์และในปัจจุบันยังมีสื่อโซเชียลมีเดียที่เป็นสื่อใหม่ที่มีคนนิยมใช้มากกว่าสื่อหลักข้างต้น

จากคำจำกัดความในข้างต้น“การเปิดรับข่าวสาร” สามารถสรุปได้ว่าการเปิดรับข่าวสารหมายถึง ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารของประชาชนจากสื่อต่างๆ โดยข่าวสารต่างๆ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมของมนุษย์ ความต้องการข่าวสารจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อบุคคลนั้นต้องการข้อมูลในการตัดสินใจหรือไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งบุคคลจะไม่รับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาสู่ตนเองทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่คิดว่ามีประโยชน์กับตนเอง โดยแรงผลักดันที่ทำให้บุคคลมีการเลือกรับข่าวสารนั้นเกิดจากคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รับสารในด้านต่างๆ ได้แก่

1) **องค์ประกอบทางด้านจิตใจ** เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ ที่จะทำให้มนุษย์เกิดความสนใจ หรือเกิดความไม่สนใจต่อสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต จิตใจจะเป็นตัวกำหนดหรือสั่งการที่สำคัญ เช่น การเลือกรับข่าวสาร การเลือกรับรู้ตามทัศนคติ ประสบการณ์หรือความชอบส่วนตัวของแต่ละบุคคล

2) **องค์ประกอบทางด้านสังคม** เป็นองค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวของมนุษย์ เช่นครอบครัว วัฒนธรรมประเพณี หรือลักษณะทางประชากรศาสตร์ เป็นต้นการที่มนุษย์จะเลือกเปิดรับข่าวสารใดหรือเลือกที่จะไม่เปิดรับข่าวสารใดนั้น อาจขึ้นอยู่กับสภาพจิตใจของมนุษย์และสภาพสังคมเป็นสำคัญ ในส่วนของสภาพจิตใจนั้น การที่มนุษย์จะเลือกเปิดรับ

ข่าวสารใดอาจจะเกิดจากความรู้สึกส่วนตัวที่ชอบ หรือ ไม่ชอบข่าวสารเหล่านั้นเป็นตัวอย่างสำคัญ ในการที่จะกำหนดได้ว่าควร หรือ ไม่ควรรับข่าวสารนั้นๆ ต่อมาก็คือในส่วนของสภาพสังคม หาก สังคมรอบข้างของมนุษย์ให้ความสนใจในการเปิดรับข่าวสารใดๆ เป็นพิเศษก็อาจจะส่งผลกระทบต่อ การเกิดแรงบันดาลใจให้คนเรานั้นเกิดความสนใจตามบุคลิกรอบข้างนอกจากองค์ประกอบในด้าน จิตใจและด้านสังคมที่ส่งผลต่อการเปิดรับข่าวสารของมนุษย์แล้ว มนุษย์ยังมีการเลือกที่จะเปิดรับ ข่าวสาร โดยอาศัยหลักเกณฑ์สำคัญในการที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่จะชี้วัดว่า ควรเลือกเปิดรับ ข่าวสารนั้นๆ หรือไม่

การเปิดรับข่าวสารผู้รับสารอาจเปิดรับสารโดยผ่านกระบวนการในการเลือกรับ ข่าวสารซึ่งกระบวนการในการเลือกรับข่าวสาร (Klapper, 1960 อ้างถึงใน ศรีนธ์ ยี่หั่นสุวรรณ, 2558) มี 4 ประการ ได้แก่

1) การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อ หรือข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ตามความสนใจ และความต้องการของตน ทั้งนี้เพราะโดยธรรมชาติ ของมนุษย์มักต้องการที่จะปกป้อง รักษา และส่งเสริมความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept)

2) การเลือกสนใจ (Select Attention) หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจ หรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะมียู่ด้วยกันหลายแหล่ง โดยการเลือกเปิดรับ ข่าวสารจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ โดยปกติแล้วคนเรามักจะเลือกให้ ความสนใจกับสิ่งที่สอดคล้องกับทัศนคติ ความคิดและความเชื่อดั้งเดิมของตนเอง

3) การเลือกรับรู้ หรือตีความ (Selective Perception or Selection Interpretation) หมายถึง การรับรู้ และการตีความที่มีความเกี่ยวข้องกันเกือบจะเป็นสิ่งเดียวกัน การรับรู้ คือกระบวนการ ตีความหมายในสิ่งที่สนใจ บุคคลจะเลือกรับรู้ หรือเลือกตีความข่าวสารที่ได้ตามความเข้าใจของตน ตามทัศนคติ ความต้องการ แรงจูงใจ หรือ สภาวะอารมณ์ขณะนั้น และมักจะบิดเบือนข่าวสารนั้น ให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนเอง

4) การเลือกจดจำ (Selective Retention) หมายถึง บุคคลจะเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะที่ สอดคล้องหรือตรงกับความต้องการ รสนิยม ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความสนใจของตนเอง โดยจะลืมข่าวสารในส่วนที่ตัวเองไม่สนใจหรือไม่เห็นด้วย หรือเรื่องที่ขัดแย้งกับความคิดของ ตัวเองข่าวสารที่คนเราจดจำนั้น มักมีเนื้อหาที่จะช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุน ความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติค่านิยม หรือความเชื่อของแต่ละคนที่มีอยู่เดิมให้มีความมั่นคงชัดเจนยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลง ให้ยากขึ้น เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในโอกาสต่อไป ส่วนหนึ่งอาจนำไปใช้เมื่อเกิดความรู้สึกขัดแย้ง กับเรื่องใดเรื่องหนึ่งทั้งนี้ กระบวนการเลือกสรรของผู้รับสาร เปรียบเสมือนการกรองข่าวสารใน

การรับรู้ของตน โดยจะเปิดรับ รับรู้และจดจำสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็น และความสนใจของตนเอง

จากทฤษฎีดังกล่าว การเลือกเปิดรับข่าวสารนั้น มีโอกาสเข้าถึงการรับรู้ของผู้เปิดรับได้ไม่มากนัก เพราะต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกหลายขั้นตอนในขณะที่มีข่าวสารต่างๆ เกิดขึ้นมากมายให้ผู้เปิดรับได้เลือกดู ฟัง สนใจ และจดจำ ดังนั้นจึงต้องพยายามทำให้ข่าวสารมีจุดเด่นออกมา เพื่อให้สามารถผ่านขั้นตอนของการเปิดรับสารของผู้เปิดรับให้ได้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเปิดรับข่าวสารของบุคคลนั้น ฮันต์ และ รูเบน (Hunt & Ruben, อ้างถึงใน ศรีนธ์ ยี่หลั่น สุวรรณ, 2558) ได้กล่าวถึงปัจจัยหลักๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเปิดรับข่าวสารของบุคคลไว้ดังต่อไปนี้

1) ความต้องการ (Need) ปัจจัยที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งในกระบวนการเลือกของมนุษย์ คือความต้องการ ความต้องการทุกอย่างของมนุษย์ทั้งความต้องการทางกายและทางใจ ความต้องการระดับสูงและความต้องการระดับต่างๆ ย่อมเป็นตัวกำหนดการเลือกของเรา เราย่อมเลือกตอบสนองความต้องการของเราเอง เพื่อให้ได้ข่าวสารที่ต้องการ เพื่อแสดงรสนิยม เพื่อการยอมรับในสังคม และเพื่อความพอใจ

2) ทศคติและค่านิยม (Attitude and Values) ทศคติ คือ ความชอบและมีใจโน้มเอียง (Preference and Predisposition) ต่อเรื่องต่างๆ ส่วนค่านิยม คือหลักพื้นฐานที่เรายึดถือเป็นความรู้สึกที่ว่าเราควรจะทำหรือไม่ควรทำอะไรในการมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและคน ซึ่งทศคติและค่านิยมมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเลือกใช้สื่อมวลชน การเลือกข่าวสาร การเลือกตีความหมายและการเลือกจดจำ

3) เป้าหมาย (Goal) มนุษย์ทุกคนมีเป้าหมาย ทุกคนกำหนดเป้าหมายในการดำเนินชีวิต ทั้งในเรื่องอาชีพ การเข้าสมาคม การพักผ่อน เป้าหมายของกิจกรรมต่างๆ ที่เรากำหนดขึ้นนั้น จะมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อมวลชน การเลือกข่าวสาร การเลือกตีความหมาย และการเลือกจดจำ เพื่อสนองเป้าหมายของตนเอง

4) ความสามารถ (Capability) ความสามารถของเราเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รวมทั้งความสามารถด้านภาษา ก็มีอิทธิพลต่อเราในการที่จะเลือกรับข่าวสาร เลือกตีความหมาย และเลือกเก็บเนื้อหาของข่าวนั้นไว้เช่นกัน

5) การใช้ประโยชน์ (Utility) โดยทั่วไปแล้ว คนเรามักจะให้ความสนใจและใช้ความพยายามในการที่จะเข้าใจและจดจำข่าวสารที่เราสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

6) สติลาในการสื่อสาร (Communication Style) การเป็นผู้รับสารของเรานั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสติลาในการสื่อสารของเรา คือ ความชอบหรือไม่ชอบสื่อบางประเภท ดังนั้นบางคนจึงชอบฟังวิทยุ บางคนชอบดูโทรทัศน์ หรือบางคนชอบอ่านหนังสือพิมพ์

7) สภาวะ (Context) สภาวะในที่นี้หมายถึง สถานที่ บุคคล และเวลาที่อยู่ในสถานการณ์ การสื่อสาร สิ่งต่างๆ เหล่านี้ มีอิทธิพลต่อการเลือกของผู้รับสาร การมีคนอื่นอยู่ด้วยมีอิทธิพลตรงต่อการเลือกใช้สื่อและข่าวสาร การเลือกตีความหมายและเลือกจดจำข่าวสาร การที่เราต้องถูกมองว่า เป็นอย่างไร การที่เราคิดว่าคนอื่นมองเราอย่างไร เราเชื่อว่าคนอื่นคาดหวังอะไรจากเราและการที่คิดว่าคนอื่นคิดว่าเราอยู่ในสถานการณ์อะไร ล้วนแต่มีอิทธิพลต่อการเลือกของเรา

8) ประสบการณ์และนิสัย (Experience and Habit) ในฐานะของผู้รับสาร ผู้รับสารแต่ละคนพัฒนานิสัยการรับสารอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ในการรับข่าวสารของเรา เราพัฒนาความชอบสื่อชนิดใดชนิดหนึ่ง รายการประเภทใดประเภทหนึ่ง ดังนั้นเราจึงเลือกใช้สื่อชนิดใดชนิดหนึ่ง สนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตีความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง และเลือกจดจำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

กล่าวโดยสรุป การเลือกเปิดรับข่าวสารเป็นกระบวนการภายในของตัวบุคคลที่พิจารณาว่าตนเองพร้อมที่จะเปิดรับข่าวสารหรือไม่ จะเลือกเปิดรับสารประเภทไหน จากสื่อไหน และเวลาใดเพื่อตอบสนองความต้องการภายในของบุคคล 4 ด้าน คือ ต้องการรู้เหตุการณ์ เพื่อช่วยตัดสินใจ เพื่อการพูดคุยสนทนา และการต้องการมีส่วนร่วม ซึ่งสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีการเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกันนั้น ก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร ภูมิหลัง การศึกษาและสถานภาพทางสังคม ความสามารถในการรับสารบุคลิกภาพนอกจากนี้ กระบวนการเลือกรับข่าวสาร มักจะเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ และกระบวนการกลั่นกรองขั้นต่อมา คือผู้รับสารเลือกรับรู้ โดยผู้รับสารมักจะเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจความต้องการของตนเอง การศึกษาเรื่อง การเปิดรับ ความพึงพอใจและความต้องการ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ FM ความถี่ 100.00 MHz จะศึกษาการเปิดรับของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ FM ความถี่ 100.00 MHz เกี่ยวกับความถี่ในการฟัง ช่วงเวลาที่ฟัง สถานที่ที่ฟัง รายการที่ชอบฟัง และผู้ดำเนินรายการที่ชอบฟัง เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาการจัดและการผลิตรายการของสถานีต่อไป

3. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ (วิลด์ลักษณะ ศุภกิจตานนท์ และสุทิตี ชัดติยะ, 2552) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่ได้แสดงออกในด้านบวกหรือลบ มีความสัมพันธ์ต่อการตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องการ ความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้น เมื่อบุคคลได้รับหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในสิ่งที่ต้องการในระดับหนึ่งและความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง และความพึงพอใจเป็นผลมาจากองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน

คือความต้องการหรือความคาดหวังของบุคคล แรงผลักดันที่นำไปสู่พฤติกรรม และการกระทำและเป้าหมายที่ต้องการบรรลุในเรื่องนั้นๆ

อุทัย พรรณสุใจ (2545) ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกรักชอบยินดีเต็มใจ หรือมีเจตคติที่ดีของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพอใจจะเกิดเมื่อได้รับตอบสนองความต้องการ ทั้ง ด้านวัตถุและด้านจิตใจ ความพึงพอใจเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของบุคคล อันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและสิ่งจูงใจ โดยอาจเป็นไปได้ในเชิงประเมินค่า ว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งเหล่านั้น เป็นไปในทางลบหรือบวก

ราชบัณฑิตสถาน (2546) ได้กล่าวถึง ความหมายของคำว่า ความพึงพอใจ ดังนี้ คำว่า “พึง” เป็นคำกริยาอื่น หมายความว่า ขอมตาม เช่น พึงใจ และคำว่า “พอใจ” หมายถึง สมชอบ ชอบใจ

กชกร เป้าสุวรรณ และคณะ (2550) ได้กล่าวถึง ความหมายของความพึงพอใจว่า ส่งที่ควรจะเป็นไปตามความต้องการ ความพึงพอใจเป็นผลของการแสดงออกของทัศนคติของบุคคลอีก รูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นการรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีประสบการณ์ที่มนุษย์เราได้รับอาจจะมากหรือน้อยก็ได้ และเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ แต่ก็เมื่อได้สิ่งนั้น สามารถตอบสนองความต้องการ หรือทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ ก็จะเกิดความรู้สึกบวก เป็นความรู้สึกที่พึงพอใจ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าสิ่งนั้นสร้างความรู้สึกผิดหวัง ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกทางลบ เป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจ

สุชาดา เดชการ (2550 อ้างถึงใน ชีรารักษ์ โภทิสสุวรรณ, 2558) ได้กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจ คือ ทัศนคติอย่างหนึ่งที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่โดยการแสดงออกที่ค่อนข้างจะสลับซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดความพึงพอใจโดยตรง แต่สามารถวัดได้โดยทางอ้อม โดยการวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้น และการแสดงความคิดเห็นนั้นจะต้องตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง จึงจะสามารถวัดความพึงพอใจนั้นได้

นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่อธิบายถึงความหมายความพึงพอใจไว้อีกหลายคน ดังนี้ พรรณิฐทัย เจริญจิต (2550) ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกในทางบวก ความรู้สึกที่ประทับใจต่อสิ่งเร้าต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสินค้าและบริการ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

อารีย์ พันธุ์ฉิม (2546 อ้างถึงใน ชีรารักษ์ โภทิสสุวรรณ, 2558) กล่าวถึง ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับในสิ่งที่ตนเองต้องการ หรือเป็นไปตามที่ตนเองต้องการ และความรู้สึกดังกล่าวนี้จะลดลง ถ้าหากความต้องการหรือเป้าหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งระดับความพึงพอใจจะแตกต่างกัน ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการบริการ

โดยสรุป ความพึงพอใจจึงเป็นความรู้สึกของบุคคลในทางบวก เป็นความรู้สึกชอบประทับใจต่อสิ่งที่ตนได้รับ ได้เห็น ได้ฟัง โดยสิ่งนั้นตอบสนองทางด้านร่างกายหรือทางจิตใจ ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง จึงเป็นความรู้สึกในเชิงบวกของผู้ฟัง ที่ผู้ฟังได้รับการตอบสนองตามความต้องการ เช่น ฟังเพลงที่ชอบ ฟังสารคดีที่ท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ฟังผู้รู้สนทนาในเรื่องที่สนใจอย่างออกรส และได้มุมมองที่แปลกใหม่ ทั้งนี้ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะทางประชากร ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ และประสบการณ์ที่ได้รับการวัดความพึงพอใจสามารถดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

1) การใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจ ซึ่งวัดเป็นระดับความพึงพอใจให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น (สาโรจน์ ไสยสมบัติ, 2534 อ้างถึงใน ชีรารักษ์ โภทิสวรรณ, 2558) อธิบายว่า การใช้แบบสอบถามเป็นวิธีที่นิยมกันอย่างแพร่หลายวิธีหนึ่ง โดยการขอความร่วมมือจากบุคคลที่ต้องการวัด แสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ หรือเป็นคำตอบอิสระ โดยคำตอบที่ถามอาจจะถามถึงความพึงพอใจในด้านต่างๆ ที่หน่วยงานกำลังให้บริการอยู่เช่น ลักษณะของการให้บริการ สถานที่ให้บริการ ระยะเวลาในการให้บริการ บุคลากรที่ให้บริการ เป็นต้น การวัดความพึงพอใจด้วยแบบสอบถามในรายการวิทยุกระจายเสียงจะวัดในด้านเนื้อหารายการ รูปแบบรายการ ผู้ดำเนินรายการ เวลาการออกอากาศ การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง

2) การใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจ ผู้ตอบจะให้ข้อมูลในทางตรงเป็นแบบสอบถามที่ผู้ตอบตอบด้วยคำพูด และข้อเขียนของตนเองพูดตอบตอบโดยอิสระ เป็นข้อมูลที่ได้ในเชิงคุณภาพ หากแบ่งการวัดความพึงพอใจที่ใช้แบบสัมภาษณ์หรือคำถามปลายเปิดตามคุณลักษณะของงาน (ปรีชา วงศ์อนุตรโรจน์ (2532, อ้างถึงใน ชีรารักษ์ โภทิสวรรณ, 2558) เป็น 2 ลักษณะคือ

2.1) แบบวัดความพึงพอใจงาน โดยทั่วไป เป็นแบบวัดที่วัดความพึงพอใจของบุคคลที่มีความสุขอยู่กับงานโดยส่วนรวม ตัวอย่างแบบวัดชนิดนี้ ได้แก่ แบบวัดของแฮกแมน และ โอลแฮม (ปรีชาพร วงอนุตรโรจน์ (2532 อ้างถึงใน ชีรารักษ์ โภทิสวรรณ, 2558) ซึ่งมีเพียงข้อคำถาม 5 ข้อเป็นลักษณะแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่ามีข้อ 2 และข้อ 5 เป็นคำถามนิเสธ

2.2) แบบวัดความพึงพอใจเฉพาะเกี่ยวกับงานของแบบวัดนี้เป็นการวัดความพึงพอใจในแต่ละด้าน ตัวอย่างแบบวัดชนิดนี้ ได้แก่ แบบวัดของแฮกแมนและ โอลแฮม แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า มีข้อความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านรายได้ ความมั่นคงในงาน มิตรสัมพันธ์ ผู้บังคับบัญชา และความก้าวหน้า

3) การใช้แบบสังเกต เป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจ โดยจะสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา จะทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของผู้ฟัง จำเป็นต้องมีแบบแผนที่แน่นอนจึงสามารถประเมินระดับความพึงพอใจได้

พิมลเมฆสวัสดิ์ (2549) อธิบายถึงแนวทางการเสริมสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นได้ สามารถดำเนินการผ่านขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

(1) ตรวจสอบความคาดหวัง และความพึงพอใจของผู้ใช้อย่างสม่ำเสมอผ่านการซักถามโดยตรง การสำรวจความคิดเห็น เพื่อศึกษาถึงความคาดหวังและระดับความพึงพอใจในการบริการที่ผู้รับบริการหรือผู้ใช้มีต่อการให้บริการ ร่วมกับการรับฟังความคิดเห็นของผู้ให้บริการที่เป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง ทั้งสองสิ่งจะทำให้ผู้ดำเนินการทราบถึงความคาดหวัง และความพึงพอใจในการบริการที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการให้บริการที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้รับบริการหรือผู้ให้บริการได้

(2) กำหนดเป้าหมาย และทิศทางขององค์กรให้ชัดเจน ซึ่งผู้ดำเนินการจะต้องกำหนดทิศทางและจุดยืนของหน่วยงานให้ชัดเจน นั่นคือ มีเป้าหมายที่จะตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้รับบริการหรือผู้ใช้ โดยมีความสอดคล้องต่อแนวโน้มพฤติกรรมของผู้รับบริการหรือผู้ใช้ และความพร้อมของผู้ให้บริการที่จะดำเนินการให้มีคุณภาพ

(3) กำหนดยุทธศาสตร์การให้บริการที่มีประสิทธิภาพ โดยจะต้องมีการกำหนดฐานะของตนเองในการแข่งขันด้านการบริการ กำหนดกลุ่มผู้รับบริการเป้าหมาย ศึกษาจุดแข็งจุดอ่อนของตนเอง จากนั้นจึงกำหนดเป็นกลยุทธ์ในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ร่วมกับการนำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาปรับใช้เพื่อให้เกิดการบริการที่สะดวกรวดเร็ว ทันสมัย และสามารถเข้าถึงผู้รับบริการหรือผู้ใช้บริการจำนวนมากได้

(4) พัฒนาคุณภาพและความสัมพันธ์ในกลุ่มบุคลากรให้บริการ เพื่อให้ผู้ให้บริการทุกคนมีความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน รับผิดชอบต่อการสร้างสรรค์ ความเอาใจใส่ ทุ่มเทในการทำงาน โดยมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างเสริมคุณภาพในการให้บริการ

(5) นำกลยุทธ์การสร้างความพึงพอใจต่อผู้รับบริการหรือผู้ใช้ไปปฏิบัติ และประเมินผลผ่านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการหรือผู้ใช้ มีการกำหนดเป้าหมายและเกณฑ์วัดที่ชัดเจน รวมถึงผลตอบแทนการปฏิบัติตามเป้าหมายเพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานบริการตามกลยุทธ์ที่วางไว้

กล่าวโดยสรุปความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่ได้แสดงออก ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องการ เป็นผลมาจากความต้องการหรือความคาดหวังของบุคคล

แรงผลักดันที่นำไปสู่พฤติกรรมและการกระทำ และเป้าหมายที่ต้องการบรรลุในเรื่องนั้นๆ เกิดขึ้นจากความต้องการ (needs) ซึ่งความต้องการของแต่ละคนจะมีที่มาต่างกันสื่อจึงเป็นตัวเสริมหรือทดแทนบริการต่างๆ ที่หายไป ดังนั้นการเปิดรับสื่อจะเป็นตัวสนับสนุนการเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมของกลุ่มในสังคมและหากจะวัดความพึงพอใจ วิธีที่นิยมทำโดยใช้แบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือจากบุคคลที่ต้องการวัด แสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ หรือเป็นคำตอบอิสระ อาจจะถามถึงความพึงพอใจในด้านต่างๆ ที่หน่วยงานกำลังให้บริการอยู่ และการใช้แบบสัมภาษณ์ โดยความพึงพอใจของผู้ฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ FM ความถี่ 100.00MHz. จะวัดระดับความพึงพอใจในด้านประเภทรายการ ด้านรายการที่นำเสนอ ด้านผู้ดำเนินรายการ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟัง และด้านความชัดเจนของเสียง

4. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ

พฤติกรรมและปรากฏการณ์ในสังคมมนุษย์ต่างเกี่ยวข้องกับเชิงหน้าที่ต่อกัน กล่าวคือมีความเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ ทั้งแบบลูกโซ่และแบบวงจร ดังนั้น พฤติกรรมของมนุษย์จึงอาจอธิบายได้ว่าเกิดขึ้นจากความต้องการ (needs) ซึ่งความต้องการของแต่ละคนจะมีที่มาต่างๆ กัน (ยุบล เบญจรงค์กิจ, 2543 อ้างถึงใน ณิชานันต์ มากทอง, 2556)

มนุษย์มีความต้องการที่แตกต่างกันหลายด้าน เช่น ผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงเป็นผู้บริโภคข่าวสารที่มีความต้องการในการรับรู้ข่าวสารบ้านเมือง เพื่อใช้ในการตัดสินใจ และใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินชีวิตประจำวัน เป้าหมายของสถานีวิทยุคือผลิตรายการวิทยุให้ตรงใจกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด รายการที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันคือรายการข่าวและเพลงถือเป็นรายการที่ยังคงเป็นพื้นฐานของสถานีวิทยุในทุกๆ คลื่นความถี่และถือว่าสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ฟังได้ระดับหนึ่ง ซึ่งความต้องการของผู้ฟังแบ่งออกเป็น 2 กรณีดังนี้ (บุญเกื้อ ควรรหาเวช, 2552 อ้างถึงใน ณิชฐกร ไคนุ่นภา, 2552)

1) ความต้องการภายนอก ได้แก่ ความต้องการความรู้ในข่าวสารบ้านเมืองเหตุการณ์ต่างๆ สนใจที่อาคารเพื่อประเทืองสติปัญญา

2) ความต้องการภายใน ได้แก่ ความต้องการทางด้านอารมณ์และจิตใจเป็นความต้องการภายในของแต่ละบุคคลรายการที่ตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มนี้ ได้แก่ รายการเพลงมิวสิควิดีโอบันเทิงดนตรีละครและการแสดงตลก เป็นต้น

แนวคิดด้านความต้องการฟังรายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่มีหน้าที่ในการให้บริการตามที่มนุษย์ต้องการและคาดหวังให้เป็นสื่อที่มีผู้ฟังเป็นจำนวนมากซึ่งมีความแตกต่างของผู้ฟังทางด้านประชากรศาสตร์ คือ เพศอายุการศึกษาฐานะทางเศรษฐกิจภูมิถิ่นกำเนิด ดังนั้นจึงต้องมีการสำรวจความต้องการของผู้ฟังซึ่งเป็นปัจจัยหลักของการดำเนินงานวิทยุกระจายเสียง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกคน (พัชรีเพชรอักษร, 2555 อ้างถึงใน วนภรณ์ จักรมานนท์, 2557) ด้วยความต้องการของวิทยุกระจายเสียงมีปัจจัยสำคัญนั่นคือผู้ฟัง ปัจจัยด้านผู้ฟังการกำหนดกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายเป็นการแบ่งผู้ฟังออกเป็นผู้ฟังกลุ่มผู้ฟังเฉพาะกลุ่มแบ่งได้ตามวิถีชีวิตหรือสภาวะทางประชากรศาสตร์ เช่น เพศ วัย การศึกษาอาชีพ มาเป็นกรอบในการแบ่งผู้ฟังเป็นต้นซึ่งผู้จัดรายการสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ฟังได้ดีโดยการจัดรายการที่สนองต่อความต้องการให้เกิดประโยชน์สุขแก่ผู้ฟังได้เช่นกันดังนั้นความต้องการของผู้ฟังจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้จัดรายการต้องทราบเพื่อจัดรูปแบบรายการประเภทรายการให้เป็นที่ต้องการของผู้ฟังการทราบความต้องการข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ฟังจะช่วยให้ผู้จัดรายการสามารถเลือกประเภทเนื้อหา รูปแบบตลอดจนเวลาเสนอรายการได้ตรงความต้องการของกลุ่มผู้ฟังได้อีกด้วยนอกจากนี้การศึกษาความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของกลุ่มผู้ฟังแล้วการศึกษาความต้องการด้านสื่อมวลชนก็เป็นเรื่องสำคัญด้วยเช่นกัน

แคทซ์ (Katz) และคณะ (สิริพงษ์สงวนนาม, 2552 อ้างถึงใน วนภรณ์ จักรมานนท์, 2557) ได้ศึกษาตามความต้องการของผู้ใช้สื่อมวลชนในประเทศอิสราเอลเพื่อสำรวจและสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดความต้องการทางจิตใจและสังคมของผู้รับสารผลการศึกษานำมาจัดองค์ประกอบ 3 ประการ ดังนี้

1) Mode เป็นลักษณะความต้องการ ได้แก่ความต้องการให้เพิ่มมากขึ้นความต้องการให้น้อยลง และต้องการให้ได้มา

2) Connection คือจุดประสงค์การติดต่อของบุคคลกับสิ่งภายนอกคือ การติดต่อเพื่อรับข่าวสารข้อมูลการติดต่อเพื่อความพอใจและประสบการณ์ทางอารมณ์การติดต่อเพื่อความเชื่อถือความมั่นใจความมั่นคงและสถานภาพ และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์

3) Referent คือบุคคล หรือสิ่งภายนอกที่มนุษย์โยงการติดต่อไปสู่ได้แก่ตนเอง ครอบครัว เพื่อนฝูง สังคมรัฐบาล ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม โลก และสิ่งอื่นๆ ภายนอกจากองค์ประกอบ 3 ประการข้างต้นแล้ว แคทซ์ (Katz) และคณะ (Katz and others, 1974) ได้สร้างข้อความแสดงถึงความต้องการของบุคคลที่จะใช้สื่อเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตน และได้นำข้อความทั้งหมดมาแยกกลุ่มความได้นำข้อความทั้งหมดมาแยกกลุ่มตามความต้องการลักษณะทาง Cognitive Need Affective Need Integrative Need และ Escape Need ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

(1) Cognitive Need คือความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อรับรู้ข่าวสาร ความรู้และความเข้าใจในตัวบุคคล เหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ

(2) Affective Need คือความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อความพึงพอใจหรือได้รับประสบการณ์ทางอารมณ์รวมทั้งในเรื่องความสวยงามหรือศิลปะต่างๆ

(3) Integrative Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อจะได้รับความเชื่อถือความมั่นใจความมั่นคงและสถานภาพอันเป็นที่ยอมรับ

(4) Escape Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อหลีกเลี่ยงจากสภาพความเป็นจริงชั่วขณะ

แมกซ์เวลล์ อี.แมคคอมบล์ และลี บี. เบคเคอร์ (Mawell E. McCombs and Lee B. Becker, 1979 อ้างถึงใน ดวงพร กำพลประเสริฐ, 2551) ได้กล่าวไว้ในเรื่องการใช้สื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการคือ

1) ต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการสังเกตการณ์และติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ จากสื่อมวลชนเพื่อให้รู้ทันต่อเหตุการณ์ให้ทันสมัยและรู้ว่าอะไรมีความสำคัญพอที่จะเรียนรู้

2) ต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันการรับสื่อมวลชนทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะหรือเหตุการณ์ๆ ทั่ว

3) ต้องการข้อมูลเพื่อการพูดคุยหรือสนทนา (Discussion) โดยการรับสื่อมวลชนทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่น

4) ต้องการมีส่วนร่วม (Participating) ในเหตุการณ์และความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบๆ ทั่ว

5) ต้องการเสริมความคิดเห็น หรือการสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว (Reinforcement)

แมคควอล (McQuail, 1987 อ้างถึงใน ฉิษานันท์ มากทอง, 2556) ได้ศึกษาตัวแปรความต้องการที่ผู้รับสารต้องการจากสื่อมวลชนกับการใช้สื่อมวลชนโดยผู้รับสาร ดังนี้

(1) ความต้องการสารสนเทศ

1.1) เพื่อทราบถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง สภาพปัจจุบันที่อยู่รอบตัว และสภาพปัจจุบันของสังคมและโลก

1.2) เพื่อแสวงหาข้อแนะนำในทางปฏิบัติหรือความคิดเห็นและในการตัดสินใจ

1.3) เพื่อสนองต่อความอยากรู้อยากเห็น และสนองต่อความสนใจทั่วไป

1.4) เพื่อเป็นการเรียนรู้ เป็นการศึกษาด้วยตนเอง

- 1.5) เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันที่มั่นคง โดยใช้ความรู้ที่ได้มาจากสื่อมวลชน
- (2) ความต้องการสร้างควมมีเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล
  - 2.1) เพื่อหาแรงเสริมแก่ค่านิยมส่วนบุคคล
  - 2.2) เพื่อหาตัวแบบอย่างทางพฤติกรรม
  - 2.3) เพื่อแสดงออกร่วมกับค่านิยมของคนอื่นๆ ในสื่อมวลชน
  - 2.4) เพื่อเข้าใจตนเอง
- (3) ความต้องการการรวมตัวและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
  - 3.1) เพื่อเข้าใจในสภาพแวดล้อมของผู้อื่น
  - 3.2) เพื่อแสดงออกร่วมกับผู้อื่น และเกิดความรู้สึกร่วมกันในลักษณะที่เป็นเจ้าของ
  - 3.3) เพื่อนำไปใช้ในการสนทนา และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
  - 3.4) เพื่อใช้แทนเพื่อน
  - 3.5) เพื่อช่วยในการดำเนินบทบาททางสังคม
  - 3.6) เพื่อสร้างสายสัมพันธ์กับครอบครัว เพื่อนและสังคม
- (4) ความต้องการความบันเทิง
  - 4.1) เพื่อหลีกเลี่ยง หรือหลีกเลี่ยงจากปัญหาต่างๆ
  - 4.2) เพื่อผ่อนคลาย
  - 4.3) เพื่อได้วัฒนธรรมที่เป็นของแท้ และได้ความสนุกสนาน
  - 4.4) เพื่อได้มีอะไรทำเพื่อใช้เวลาให้หมดไป
  - 4.5) เพื่อปลดปล่อยอารมณ์
  - 4.6) เพื่อเป็นการกระตุ้นทางเพศ

เมื่อมนุษย์ต้องการฟังวิทยุกระจายเสียงวิทยุกระจายเสียงก็เป็นสื่อเพื่อสนองตอบความต้องการ และสื่อวิทยุกระจายเสียงก็จะกลายเป็นสื่อมวลชนไปเพราะมีผู้คนที่ต้องการใช้พร้อมๆ กันเป็นจำนวนมาก หากสื่อใดที่เราใช้เพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้รับกับผู้ฟังนอกจากสื่ออื่นจะเกิดมาเพื่อสนองความต้องการในการติดต่อสื่อสารแล้วยังมีแนวคิดหรือหลักการสำคัญที่กำกับด้วยว่าถ้าจะให้การสื่อสารนั้นประสบความสำเร็จด้วยดีเราจะต้องจัดการเนื้อหาของข่าวสารอย่างไรจึงจะได้รับความสนใจและสนองต่อความต้องการของผู้รับด้วย (วนภรณ์ จักรมานนท์, 2557) โดยสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ FM ความถี่ 100.00 MHz จะศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง ด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ เวลาการออกอากาศ และการมีส่วนร่วมในรายการ

5. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2538, น.41-42) อธิบายว่าลักษณะด้านประชากรศาสตร์ (Demographic) ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นเกณฑ์ที่นิยมใช้ในการแบ่งส่วนตลาด ลักษณะด้านประชากรศาสตร์เป็นลักษณะที่สำคัญที่ช่วยกำหนดตลาดเป้าหมาย

ทฤษฎีเกี่ยวกับด้านประชากรศาสตร์ (พรทิพย์ วรกิจ โภคาทร, 2529 น.312-315) ประชากรศาสตร์ หมายถึง ลักษณะของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไป โดยความแตกต่างทางด้านประชากรศาสตร์มีผลให้มีอิทธิพลต่อการสื่อสารซึ่งอาจจำแนกออกเป็นกลุ่มคือ

4.1 เพศ (Sex) มีงานวิจัยพิสูจน์ว่า คุณลักษณะบางประการของเพศชายและเพศหญิงที่ต่างกันจะมีผลให้การสื่อสารของชายและหญิงต่างกัน เช่น การวิจัยเกี่ยวกับการชมภาพยนตร์ โทรทัศน์ของเด็กวัยรุ่นพบว่า เด็กวัยรุ่นชาย สนใจภาพยนตร์ สงครามและจารกรรมมากที่สุด ส่วนเด็กวัยรุ่นหญิงสนใจภาพยนตร์วิทยาศาสตร์มากที่สุด แต่ก็ยังมีงานวิจัยหลายชิ้นที่แสดงว่าชายและหญิงมีการสื่อสารและรับสื่อไม่ต่างกัน

4.2 อายุ (Age) การจะสอนผู้ที่มีอายุต่างกันให้เชื่อฟัง หรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นมีความยากง่ายต่างกัน ยิ่งมีอายุมากกว่าที่จะสอนให้เชื่อฟังให้เปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมก็ยิ่งยากขึ้น การวิจัย โดย ซี.เมเบิล และ ไอ แอล เจนิส และ ดีเรฟ (C.Male I.L.Janis and D.Rife) ได้ทำการวิจัยและให้ผลสรุปว่าการชักจูงจิตใจหรือโน้มน้าวจิตใจของคนจะยากขึ้นตามอายุ ของคนที่เพิ่มขึ้นด้วย อายุยังมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับข่าวสาร และสื่ออีกด้วย เช่น ภาษาที่ใช้ในวัยต่างกัน ก็ยังมีความต่างกัน โดยจะพบว่าภาษาใหม่ๆ แปลกๆ จะพบในคนหนุ่มสาว สูงกว่าผู้สูงอายุ เป็นต้น

4.3 การศึกษา (Education) การศึกษาเป็นตัวแปรที่สำคัญมากที่มีผลต่อพฤติกรรมของการสื่อสารของผู้รับสาร ดังงานวิจัยหลายชิ้นที่ว่าการศึกษาของผู้รับสารนั้นทำให้ผู้รับสารมีพฤติกรรมสื่อสารต่างกันไป เช่นบุคคลที่มีการศึกษาสูง จะสนใจข่าวสาร ไม่ค่อยเชื่ออะไรง่ายๆ และมักเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์มาก

4.4 ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ (Social and Economic Status) หมายถึง อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคล โดยมีรายงานหลายเรื่องที่ได้พิสูจน์แล้วว่า ระดับฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของมนุษย์จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของเขาเหล่านั้น

อดุลย์ จาตุรงค์กุล (2543, น.38-39) กล่าวว่า ลักษณะประชากรศาสตร์ รวมถึงอายุ เพศ วงจรชีวิตของครอบครัว การศึกษา รายได้ เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวมีความสำคัญต่อนักการตลาด เพราะมันเกี่ยวข้องกับอุปสงค์ (Demand) ในตัวสินค้าทั้งหลาย การเปลี่ยนแปลงทางประชากรศาสตร์ชี้ให้เห็นถึงการเกิดขึ้นของตลาดใหม่ และตลาดอื่นจะหมดไป หรือลดความสำคัญลง ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่สำคัญดังนี้

1) อายุ นักการตลาดต้องคำนึงถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงของประชากรในเรื่องของอายุด้วย

2) เพศ จำนวนสตรี (สมรสหรือโสด) ที่ทำงานนอกบ้านเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นักการตลาดต้องคำนึงถึงว่าปัจจุบันสตรีเป็นผู้ซื้อรายใหญ่ ซึ่งที่แล้วมาผู้ชายเป็นผู้ตัดสินใจซื้อ นอกจากนั้นบทบาทของสตรีและบุรุษบางส่วนที่ซ้ำกัน

3) วงจรชีวิตครอบครัว ขั้นตอนแต่ละขั้นของวงจรชีวิตของครอบครัวเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของพฤติกรรม ขั้นตอนของวงจรชีวิตของครอบครัวแบ่งออกเป็น 9 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีพฤติกรรมที่ซื้อที่แตกต่างกัน

4) การศึกษาและรายได้ นักการตลาดต้องสนใจในแนวโน้มของรายได้ส่วนบุคคล เนื่องจากรายได้จะมีผลต่ออำนาจการซื้อ ส่วนผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้สูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย เพราะจะทำให้ให้นักการตลาดนั้นสามารถประเมินขนาดของตลาดเป้าหมายได้ตามสัดส่วนที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรของลักษณะประชากร สรุปได้ว่าปัจจัยในด้านประชากรศาสตร์เป็นปัจจัยที่นิยมนำมาใช้ศึกษามากที่สุดในการแบ่งส่วนการตลาดกลุ่มผู้บริโภค โดยอาศัยตัวแปรศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ศาสนา ขนาดครอบครัวนั้นนำมาวางแผนกำหนดกลยุทธ์สร้างความต้องการหรือจูงใจ ให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการ เพื่อให้เข้าถึงและตรงกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด ลักษณะทางประชากรของผู้ฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

6. สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00MHz

บริษัท อสมท จำกัดมหาชน (MCOT Public Company Limited ชื่อย่อ บมจ. อสมท MCOT PCL.) เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี จัดทะเบียนจัดตั้งในรูปแบบ บริษัทมหาชนจำกัด เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2547 ด้วยการแปรสภาพจากองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) ตามพระราชบัญญัติ ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 และเข้าจดทะเบียนเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2547 และบริษัทได้กระจายหุ้นสู่มหาชนเป็นครั้งแรก ในฐานะบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2547 โดยมีภารกิจประกอบกิจการ สื่อสารมวลชน ที่มุ่งสู่การเป็นองค์กรคุณภาพในธุรกิจสื่อที่สร้างสรรค์สังคมไทย ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเท่าเทียมทันสถานการณ์ บมจ.อสมท มีธุรกิจหลักประกอบด้วย กิจการโทรทัศน์ กิจการวิทยุกระจายเสียง สำนักข่าวไทย และกิจการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล รวมถึงบริษัทย่อย 2 บริษัท คือ บริษัท พาโนรามา เวิลด์ไวด์ จำกัด และบริษัทซีดีเอ็มคอต จำกัด (เลิกกิจการแล้ว)

นอกจากนี้ ยังร่วมดำเนินกิจการเอกชนอื่นๆภายใต้สัญญาาร่วมดำเนินกิจการ ได้แก่ บริษัท บางกอกอินเตอร์เทนเมนท์ จำกัด ดำเนินกิจการส่งโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 3 และบริษัท ทูวิชั่นส์ เคเบิล จำกัด (มหาชน) ดำเนินกิจการให้บริการโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิกธุรกิจวิทยุกระจายเสียง บมจ.อสมท.บมจ. อสมท ดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงทั้งด้านการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการ ออกอากาศรายการประเภทต่างๆ ทั้งสาระความรู้และความบันเทิงที่หลากหลายรูปแบบ ภายใต้ชื่อ MCOT Radio Network “เครือข่ายทันสมัย ก้าวใหม่ สังคมสร้างสรรค์ ด้วยปัญญา” เพื่อพัฒนาความรู้ และคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งเพื่อสาธารณประโยชน์และมวลชนท้องถิ่น ภายใต้ภาพลักษณ์ของสถานีวิทยุฯ แห่งความทันสมัย ส่งกระจายเสียงทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ด้วยระบบเอฟเอ็ม และระบบเอเอ็ม จำนวน 62 สถานี โดยส่วนกลาง ออกอากาศจากกรุงเทพมหานคร จำนวน 9 สถานี ส่งกระจายเสียงด้วยระบบเอฟเอ็ม 7 สถานี และระบบเอเอ็ม 2 สถานี พื้นที่บริการครอบคลุมทั้งในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง สำหรับส่วนภูมิภาคส่งกระจายเสียงด้วยระบบเอฟเอ็ม 53 สถานี สามารถให้บริการครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศได้ประมาณ ร้อยละ 92.4 มีประชากรในเขตพื้นที่เป้าหมายให้บริการประมาณร้อยละ 93.8

นอกจากการรับฟังรายการของสถานีวิทยุฯ อสมท ผ่านทางคลื่นวิทยุฯ แต่ละคลื่นโดยตรงแล้ว สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท ยังมีช่องทางให้ผู้ฟังทั้งในและต่างประเทศ สามารถรับฟังรายการของแต่ละคลื่นทั้งรายการสดและรายการที่น่าสนใจย้อนหลังผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้

ที่ www.mcot.net และ Application ผ่านทาง Smart Phone รวมทั้งมีการบูรณาการกับ Social Network, YouTube และ Facebook

ทั้งนี้ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 76/2559 เรื่อง มาตรการส่งเสริมการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการ โทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ เห็นชอบให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ประกอบกิจการกระจายเสียงตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ถู้ออกรงคลื่นความถี่ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ยังคงมีสิทธิในการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง และการถู้ออกรงคลื่นความถี่ดังกล่าวได้ตามขอบเขตและสิทธิเดิมไปอีก 5 ปี บมจ. อสมท จึงยังสามารถดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงบนคลื่นความถี่เดิมได้ต่อไป

เป้าหมายการดำเนินธุรกิจ

บมจ.อสมท ได้กำหนดวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญเพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขัน ให้ บมจ.อสมท เป็นองค์กรธุรกิจด้านสื่อสารมวลชนที่มีการบริหารในเชิงธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ สร้างสรรค์และทำหน้าที่สื่อได้อย่างสมบูรณ์ ภายใต้วิสัยทัศน์ “สร้างการเข้าถึงข้อมูลอย่างเท่าเทียม เทียบตรง สร้างสรรค์ ทันสถานการณ์อย่างชาญฉลาด” โดยมีโครงสร้างการดำเนินธุรกิจเพื่อให้บรรลุวิสัยขององค์กร

พันธกิจ

1. ผู้ชม: นำเสนอเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ ผ่านทุกช่องทางที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และรับผิดชอบต่อสังคม
2. ลูกค้า/คู่ค้า: ส่งมอบคุณค่าและสร้างความผูกพันผ่านการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม
3. พนักงาน: พัฒนานุคลากรให้มีความสามารถอย่างต่อเนื่อง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
4. ผู้ถือหุ้น: สร้างผลตอบแทนอย่างยั่งยืน ด้วยการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล
5. สังคมชุมชน: ส่งเสริมเนื้อหาและสาระความรู้ เพื่อสร้างสังคมตื่นรู้
6. ประเทศ: สื่อสารเนื้อหาสาระที่เสริมความฉลาด สร้างความเชื่อมั่น และสะท้อนภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศชาติ

แผนยุทธศาสตร์

วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ 1 SO1: Operation Excellence

พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภายในองค์กร

วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ 1 SO2: Financial Stability

บริหารจัดการเสถียรภาพระบบการเงิน

วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ 1 SO3: New S-Curve

สร้างมูลค่าและรายได้จากธุรกิจใหม่

5.2 สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz.

สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ส่งกระจายเสียงด้วยระบบ F.M. ความถี่ 100.00MHz. ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง ด้วยกำลังส่ง 1 กิโลวัตต์ ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 14 อำเภอของจังหวัดเลย ประกอบด้วย อำเภอเมืองเลย อำเภอนาดูน อำเภอเชียงคาน อำเภอปากชม อำเภอด่านซ้าย อำเภอนาแห้ว อำเภอภูเรือ อำเภอท่าลี่ อำเภอวังสะพุง อำเภอภูกระดึง อำเภอภูหลวง อำเภอผาขาว อำเภอเอราวัณ และอำเภอหนองหิน พร้อมสามารถรับฟังได้ชัดเจนบางส่วนในจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดอุตรดิตถ์และประเทศเพื่อนบ้าน อย่าง สปป.ลาวบางส่วน และยังสามารถรับฟังออนไลน์ได้ทั่วโลก อาคารทำการตั้งอยู่ เลขที่ 80 หมู่ 3 บ้านนาหนอง ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทำการส่งกระจายเสียงครั้งแรก เมื่อเดือน มกราคม พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา ดำเนินการส่งกระจายเสียงเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สารความรู้ความบันเทิง เป็นองค์กรที่ประกอบธุรกิจสื่อสารมวลชน โดยส่งกระจายเสียงวันละ 11 ชั่วโมง ออกอากาศตั้งแต่เวลา 08.00-18.00 น. ทุกวัน จากนั้นจะเชื่อมโยงสัญญาณจาก วิทยุกระจายเสียง อสมท.จากส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ตลอด 24 ชั่วโมง สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz เป็นสถานีเครือข่ายของวิทยุกระจายเสียง บมจ.อสมท. เป็น 1 ใน 53 สถานี ทั่วประเทศเป็นวิทยุที่ได้รับใบอนุญาตในการประกอบกิจการกระจายเสียงประเภทเพื่อบริการธุรกิจ จากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) อสมท.เป็นสื่อที่มุ่งสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้สู่สังคมอุดมปัญญา ด้วยพันธกิจที่ว่าเป็นผู้นำสื่อวิทยุในท้องถิ่น โดยการนำเสนอข่าวสาร สาระ บันเทิงที่สร้างสรรค์สังคม สนับสนุนให้การสื่อสารสู่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน รักษาภาพลักษณ์และภาพพจน์ที่ดีของสถานีวิทยุ อสมท. ให้คงความเป็นที่ยอมรับ และน่าเชื่อถือจากผู้ฟังตลอดเวลา และสามารถแข่งขันในด้านธุรกิจได้

5.3 พันธกิจ สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz.

ดำเนินงานตามพันธกิจ บมจ.อสมท คือ

1) เป็นผู้นำสื่อวิทยุในท้องถิ่นโดยการนำเสนอข่าวสาร สาระ บันเทิงที่สร้างสรรค์
สังคม

2) สนับสนุนให้การสื่อสารสู่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3) ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน รักษาภาพลักษณ์และภาพพจน์
ที่ดีของสถานีวิทยุ อสมท. ให้คงความเป็นที่ยอมรับ และน่าเชื่อถือจากผู้ฟังตลอดเวลา และสามารถ
แข่งขันในด้านธุรกิจได้

5.4 วิสัยทัศน์ สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00
MHz. วิสัยทัศน์ บมจ.อสมท. ได้กำหนดวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญเพื่อ
สร้างศักยภาพในการแข่งขันให้ บมจ.อสมท เป็นองค์กรธุรกิจด้านสื่อสารมวลชนที่มีการบริหารใน
เชิงธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ สร้างสรรค์และทำหน้าที่สื่อได้อย่างสมบูรณ์ ภายใต้วิสัยทัศน์ “สร้างการ
เข้าถึงข้อมูลอย่างเท่าเทียม เทียบตรง สร้างสรรค์ ทนสถานการณ์อย่างชาญฉลาด” โดยมีโครงสร้าง
การดำเนินธุรกิจเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร อสมท.เป็นสื่อที่มุ่งสร้างสรรค์สังคมแห่งการ
เรียนรู้สู่สังคมอุดมปัญญา

5.5 โครงสร้างองค์กรของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

บุคลากรตามโครงสร้าง จำนวน 6 อัตรา บุคคลภายนอก จำนวน 2 อัตรา รวมจำนวน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่ทั้งหมด จำนวน 8 อัตรา บริหารงานโดย นาย สิทธิวัฒน์ สุรินทร์วราโชติ ตำแหน่ง
นายสถานีวิทยุกระจายเสียงวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดอุดรธานี ระบบ F.M.ความถี่ 91.50
MHz ตำแหน่ง นายสถานีวิทยุกระจายเสียงวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดหนองคาย ระบบ F.M.
ความถี่ 102.50 MHz (รักษาการ) และตำแหน่ง นายสถานีวิทยุกระจายเสียงวิทยุกระจายเสียง อสมท.
จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz (รักษาการ)

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ดังนี้

- 1) ฝ่ายข่าว ประกอบด้วย นักจัดรายการวิทยุกระจายเสียง 2 ตำแหน่ง
- 2) ฝ่ายรายการ ประกอบด้วย นักจัดรายการวิทยุกระจายเสียง 2 ตำแหน่ง
- 3) ฝ่ายเทคนิค ประกอบด้วย นายช่างควบคุมเสียง 2 อัตรา
- 4) เจ้าหน้าที่ประสานงาน 1 อัตรา พนักงานจ้างเหมา ได้แก่ แม่บ้าน 1 อัตรา ยามรักษา
ความปลอดภัย 1 อัตรา รวม 8 อัตรา

โดยมีรายละเอียดตามโครงสร้างองค์กร ตามภาพดังต่อไปนี้

ผังโครงสร้างองค์กร

ภาพที่ 2.1 ผังโครงสร้างองค์กร สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M.
ความถี่ 100.00 MHz

ผังรายการหลักสถานีวิทยุอมท.จังหวัดเลย F.M. 100 MHz
Mcot Radio Network Loei เดือนกันยายน 2561 (คลื่นแรงแห่งคนทันสมัย)

เวลา	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
06.00 - 06.10	*รายการข่าวยามเช้า(ท)						
06.10 - 07.00	**รายการลูกทุ่งมหานครถ่ายทอดจาก F.M. 100.5 MHz (ท)						
07.00 - 07.30	**ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย(ท)						
07.30 - 08.00	**รายการก้าวทันข่าวถ่ายทอดจาก F.M. 100.5 MHz (ท)						
08.00 - 09.00	*Music A Live โดยดีเจการบูร (เพลงสดจริงร่วมสมัย)(ท)					*เปิดเพลงชาว	
09.00 - 10.00	**ลูกทุ่ง Radio Network โดยดีเจการบูร(ท)					*เปิดเพลงชาว Mcot Radio Network(ท) รายการ.....	
10.30 - 11.00	*ลูกทุ่ง4x100 ดีเจจิว/ดีเจอิ่ง(ท)						
11.00 - 12.00	*รายการป๊อปปูล่าเรอ พารา ครา กังฟู ดีเจ มอส(ท)					*ลูกทุ่งชายแดน(เพลงลูกทุ่ง)โดย หนุม สวท.(ท) *ลูกทุ่งชายแดน(เพลงลูกทุ่ง)โดย หนุม สวท.(ท)	
12.00 - 12.30	**สรุปข่าวภาคเที่ยงจากสำนักข่าวไทยถ่ายทอดจาก F.M. 100.5 MHz (ท)						
12.30 - 13.00	**รายการBusiness Connect ถ่ายทอดจาก F.M.96.5 MHz(ท)						
13.00 - 14.00	**อสมทเพื่อชุมชน (เพลงสดริงเก่า)โดย ดีเจหนุ่ม(ท)				สุขทุกข์ข่าว/เลอะรัวอีสาน		*รายการป๊อปปูล่าเรอ พารา ครา กังฟู ดีเจ มอส (ท)
14.00 - 15.00	**รายการป๊อปปูล่าเรอไอทูน(ดีเบตหัวส่วน)						
15.00 - 16.00	*ลูกทุ่งMcot Radio Network Networkดีเจคำไผ่(ท)				*ลูกทุ่งMcot Radio Network Network โดย ดีเจคำไผ่(ท)		*ลูกทุ่งMcot Radio Network Network โดย ดีเจคำไผ่(ท)
16.00 - 17.00	**ลูกทุ่ง4x100 ดีเจจิว/ดีเจอิ่ง(ท)						
17.00 - 18.00	*ลูกทุ่งMcot Radio Network Network โดย ดีเจคำไผ่(ท)				*ลูกทุ่งMcot Radio Network Network โดย ดีเจคำไผ่(ท)		*ลูกทุ่งMcot Radio Network Network โดย ดีเจคำไผ่(ท)
18.00 - 18.01	*ถ่ายทอดเพลงชาติจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย(ท)						
18.01 - 18.45	**สรุปข่าวช่วงเย็นจากสำนักข่าวไทย F.M. 100.5 MHz(ท)						
18.45 - 19.00	*สปอด(ท)						
19.00 - 19.03	***ข่าวพระราชสำนัก(ท)						
19.03 - 19.30	**เครือข่ายรายการ 2 มุมข่าว F.M. 100.5 MHz(ท)						
19.30 - 20.00	**เครือข่ายรายการ ฟุตบอลไฮไลท์F.M.99 MHz(ท)						
20.00 - 24.00	*รายการ SEED NATIONWIDE ถ่ายทอดจาก F.M. 97.5 MHz						

หมายเหตุมีข่าวคืนชั่วโมง 5 นาที

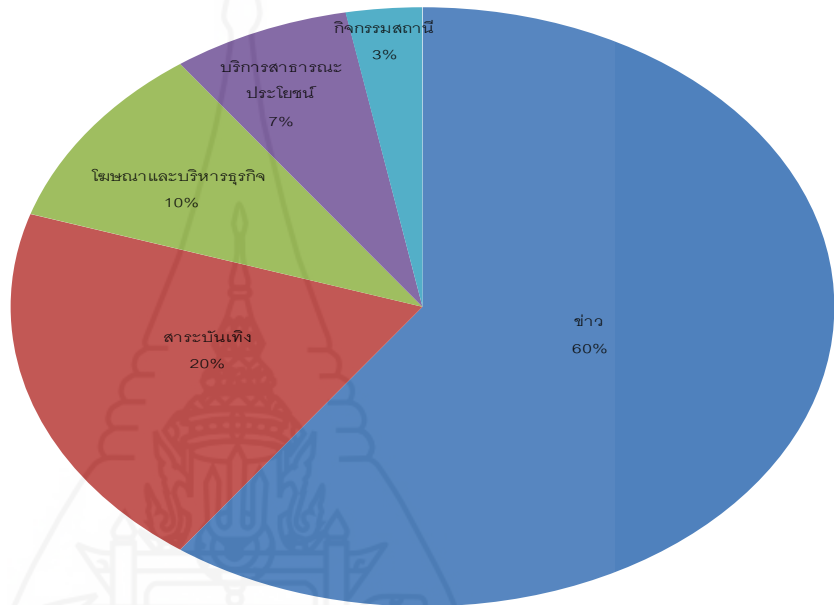
เครื่องหมาย *หมายถึง เนื้อหารายการเหมาะสำหรับผู้ฟังทุกประเภท ยกเว้นผู้พิการทางหู

เครื่องหมาย **หมายถึง รายการที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์สังคม/ เหมาะสำหรับเด็กและเยาวชน

เครื่องหมาย ***หมายถึง ข่าวในพระราชสำนักอยู่ในช่วง เวลา 18.00-18.05 น. หลังเคารพธงชาติของทุกวัน

ภาพที่ 2.2 ผังรายการหลักสถานีวิทยุ อสมท. จังหวัดเลย F.M. 100 MHz

สัดส่วนรายการ สถานีวิทยุ อสมท. จังหวัดเลย ระบบF.M.ความถี่ 100.00 MHz สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M.ความถี่ 100.00 MHz รายการข่าวคิดเป็น 60% รายการ สารบันเทิงคิดเป็น 20% รายการ โฆษณาและบริการธุรกิจ คิดเป็น 10% รายการบริการสาธารณะ คิดเป็น 7% และกิจกรรมสถานีคิดเป็น 3%

ภาพที่ 2.3 แผนภูมิแสดงสัดส่วนรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤติมา เกรียงขอรพันธ์ ,กมลพร หงส์สกุล ,ปัญญาพุทธรุสยะ (2554) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้รับฟัง ต่อการดำเนินรายการ ของสถานีวิทยุ อสมท.กระบี่ คลื่น FM 105.0 MHz พบว่า ผู้ฟังส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุที่ฟังมากที่สุด คือ 18-24 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อปีและส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการหรือพนักงานเอกชนที่รับฟังวิทยุ ความถี่ที่รับฟัง คือ 1-5 วันต่อสัปดาห์โดยฟัง 3-6 ชั่วโมงต่อวัน เวลาที่นิยมฟังคือตั้งแต่ 8.30-21.00 น. และปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจในการรับฟังสถานี 3 อันดับแรก คือ การมีผู้ดำเนินรายการที่เหมาะสม ความชัดเจนของ สัญญาณ และมีเรื่องราวบันเทิงที่ทันสมัยและ

เปิดเพลงใหม่ๆ รูปแบบของรายการที่ผู้ฟังนิยมและเลือกรับฟัง 3 อันดับแรก คือรายการที่ผสมผสานสาระและบันเทิงแต่นั่นบันเทิงมากกว่า รายการเน้นรายการบันเทิง เพลง และรายการ สันทนาการผสมผสานสาระและบันเทิงโดยให้ความสำคัญเท่าๆ กัน โดยในการศึกษาความพึงพอใจพบว่า 1. ความพึงพอใจของผู้รับฟังต่อการดำเนินรายการของสถานีวิทยุ อสมท. กระจาย คลื่น FM 105.0 MHz โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.28) รองลงมาคือ ด้านผู้ดำเนินรายการ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.28) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านเทคนิค ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.19) ตามลำดับ 2. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้รับฟังต่อการดำเนินรายการของสถานีวิทยุ อสมท. กระจาย คลื่น FM 105.0 MHz จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้รับฟังที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินรายการของสถานีวิทยุ อสมท. กระจาย คลื่น FM 105.0 MHz ไม่แตกต่างกัน ส่วน อาชีพ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินรายการของสถานีวิทยุ อสมท. กระจาย คลื่น FM 105.0 MHz แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

กัญยรินทร์ นิธิพนธ์ (2556) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับ และความพึงพอใจของผู้ฟังที่มีต่อรายการวิทยุออนไลน์ คลื่น OK LOVE พบว่า ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 59.3 และเพศชายจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 40.7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาภาคกลาง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 ส่วนใหญ่มีอายุ 26 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 ซึ่งมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 และประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท/ห้างร้าน เอกชน จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 โดยมีพฤติกรรมการเปิดรับ ความคาดหวัง ความพึงพอใจ และแนวโน้มพฤติกรรมต่อรายการวิทยุออนไลน์คลื่น OK LOVE ดังนี้ ช่องทางที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังรายการวิทยุออนไลน์คลื่น OK LOVE มากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 โดยมีความถี่ (ครั้ง/สัปดาห์) ในการรับฟังรายการวิทยุออนไลน์คลื่น OK LOVE เฉลี่ย 5 ครั้งต่อสัปดาห์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังช่วงเวลา 09.00-12.00 น. จำนวน 196 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 27.0 โดยมีระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการรับฟัง 3 ชั่วโมงต่อครั้ง และมีระยะเวลาความยาวในการรับฟังเฉลี่ย 2 ปี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม Like, Comment ทาง Facebook มากที่สุด จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 ความคาดหวังที่มีต่อรายการวิทยุออนไลน์คลื่น OK LOVE จากการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมความคาดหวังที่มีต่อรายการวิทยุออนไลน์คลื่น OK LOVE อยู่ในระดับคาดหวังมาก โดยมีบัณฑิตศึกษา คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน 2 ค่าเฉลี่ยรวมระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.73 และเมื่อจำแนกรายด้าน

ได้แก่ ด้านข้อมูลข่าวสาร/เพลง ด้านความบันเทิง อยู่ในระดับคาดหวังมาก และด้านปฏิสัมพันธ์กับสังคม อยู่ในระดับคาดหวังปานกลางความพึงพอใจที่มีต่อรายการวิทยุออนไลน์คลื่น OK LOVE จากการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมความพึงพอใจที่มีต่อรายการวิทยุออนไลน์คลื่น OK LOVE อยู่ในระดับพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 3.71 และเมื่อจำแนกรายด้าน ได้แก่ ด้านวัน/เวลาในการออกอากาศ ด้านข้อมูลข่าวสาร/เพลง ด้านปฏิสัมพันธ์กับสังคม ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมส่งสัญญาณ และด้านความบันเทิง อยู่ในระดับพอใจมากส่วน แนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อรายการวิทยุออนไลน์คลื่น OK LOVE จากการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม แนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อรายการวิทยุออนไลน์คลื่น OK LOVE อยู่ในระดับตั้งใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของระดับความตั้งใจเท่ากับ 3.77 และเมื่อจำแนกรายด้าน ได้แก่ ด้านแนะนำรายการ และด้านการรับฟัง อยู่ในระดับตั้งใจมาก

บุตรี ลิขิตจริยานนท์ (2559) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับ และความพึงพอใจของผู้ฟังวิทยุคลื่นวิทยุออนไลน์แคทเรดิโอ (Cat Radio) พบว่า ผู้ฟังที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับฟังคลื่นวิทยุออนไลน์ แคทเรดิโอ (Cat Radio) แตกต่างกันอย่างเห็นอายุและอาชีพ ผู้ฟังที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อคลื่นวิทยุออนไลน์ แคทเรดิโอ (Cat Radio) แตกต่างกันอย่างเห็นเพศ และการเปิดรับฟังคลื่นวิทยุออนไลน์ แคทเรดิโอ (Cat Radio) มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อคลื่นวิทยุออนไลน์ แคทเรดิโอ (Cat Radio) ทั้ง3ด้าน อันได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านผู้ดำเนินรายการ และด้านรูปแบบการจัดรายการ

ภานุวัฒน์ เจริญสุข (2558) ศึกษาเรื่อง โครงการ ICON RADIO วิทยุออนไลน์ที่จะทำให้อุณรู้เท่าทันอย่างบันเทิง ษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 20 ถึง 30 ปี และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในช่วงระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีอาชีพเป็นนักเรียนและนักศึกษา มีรายได้ระหว่าง 20,001 ถึง 30,000 บาท ต่อเดือนด้านพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อวิทยุออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังทางแอปพลิเคชันและฟังทางเว็บไซต์ โดยใช้เวลาฟังในช่วงเย็น (15.01 - 18.00 น.) มีระยะเวลาในการฟังแต่ละครั้งประมาณ 1 ชั่วโมง - 2 ชั่วโมง และในแต่ละวันเปิดฟังวิทยุออนไลน์ 2-3 ครั้ง ทั้งนี้พฤติกรรมในการรับฟังวิทยุออนไลน์ผู้ฟังจะฟังคนเดียวหรือฟังกับเพื่อน โดยส่วนใหญ่แนวเพลงที่ชอบฟัง คือ แนว POP และหากต้องเสียค่าใช้จ่ายในการฟังเพลงกลุ่มตัวอย่างจะไม่ยินดีเสียเงินด้านทัศนคติการเปิดรับสื่อวิทยุออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อวิทยุออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ฟังเห็นด้วยอย่างยิ่งได้แก่ ความสะดวกสบายในการรับฟังส่วนข้อที่ผู้ฟังเห็นด้วย ได้แก่ ฟังเพราะเนื้อหารายการส่วนข้อที่ผู้ฟังมีทัศนคติเฉยๆ ได้แก่ ฟังเพื่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการด้านความพึงพอใจใน

การเปิดรับสื่อวิทยุออนไลน์กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการเปิดรับสื่อวิทยุออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ (1) ด้านรูปแบบเพลง โดยผู้ฟังพึงพอใจเรื่องความหลากหลายของเพลงที่ไม่มีการแบ่งค่ายมากที่สุด (2) ด้านเทคนิคการจัดรายการ โดยผู้ฟังพึงพอใจเรื่องการให้ความรู้และข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด และ (3) ด้านผู้จัดรายการ โดยผู้ฟังพึงพอใจเรื่องผู้จัดเป็นที่นิยมในโลกออนไลน์ (เน็ตไอดอล) ตามลำดับ

พัศพร นันทมงคล และสุชนิ เมธิโยธิน (2556) ศึกษาเรื่อง การจัดการพฤติกรรมผู้บริโภคขององค์กรมีเดียพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอายุ และอาชีพที่แตกต่างกันจะตอบสนองความต้องการ รับฟังรายการสวัสดิ์เมืองชล เอฟ.เอ็ม.99.75 เมกะเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังในจังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 และปัจจัยด้านวิธีการนำเสนอรายการ ด้านอารมณ์ของรายการ และด้านเพลงประกอบ มีผลต่อความต้องการของผู้ฟังรายการสวัสดิ์เมืองชลเอฟ.เอ็ม.99.75 เมกะเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังในจังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

กำพล ควรประเสริฐ (2549) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล FM.89.5MHz พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เป็นนักเรียนนักศึกษา มีอายุระหว่าง 18-22 ปี มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท และกว่าครึ่งมีการศึกษาระดับปริญญาตรี 2) พฤติกรรมการรับฟังรายการต่างๆ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการรับฟังรายการต่างๆ อยู่ในระดับน้อยโดยจะรับฟังในวันจันทร์-วันศุกร์ ระหว่างเวลา 11.00-11.30 น.มากที่สุด รับฟังอยู่ที่บ้านตนเองรวมถึงบ้านญาติ อีกทั้งยังรับฟังไปพร้อมๆ กับการทำกิจกรรมอื่นๆ ไปด้วย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งจะเปิดรับฟังด้วยตนเองโดยรายการที่เปิดรับฟังบ่อยที่สุดและมีความชอบมากที่สุด ได้แก่รายการไทม์ โฟกัส 3) ความพึงพอใจจากการรับฟังรายการต่างๆ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจประเภทรายการที่นำเสนอมากที่สุด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ รายการไทม์ โฟกัส และรายการกราฟฟิควาไรตี้ มากที่สุด 4) ความต้องการรับฟังรายการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการรับฟังรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้รอบตัวมากที่สุด โดยต้องการให้นำเสนอรายการประเภทสาระความรู้ในรูปแบบนิตยสารทางอากาศ โดยต้องการที่จะรับฟังรายการในเวลา 07.01-8.00 น. 12.01-13.00 น. และตั้งแต่เวลา 21.01 น. เป็นต้นไป ความยาวในการออกอากาศ ระหว่าง 30 นาทีถึง 1 ชั่วโมง ออกอากาศเป็นประจำทุกวัน โดยต้องการผู้ดำเนินรายการเป็นเพศชายและเพศหญิง อยู่ในวัยกลางคนจำนวน 2 คน ต้องการให้มีการเตรียมตัวมาเป็นอย่างดีก่อนออกอากาศทุกครั้ง และควรมีลีลาการนำเสนอที่น่าฟัง มีเสียงที่สามารถสื่อความหมายได้ดี 5) สำหรับข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่อ

รายการต่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเพิ่มเนื้อหาอื่นๆ ที่มีต่อรายการต่างๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเพิ่มเนื้อหาอื่นๆ ที่นอกเหนือจากข่าวมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ควรจะมีรูปแบบในการนำเสนอรายการให้หลากหลายมากขึ้นเช่น ควรเสนอข่าวประกอบเสียง หรือเป็นการทำข่าวนอกสถานที่ ควรเพิ่มประเด็นและเวลาในการสัมภาษณ์มากขึ้น ต้องการให้เพิ่มเวลาและความยาวในการออกอากาศในแต่ละวันให้มากขึ้น อาจจะออกอากาศเป็นประจำทุกวัน ทุกต้นชั่วโมง เพื่อให้ทันเหตุการณ์ สำหรับผู้ดำเนินรายการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจะมีการออกเสียงอักษรที่ชัดเจน คำควบกล้ำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีน้ำเสียงเป็นธรรมชาติ ให้ระมัดระวังเสียงสอแทรก รวมถึงควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้จริงในสิ่งที่พูด และอยากให้มีการพูดคุยกับผู้ฟังมากขึ้น มากกว่าที่จะพูดคุยกันเอง และควรเพิ่มลีลาลีลันในการพูดให้มีความน่าสนใจ และน่าติดตามเหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละครั้ง

ณัฐณัฐ ศรีชูชาติ (2547) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของกลุ่มผู้ฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “เปิดโลกสื่อสาร” ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มผู้ฟังที่รับฟังสถานีวิทยุ ม.ก. พบว่า กลุ่มผู้ฟังรายการวิทยุ “เปิดโลกสื่อสาร” ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย การศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา/ไม่ได้เข้ารับการศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ใช้ระบบโทรศัพท์บ้านพื้นฐานและ Dprompt ใช้โทรศัพท์มือถือ Samsung รับฟังรายการจากที่บ้าน โดยฟัง 16-20 ครั้งต่อเดือน ฟังจากสถานีวิทยุ ม.ก. (บางเขน) มีความเข้าใจเนื้อหาที่ฟังรายการ ในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจเกี่ยวกับความน่าสนใจของเนื้อหา ข้อมูลที่นำเสนอเป็นที่ต้องการความหลากหลายของเนื้อหา การใช้ภาษาไทยของผู้ดำเนินรายการ น้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการ จึงเกิดรายการ ภาพรวมของรายการในระดับมาก และเกี่ยวกับการโฆษณาสินค้าในรายการ ช่วงเวลาที่ออกอากาศในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากการฟังรายการในด้านการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ มีความคิดเห็นว่ารายการมีความเหมาะสมของเนื้อหาสาระมาก ได้รับความรู้และความเข้าใจเนื้อหาของรายการอยู่ในระดับปานกลาง และได้รับประโยชน์ในเรื่องต่างๆ ที่กลุ่มผู้ฟังโทรศัพท์ถามเข้ามาในรายการ เคนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

สาธิตี วันทนา (2559) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวัง การเปิดรับ และ ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการคุยโขมงยามเย็น คลื่น FM.100.5 MHz. News Network ในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย (ร้อยละ 51.3) อายุ 36-50 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001-35,000 บาท ทั้งนี้พบว่า ส่วนใหญ่ รับฟังรายการ โดยเฉลี่ย 4 วัน/สัปดาห์ และมีลักษณะฟังรายการ เรื่อยๆ ตั้งใจบ้างไม่ตั้งใจบ้าง และฟังรายการในทุกช่วงรายการ โดยส่วนใหญ่รับฟังผ่านเครื่องรับวิทยุ (บ้าน/ที่ทำงาน/รถยนต์) และมักจะเปิดฟังรายการคนเดียว และส่วนใหญ่เคยมีส่วนร่วมในรายการ (ร้อยละ 55.0) และใช้

ช่องทาง Social Network (Line official, Facebook, Web) ในการมีส่วนร่วมในรายการนอกจากนั้นพบว่า ส่วนใหญ่มีความคาดหวังโดยรวมจากการรับฟังรายการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.2) โดยมีความคาดหวัง ด้านการรับรู้ข่าวสาร มากที่สุด และมีความพึงพอใจโดยรวม จากการรับฟังรายการอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.35) โดยมีความพึงพอใจด้านการรับรู้ข่าวสารมากที่สุด ด้านแนวโน้มพฤติกรรมกรเปิดรับฟังรายการ พบว่า โดยรวมมีแนวโน้มพฤติกรรมที่จะเปิดรับฟังรายการในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.74) ทั้งนี้จากการทดสอบสมมติฐานการศึกษา พบว่า ความคาดหวังโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ต่อการเปิดรับความถี่ (วัน/สัปดาห์) ($r = 0.122$) (2) การเปิดรับฟังรายการ ความถี่ (วัน/สัปดาห์) มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก กับความพึงพอใจ ($r = 0.171$) และ ความพึงพอใจในการรับฟังรายการมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกต่อแนวโน้มพฤติกรรมกรรับฟังรายการ ($r = 0.365$)

วนภรณ์ จักรมานนท์ (2557) ศึกษาเรื่อง การจัดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พบว่า 1) สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลามีการจัดรายการประเภทบริการสาธารณะมากที่สุด รองลงมาคือรายการประเภทความรู้รายการประเภทบันเทิงและรายการประเภทข่าว 2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายอายุระหว่าง 30 ถึง 40 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการพนักงานมหาวิทยาลัยและมีรายได้ 15,000 บาท-20,000 บาทต่อเดือนส่วนใหญ่เปิดฟังรายการประเภทความรู้ และฟังในรถยนต์/รถประจำทางในช่วงเวลา 15:00 - 18:00 น. โดยเปิดฟังสัปดาห์ละ 1-2 วันรายการที่มีผู้ฟังชอบฟังมากที่สุดคือรายการบันเทิงได้และผู้ดำเนินรายการที่ชื่นชอบมากที่สุดคือ ดีเจหมีว 3) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในภาพรวมด้านประเภทรายการผู้ดำเนินรายการและเทคนิคในระดับมาก โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้ (1) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจรายการบันเทิงมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก (2) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจน้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการไพเราะมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก (3) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านความชัดเจนของเสียงในการออกอากาศมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก (4) กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ดำเนินรายการด้วยภาษาได้มากที่สุด

ณิชปยุณนุช เอี่ยมตาล (2552) ศึกษาเรื่อง การนำเสนอรายการวิทยุของสถานีวิทยุกระจายเสียง ทหารอากาศ 010 จังหวัดพิษณุโลก พบว่า รายการวิทยุที่สอดคล้องกับความต้องการผู้ฟังในระดับมากที่สุดได้แก่ รายการข่าว และรายการเพลงสำหรับการพูดคุยกับผู้ฟัง สนทนา สัมภาษณ์ สารคดี นิตยสารทางอากาศ ถาม-ตอบปัญหา ปกิณกะ ละครวิทยุ บรรยายเหตุการณ์ อภิปราย อยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการเสนอรายการวิทยุให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟัง ดังนี้ รายการพูดคุยกับผู้ฟัง เพิ่มการให้ผู้ฟังร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะ รายการสนทนา เปิดโอกาสให้ผู้ฟังเข้า

ร่วมสนทนาในประเด็นต่างๆ รายการสัมภาษณ์ มีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ รายการอภิปราย ควรเป็นรายการที่ผู้ร่วมรายการมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รายการสารคดีเป็น ผู้บรรยายเป็นผู้เล่าประกอบเทป รายการนิตยสารทางอากาศ ประกอบด้วยเรื่องย่อยๆ กันหลายเรื่องหลายรส รายการถาม-ตอบปัญหา เปิดโอกาสให้ผู้ฟังเข้ามาตอบปัญหาในห้องส่ง รายการปกิณกะ เสนอเรื่องราวที่มีประโยชน์ รายการละคร สดุดีสาระความรู้ไว้ด้วย รายการบรรยายเหตุการณ์ เน้นรายงานสถานการณ์จากสถานที่จริง ทันเหตุการณ์ แนวทางการกำหนดรายการวิทยุจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก รูปแบบรายการวิทยุที่กำหนดมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังและยังสอดคล้องกับ

ณัชชา อัสวปรีชาสกุล (2554) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุแห่งประเทศไทยจังหวัดภูเก็ตระบบ FM ความถี่ 96.75 เมกะเฮิร์ตซ์ พบว่า 1) ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดภูเก็ตระบบ FM ความถี่ 96.75 เมกะเฮิร์ตซ์ ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีอาชีพเป็นนักเรียนนักศึกษา 2) ผู้ฟังรายการมีความพึงพอใจต่อรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดภูเก็ต FM ความถี่ 96.75 เมกะเฮิร์ตซ์ อยู่ในระดับดีมาก 3) ข้อเสนอแนะด้านรายการ พบว่า ควรเพิ่มเวลารายการ Sunshine Radio และรายการภูเก็ตวไรตี้ เพิ่มรายการเกมลุ้นรางวัล และควรปรับปรุงสัญญาณออกอากาศให้ชัดเจนขึ้น

ณัฐกร ไถ่หนู่นภา (2552) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง FM 90.5 เมกะเฮิร์ตซ์ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ฟังส่วนใหญ่มีลักษณะความต้องการรับฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง FM 90.5 เมกะเฮิร์ตซ์ เฉพาะช่วงเวลาที่เปิดเพลง มากกว่าการฟังรายการตลอดทั้งวัน และผู้ฟังที่เปิดรับฟังรายการเฉพาะช่วงดีเจที่ตัวเองชื่นชอบ มีมากกว่าผู้ฟังที่ฟังรายการแบบไม่แน่นอนเพราะฟังสลับไปมากับคลื่นอื่น โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเปิดรับฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง FM 90.5 เมกะเฮิร์ตซ์ เพื่อความบันเทิง ผ่อนคลาย ความตึงเครียด มากกว่าเพื่อติดตามข่าวสารต่างๆ และผู้ฟังที่มีวัตถุประสงค์ในการเปิดรับฟังรายการเพื่อนำไปเป็นประเด็นในการพูดคุยกับผู้อื่น มีมากกว่าผู้ฟังที่เปิดรับฟังรายการเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่นทางรายการวิทยุและผู้ฟังส่วนใหญ่ติดตามรับฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง FM 90.5 เมกะเฮิร์ตซ์ ประมาณ 3-4 ปี มีมากกว่าผู้ฟังที่ติดตามฟังรายการมากกว่า 4 ปีขึ้นไปและผู้ฟังที่ติดตามฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง FM 90.5 เมกะเฮิร์ตซ์ มาประมาณ 1-2 ปี มีมากกว่าที่ติดตามรับฟังรายการน้อยกว่า 1 ปี

ทิพวัลย์ ทองปลอด (2550) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจของประชาชนในการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M.90.5 MHz กรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย

มีอายุ 41 - 50 ปีสถานภาพสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท มีรายได้ 40,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90.5 MHz. กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่รับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90.5 MHz. กรุงเทพมหานครมานานมากกว่า 1 ปี รับฟังในช่วงเวลา 05.00 - 10.00 น. มีการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90.5 MHz. กรุงเทพมหานครทุกวัน รับฟังในรถยนต์ การใช้ประโยชน์จากข่าวสารจะนำไปเป็นข้อมูลในการสนทนากับผู้อื่น สำหรับผลการศึกษาคความพึงพอใจของประชาชนในการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90.5 MHz. กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านเนื้อหาสาระของรายการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.66) ด้านผู้ดำเนินรายการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.57) และด้านรูปแบบรายการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.16) การทดสอบสมมติฐาน พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90.5 MHz กรุงเทพมหานครทุก พฤติกรรม อาชีพที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจที่แตกต่างกัน ในขณะที่ความถี่ในการรับฟังสัมพันธ์กับปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

มารตี อธิษณกุล (2548) ศึกษาเรื่องความต้องการ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ รายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า 1) ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในรายการวิทยุที่ได้รับฟังในระดับสูง โดยผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพข้าราชการมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ แต่ผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพข้าราชการมีความพึงพอใจจากสิ่งที่ได้รับ ฟังจากรายการวิทยุไม่ต่างจากห้างร้านบริษัทในขณะที่ผู้สูงอายุที่มีรายได้มากมีความพึงพอใจ จากการรับฟังรายการวิทยุมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในเนื้อหาต่างๆของรายการมากที่สุด 2) เพศของผู้สูงอายุไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการรายการวิทยุ และเพศที่ต่างกันไม่ทำให้ความพึงพอใจหรือการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ได้รับฟังจากรายการวิทยุต่างกัน แต่อย่างไร 3) อายุของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับความต้องการรายการวิทยุกระจายเสียง ในขณะที่เดียวกันผู้สูงอายุตอนกลางที่มีอายุ 65 ถึง 65 มีการนำสิ่งที่ได้รับฟังไปใช้ประโยชน์มากกว่า ผู้สูงอายุตอนต้นที่มีอายุต่ำกว่า 55 ปี และผู้สูงอายุตอนปลายที่มีอายุ 66 ปีขึ้นไป แต่มีความพึงพอใจจากสิ่งที่ได้รับฟังจากรายการวิทยุไม่แตกต่างกัน 4) ระดับการศึกษาของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับความต้องการรายการวิทยุในด้านความยาวของเวลาในการดำเนินรายการแต่ละ ครั้ง ความถี่ในการออกอากาศในแต่ละสัปดาห์และในเพศของผู้ดำเนินรายการการศึกษา แต่ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจจากสิ่งที่ได้รับฟังไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับปานกลางมีการนำสิ่งที่ได้รับฟังไปใช้ประโยชน์มากกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับสูงและผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับการศึกษา 5) อาชีพของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับความต้องการรายการวิทยุในด้านการมีส่วนร่วมรายการเพศและวัยของผู้ดำเนินรายการ ในขณะที่อาชีพของผู้สูงอายุที่ต่างกันมีการนำสิ่งที่ได้รับฟังไปใช้ประโยชน์ต่างกัน โดยผู้ที่มีอาชีพค้าขายมีการนำสิ่งที่

ได้รับฟังไปใช้ประโยชน์มากกว่าอาชีพอื่น และอาชีพของผู้สูงอายุมีความพึงพอใจจากการที่ได้รับฟังจากรายการวิทยุต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพข้าราชการมีความพึงพอใจมากกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ได้ประกอบอาชีพแต่ผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพข้าราชการมีความพึงพอใจไม่ต่างจากผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพห้างร้านบริษัท 6) รายได้มีความสัมพันธ์กับความต้องการรายการวิทยุในด้านความยาวในการดำเนินรายการแต่ละครั้ง ความถี่ในการออกอากาศใน 1 สัปดาห์ และวัยของผู้ดำเนินรายการ พบว่ารายได้ที่ต่างกันมีการนำสิ่งที่ได้รับฟังจากรายการวิทยุไปใช้ประโยชน์ต่างกัน ในขณะที่รายได้ต่างกันมีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการวิทยุต่างกัน โดยที่ผู้สูงอายุที่มีรายได้มากมีความพึงพอใจมากกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย 7) ผู้สูงอายุที่มีความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุมีการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ได้รับฟังค่า และระยะเวลารวมในการฟังวิทยุในแต่ละวัน ไม่มีผลกับการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ได้รับฟัง

ดิเรก ปิ่นแก้ว (2561) ศึกษาเรื่องการเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75MHz พบว่าผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ฟังส่วนใหญ่เปิดรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ที่บ้าน (49.20 %) เปิดฟังรายการในช่วงเช้า (44 %) เปิดฟังรายการ 2 – 3 วันต่อสัปดาห์ (45.80 %) ชอบฟังรายการเสน่ห์ลูกทุ่งมากที่สุด (42.80 %) ผู้ดำเนินรายการที่ชอบมากที่สุดคือ นายดิเรก ปิ่นตาแก้ว (44 %) 2) ผู้ฟังมีความพึงพอใจด้านประเภทรายการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจรายการประเภทข่าว/ข่าวสาร ในระดับมากที่สุด ผู้ฟังมีความพึงพอใจด้านรูปแบบรายการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจรูปแบบรายการพูดคุยกับผู้ฟังมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก ผู้ฟังมีความพึงพอใจด้านความชัดเจนของเสียงในระดับมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่อผู้ดำเนินรายการของสถานีในระดับมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจด้านการมีส่วนร่วมในรายการอยู่ในระดับมาก 3) ผู้ฟังมีความต้องการฟังรายการข่าวทั่วไปและข่าวสารเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz 2) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz และ 3) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz โดยมีระเบียบวิธีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือประชาชนในพื้นที่เขตบริการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00MHz ในเขตอำเภอเมืองเลยซึ่งมีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 123,830 คน (ที่ทำการปกครองจังหวัดเลย ณ 15 สิงหาคม 2561)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองเลย จำนวน 399 คนซึ่งได้จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ความคลาดเคลื่อน ± 5 เปอร์เซ็นต์ (Yamane,1973 อ้างถึงใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ

N = จำนวนประชากร

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

กำหนดให้เท่ากับ 0.05 โดยประชากรมีจำนวน 44,983 คน เมื่อนำมาคำนวณได้ ดังนี้

$$n = \frac{123,830}{1 + 346,763(0.05)^2}$$

$$n = 399$$

ดังนั้น เพื่อความง่าย และตัวเลขลงตัวจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน
 การเลือกตัวอย่าง ใช้การเลือกแบบเจาะจง เฉพาะผู้ฟังรายการของสถานีจำนวน
 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ
 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
 ส่วนที่ 2 การเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย
 ระบบ ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz คือ สถานที่ที่เปิดรับฟังความถี่ในการเปิดรับฟังช่วงเวลาที่ยัง
 ผู้ดำเนินรายการที่ชอบ

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย
 ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz คือ ด้านประเภทรายการ ด้านรายการที่น่าสนใจ ด้านผู้ดำเนิน
 รายการของสถานี ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟังและด้านความชัดเจนของเสียง

ส่วนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย
 ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz คือ ด้านเนื้อหารายการและด้านอื่นๆ

โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจในการฟังรายการไว้ 5 ระดับ ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจในการรับฟังรายการระดับมากที่สุด
  - 4 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจในการรับฟังรายการระดับมาก
  - 3 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจในการรับฟังรายการระดับปานกลาง
  - 2 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจในการรับฟังรายการระดับน้อย
  - 1 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจในการรับฟังรายการระดับน้อยที่สุด
- เกณฑ์การกำหนดน้ำหนักคะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้
- 4.21 - 5.00 หมายถึง ผู้ฟังมีความพึงพอใจฟังรายการมากที่สุด
  - 3.41 - 4.20 หมายถึง ผู้ฟังมีความพึงพอใจฟังรายการมาก
  - 2.61 - 3.40 หมายถึง ผู้ฟังมีความพึงพอใจฟังรายการปานกลาง
  - 1.81 - 2.60 หมายถึง ผู้ฟังมีความพึงพอใจฟังรายการน้อย
  - 1.00 - 1.80 หมายถึง ผู้ฟังมีความพึงพอใจฟังรายการน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเปิดรับ ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง

3.2 ศึกษาแนวทางในการสร้างแบบสอบถามจากงานวิจัยของผู้ที่ทำงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การเปิดรับความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง

3.3 จัดทำแบบสอบถามให้สอดคล้องกับหัวข้อและวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไขเนื้อหาและการใช้ภาษา ตลอดจนความเหมาะสมทั่วไปของแบบสอบถาม

3.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ถูกต้อง นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำมาปรับปรุงอีกครั้ง

3.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาพิมพ์เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้ทดลอง และนำมาปรับปรุง แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัย

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ รศ.สุมน อยู่สิน รศ.จันทนา ทองประยูร และ ผศ.ดร.ณัฐพงศ์ สุขโสต ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของประเด็นคำถามและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยแล้วนำไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ตามความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญต่อไป

4.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามไปทดสอบกับผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลยระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-co efficient) ของความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปได้ค่าความเชื่อมั่น 0.746

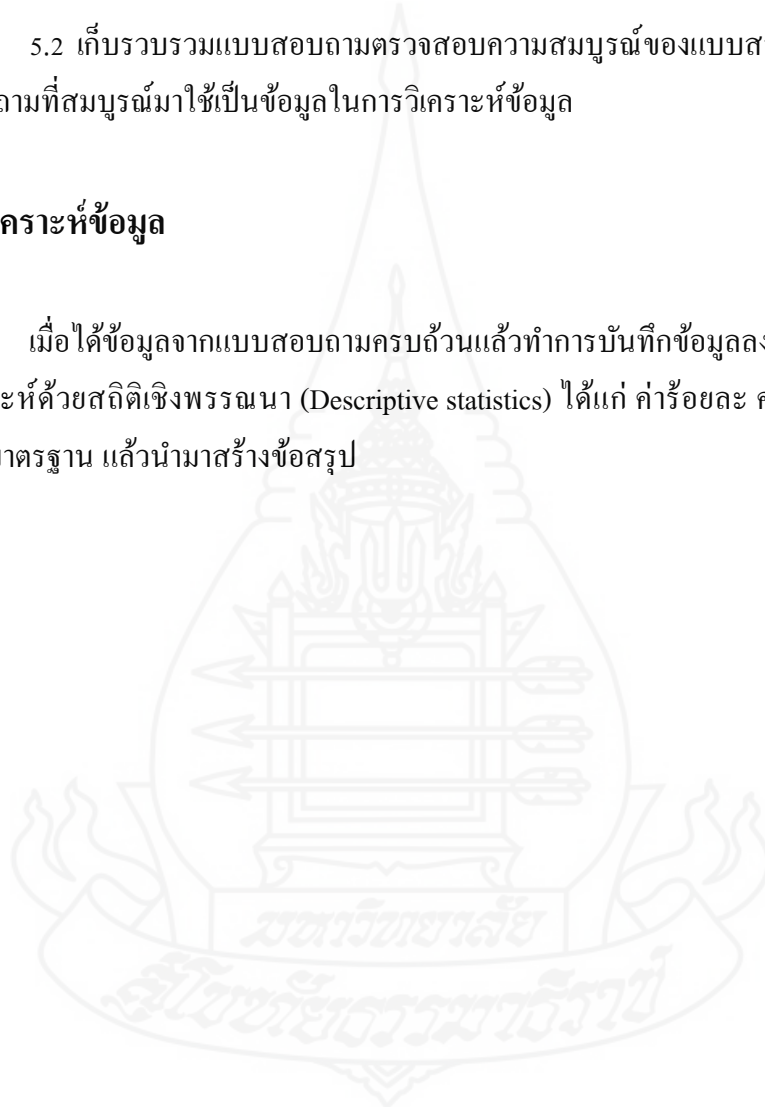
5. การรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยทอศแบบสอบถามกับผู้ฟังรายการในเขตพื้นที่บริการ หากเคยฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz และรับแบบสอบถามกลับ

5.2 เก็บรวบรวมแบบสอบถามตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามครบถ้วนแล้วทำการบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์และใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาสร้างข้อสรุป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การเปิดรับความพึงพอใจและความต้องการ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz 2) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz และ 3) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา

ส่วนที่2 การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

ส่วนที่3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

ส่วนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย F.M. ความถี่ 100.00 MHz

	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	142	35.50
หญิง	258	64.50
รวม	400	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
อายุน้อยกว่า 15 ปี	2	0.50
อายุระหว่าง 16 – 25 ปี	190	47.50
อายุระหว่าง 26 – 35 ปี	33	8.30
อายุระหว่าง 36 – 45 ปี	65	15.30
อายุระหว่าง 46 – 55 ปี	42	15.50
อายุ 56 ปีขึ้นไป	48	12.00
รวม	400	100
การศึกษา		
ประถมศึกษา	28	7.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	39	9.80
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	52	13.00
ปวส./อนุปริญญา	44	11.00
ปริญญาตรี	220	55.00
สูงกว่าปริญญาตรี	17	4.30
รวม	400	100
อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	176	44.00
ข้าราชการ/พนักงาน	65	16.30
รัฐวิสาหกิจ		
รับจ้างทั่วไป	54	13.50
เกษตรกร	40	10.00
ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ	37	9.30
พนักงานบริษัทเอกชน	21	5.30
อื่น ๆ	7	1.80
รวม	400	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

	จำนวน	ร้อยละ
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	171	42.80
5,001 - 10,000 บาท	114	28.50
10,001 – 15,000 บาท	41	10.30
15,001 – 20,000 บาท	27	6.80
20,001 – 25,000 บาท	18	4.50
25,001 – 30,000 บาท	18	4.50
สูงกว่า 30,000 บาท	11	2.80
รวม	400	100

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz เป็นเพศหญิงมากที่สุด มีจำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 64.50 เพศชาย จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยระหว่าง 16 – 25 ปี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมาอายุระหว่าง 36 – 45 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 และอายุระหว่าง 46 – 55 ปี มีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 และอายุ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 อายุต่ำกว่า 15 ปีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 ด้านระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีจำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมา มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย และปวช. จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ระดับ ปวส. 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.80 ระดับประถมศึกษาจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30

ด้านอาชีพส่วนใหญ่เป็น นักเรียน นักศึกษา รับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมากที่สุด จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมาได้แก่อาชีพข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 อาชีพรับจ้างทั่วไปมีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 อาชีพเกษตรกร จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 อาชีพธุรกิจส่วนตัวจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80

ผู้ฟังส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.80 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 รายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30 รายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 รายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50 รายได้ระหว่าง 25,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.50 และรายได้สูงกว่า 30,000 บาท จำนวน 11 คน เป็นร้อยละ 2.80 ตามตารางที่ 4.1

ส่วนที่ 2 การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย F.M. ความถี่ 100.00 MHz

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานที่ที่ผู้ฟังเปิดฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz

สถานที่ที่เปิดฟังรายการ	จำนวน	ร้อยละ
บ้าน	186	46.50
ในรถยนต์/ขณะเดินทาง	130	32.50
สวน/ไร่/นา	29	7.30
สถานที่ทำงาน	53	13.30
อื่น ๆ	2	0.50
รวม	400	100

การเปิดรับของผู้ฟังเปิดฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz พบว่า สถานที่ ที่เปิดรับฟังมากที่สุด คือที่บ้าน มีจำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.50 รองลงมาเปิดฟังในรถยนต์ขณะเดินทาง จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 เปิดฟังในสถานที่ทำงาน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 เปิดฟังในสวน/ไร่/นา จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 และเปิดฟังในสถานที่อื่นๆ เช่น หอพัก สถานศึกษา มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของความบ่อยครั้งในการเปิดรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงอสมท.จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz

ความบ่อยครั้งที่เปิดฟังรายการ	จำนวน	ร้อยละ
สัปดาห์ละครั้ง	31.30	125
เดือนละ 1 - 2 วัน	30.80	123
สัปดาห์ละ 3 - 4 วัน	24.30	97
ฟังทุกวัน	18.30	55
รวม	100	400

การเปิดรับของฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. 100.00 MHz ด้านความบ่อยครั้ง พบว่า ส่วนใหญ่เปิดฟังสัปดาห์ละครั้ง จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30 รองลงมาเปิดฟังเดือนละ 1-2 วัน จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 เปิดรับฟังสัปดาห์ละ 3-4 วัน จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 และเปิดรับฟังทุกวันจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 ตามลำดับรายละเอียดตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของช่วงเวลา ในการฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz

ช่วงเวลาที่เปิดฟังรายการ	จำนวน	ร้อยละ
เช้า	169	42.30
บ่าย	115	28.80
ตลอดวัน	43	10.80
กลางคืน	73	18.30
รวม	400	100

การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. 100.00 MHz ด้านช่วงเวลา พบว่า ส่วนใหญ่จะรับฟังช่วงเช้า มีจำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.30 รองลงมาได้แก่ ช่วงเวลาบ่าย มีจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.80 ช่วงเวลากลางคืน มีจำนวน 73 คน

คิดเป็นร้อยละ 18.30 และรับฟังทั้งวัน มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนร้อยละ และการเปิดรับฟังรายการที่ชอบฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz

รายการวิทยุที่ชอบฟัง	จำนวน	ร้อยละ
ลูกทุ่งสี่คูณร้อย	58	14.50
ลูกทุ่งเอ็มคอตเรดิโอเน็ตเวิร์ค	54	13.50
ลูกทุ่งซูปเปอร์มอส	53	13.25
สี่ประสานตำนานเพลง	53	13.25
สุขทุกข่าว	50	12.50
ย้อนอดีตเพลงดัง	46	11.50
เสียงจาก มมร.	44	11.00
ลูกทุ่งชายแดน	42	10.50
รวม	400	100

การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ในด้านรายการที่ชอบฟัง พบว่า รายการที่ชอบฟังมากที่สุดเรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 รายการลูกทุ่งสี่คูณร้อย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 อันดับที่ 2 รายการลูกทุ่งเอ็มคอตเรดิโอเน็ตเวิร์ค จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 และอันดับที่ 3 รายการลูกทุ่งซูปเปอร์มอส จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.25 อันดับที่ 4 รายการสี่ประสานตำนานเพลง จำนวน 53 คนคิดเป็นร้อยละ 13.25 อันดับที่ 5 รายการสุขทุกข่าว จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 อันดับที่ 6 รายการย้อนอดีตเพลงดัง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 อันดับที่ 7 รายการเสียงจาก มมร. จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 และอันดับที่ 8 รายการลูกทุ่งชายแดน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ดำเนินรายการ (ดีเจ) สถานีวิทยุกระจายเสียง
 อสมท.จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz ที่ผู้ฟังชอบมากที่สุด

ผู้ดำเนินรายการที่ชอบ	จำนวน	ร้อยละ
ดีเจคำไฟ	70	17.50
ดีเจเซียงอึ้ง	68	17.00
ดีเจนุ่น	63	15.80
ดีเจวุฒิ	58	14.50
ดีเจมอส	50	12.50
ดีเจหนุ่ม สวท.	48	12.00
อ.วันชัย	43	10.80
รวม	400	100

การเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการ ที่ชอบมากที่สุด พบว่า ดับแรก ได้แก่ ดีเจคำไฟ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ดีเจเซียงอึ้ง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 ดีเจนุ่น จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.80 ดีเจวุฒิ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 ดีเจมอส จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ดีเจหนุ่ม สวท.จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 และ อ.วันชัย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.6

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย
F.M. ความถี่ 100.00 MHz

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz ด้านประเภทรายการ (เนื้อหา)

ประเภทรายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	การแปลค่า
ข่าว	3.91	0.89	มาก
บันเทิง	3.80	0.89	มาก
ความรู้	3.80	0.87	มาก
บริการสาธารณะ	3.67	0.86	มาก
รวม	3.79	0.87	มาก

ด้านประเภทรายการ พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจด้านประเภทรายการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเภท พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการประเภทข่าวมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมาคือ ด้านความความรู้และบันเทิง โดยมีความพึงพอใจในระดับมากเท่ากัน ($\bar{X} = 3.80$) และความพึงพอใจรายการประเภทบริการสาธารณะ ($\bar{X} = 3.67$) ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz ด้านรายการที่นำเสนอ

ด้านรายการที่นำเสนอ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	การแปลค่า
ลูกทุ่งสี่คูณร้อย	3.74	0.86	มาก
สุขทุกข่าว	3.72	0.84	มาก
ย้อนอดีตเพลงดัง	3.71	0.82	มาก
ลูกทุ่งเอ็มคอตเรดิโอเน็ตเวิร์ค	3.70	0.86	มาก
ร้อยดวงใจไทยเลย	3.69	0.87	มาก
สืบสานตำนานเพลง	3.67	0.89	มาก
ลูกทุ่งซูปเปอร์มอส	3.67	0.88	มาก
เสียงจาก มมร.	3.65	0.82	มาก
ลูกทุ่งชายแดน	3.61	0.84	มาก
รวม	3.68	0.83	มาก

ด้านรายการที่นำเสนอ ผู้ฟังมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) ผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการลูกทุ่งสี่คูณร้อยมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) รองลงมาได้แก่รายการสุขทุกข่าว ($\bar{X} = 3.72$) รายการย้อนอดีตเพลงดัง ($\bar{X} = 3.71$) รายการลูกทุ่งเอ็มคอตเรดิโอเน็ตเวิร์ค ($\bar{X} = 3.70$) รายการร้อยดวงใจไทยเลย ($\bar{X} = 3.69$) รายการสืบสานตำนานเพลง และรายการลูกทุ่งซูปเปอร์มอส ($\bar{X} = 3.67$) รายการเสียงจาก มมร. ($\bar{X} = 3.65$) และรายการลูกทุ่งชายแดน ($\bar{X} = 3.61$) ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.9 ผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย
 F.M. 100.00 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการของสถานี ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ
 และด้านความชัดเจนของเสียง

ด้านผู้ดำเนินรายการ/การมีส่วนร่วม/ความ ชัดเจนของเสียง	ค่าเฉลี่ย($\bar{X}$)	S.D.	การแปลค่า
ดำเนินรายการได้น่าฟัง	3.87	0.89	มาก
ใช้ภาษาไทยได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.84	0.88	มาก
ด้านความชัดเจนของเสียง	3.80	0.88	มาก
มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่น่าสนใจ	3.79	0.86	มาก
เปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ	3.77	0.86	มาก
ด้านความชัดเจนของเสียง	3.73	0.85	มาก
รวม	3.80	0.87	มาก

ด้านผู้ดำเนินรายการ พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$)
 ในด้านดำเนินรายการได้น่าฟัง พบว่าผู้ฟังพึงพอใจมากที่สุดโดยมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$)
 รองลงมาคือด้านผู้ดำเนินรายการใช้ภาษาไทยได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 3.84$) และมีความพึง
 พอใจด้านความชัดเจนของเสียงในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) ผู้ดำเนินรายการมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่
 น่าสนใจ ($\bar{X} = 3.79$) ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ ($\bar{X} = 3.77$) และด้านความ
 ชัดเจนของเสียง ($\bar{X} = 3.73$) ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.9

ส่วนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย

F.M. 100.00 MHz

ตารางที่ 4.10 ผู้ฟังมีความต้องการฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย
F.M. 100.00 MHz ด้านเนื้อหาและวิธีนำเสนอ ด้านเวลาการออกอากาศ
ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ และด้านอื่นๆ

4.1 ความต้องการด้านเนื้อหาและวิธีนำเสนอ	จำนวน/คน
1) รายการเพลงเก่า เพลงใหม่ เพลงสากล และสาระ ความรู้	44
2) รายการข่าวที่ทันสมัย ทันโลกทันเหตุการณ์ ข่าวการเมือง ข่าวท้องถิ่น ข่าวที่เป็นจริง	68
3) รายการกีฬา	5
4) รายการที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย	5
5) รายการที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ	10
6) รายการที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ ราคาพืชผลการเกษตร อาหาร ทองคำ	15
7) รายการถามตอบปัญหาต่างๆ	5
8) รายการเพลงที่ฟังต่อเนื่อง โฆษณาน้อย	32
4.2 ความต้องการ ด้านเวลาออกอากาศ	
1) เหมาะสมอยู่แล้ว	28
2) โฆษณายาวไป	16
3) เพิ่มเวลาเสนอข่าว	5
4.3 ความต้องการด้านการมีส่วนร่วมในรายการ	
1) มีส่วนร่วมในการจัดรายการเปิดสายหน้าไมค์	20
4.4 ความต้องการด้านอื่นๆ(ผู้จัดรายการ/ เทคนิค)	
1) ไลฟ์สด	10
2) พุดออกอากาศเป็นภาษาไทย	10

4.1 ความต้องการด้านรายการ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฟังรายการที่หลากหลายส่วนใหญ่ต้องการฟังรายการข่าวที่ทันสมัย ทันโลกทันเหตุการณ์ ข่าวการเมือง ข่าวท้องถิ่น ข่าวที่เป็นจริง จำนวน 68 คน รองลงมาต้องการฟังรายการเพลงเก่า เพลงใหม่ เพลงสากล และสาระความรู้ จำนวน 44 คน รายการเพลงที่ฟังต่อเนื่อง โฆษณาน้อย จำนวน 32 คน รายการที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ ราคาพืชผลการเกษตร อาหาร ทองคำ จำนวน 15 คน รายการที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ จำนวน 10 คน รายการกีฬา รายการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และรายการถามตอบปัญหาต่างๆ จำนวนเท่ากันคือ จำนวน 5 คน

4.2 ความต้องการด้านเวลาออกอากาศ

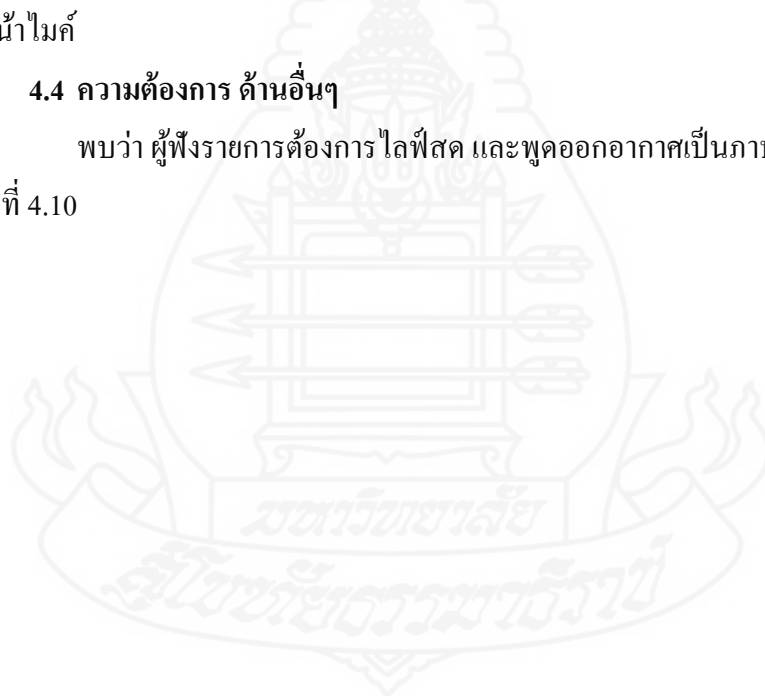
พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เวลาการออกอากาศเหมาะสมอยู่แล้ว แต่โฆษณายาวไปทำให้รายการเพลงน้อย เวลาฟังเพลงน้อย เพิ่มเวลาเสนอข่าว

4.3 ความต้องการด้านการมีส่วนร่วม

พบว่า ผู้ฟังต้องการมีส่วนร่วมในรายการ และช่องทางการติดต่อกับรายการคือการเปิดสายหน้าไมค์

4.4 ความต้องการ ด้านอื่นๆ

พบว่า ผู้ฟังรายการต้องการไลฟ์สด และพูดออกอากาศเป็นภาษาไทยเลยรายละเอียดตามตารางที่ 4.10

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง “การเปิดรับ และความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz 2) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz และ 3) ความต้องการ ของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ฟังรายการ วิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองเลย จำนวน 400 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ข้อมูลทั่วไป

พบว่า ผู้ฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลยระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.50 มีอายุระหว่าง 16-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.50 มีอาชีพ ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 44.00 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.00 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 42.80

1.2 การเปิดรับของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับฟังรายการของสถานี ที่บ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.50 รองลงมาในรถยนต์ขณะเดินทางคิดเป็นร้อยละ 32.50 ในสถานที่ทำงานคิดเป็นร้อยละ 13.30 ในสวนไร่นาคิดเป็นร้อยละ 7.30 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.50 ตามลำดับ

ช่วงเวลาในการรับฟังรายการพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับฟังรายการของสถานีในช่วงเวลาเช้า (08.00-12.00 น.) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.30 รองลงมาคือช่วงเวลาที่บ่าย

(12.00-18.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 28.80 ช่วงเวลากลางคืน (18.00-24.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 18.30 และฟังตลอดทั้งวัน (08.00-24.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 10.80 ตามลำดับ

ความถี่ในการรับฟังรายการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดฟังสัปดาห์ละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 31.30 รองลงมาเปิดฟังเดือนละ 1-2 วัน คิดเป็นร้อยละ 30.80 เปิดฟัง 3-4 วันต่อสัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 24.30 และเปิดฟังทุกวันคิดเป็นร้อยละ 13.00 ตามลำดับ

การเปิดรับของผู้ฟังด้านรายการ พบว่า มีการเปิดรับฟังรายการอันดับที่ 1 คือ รายการลูกทุ่งสี่คูณร้อยจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 อันดับที่ 2 คือรายการลูกทุ่งเอ็มคอตเรดิโอเน็ตเวิร์ค จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 และอันดับที่ 3 คือ รายการลูกทุ่งซูปเปอร์มอส จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.25 ตามลำดับ

ผู้ดำเนินรายการที่กลุ่มตัวอย่างชอบมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ดีเจคำไฟ คิดเป็นร้อยละ 17.50 อันดับที่ 2 คือ ดีเจเซียงอึ้ง คิดเป็นร้อยละ 17.00 และอันดับที่ 3 คือดีเจนนุ คิดเป็นร้อยละ 15.80

1.3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงอสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

1.3.1 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ด้านประเภทรายการ (เนื้อหา) พบว่าผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการของสถานีในภาพรวมด้านประเภทรายการในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นแต่ละประเภท พบว่า ความพึงพอใจมากที่สุดได้แก่ รายการประเภทข่าว โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมาผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการประเภทบันเทิง และรายการประเภทความรู้ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.80$) และ ความพึงพอใจรายการประเภทบริการสาธารณะในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) ตามลำดับ

1.3.2 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ด้านรายการที่นำเสนอ พบว่าผู้ฟังมีความพึงพอใจด้านรายการที่นำเสนอ ของสถานีในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) ผู้ฟังมีความพึงพอใจมากที่สุดในรายการลูกทุ่งสี่คูณร้อย ($\bar{X} = 3.74$) รองลงมาคือ รายการสุขทุกข่าว ($\bar{X} = 3.72$) รายการย้อนอดีตเพลงดัง ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ

1.3.3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการของสถานี พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) ผู้ฟังมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ผู้ดำเนินรายการดำเนินรายการได้นำฟัง โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมาด้านการใช้ภาษาไทยได้

ชัดเจนและเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 3.84$) ผู้ฟังมีความพึงพอใจ ด้านมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่น่าสนใจมาก ($\bar{X} = 3.79$) และด้านเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ ($\bar{X} = 3.77$)

1.3.4 ความพึงพอใจ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟัง มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$)

1.3.5 ความพึงพอใจ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ด้านความชัดเจนของเสียง มีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 3.80$)

1.4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

1.4.1 ความต้องการด้านรายการ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฟังรายการที่หลากหลายส่วนใหญ่ ต้องการฟังรายการข่าวที่ทันสมัย ทันโลกทันเหตุการณ์ ข่าวการเมือง ข่าวท้องถิ่น ข่าวที่เป็นจริง จำนวน 68 คน รองลงมาต้องการฟังรายการเพลงเก่า เพลงใหม่ เพลงสากล และสาระความรู้ จำนวน 44 คน รายการเพลงที่ฟังต่อเนื่อง โฆษณาน้อย จำนวน 32 คน รายการที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ ราคาพืชผลการเกษตร อาหาร ทองคำ จำนวน 15 คน รายการที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ จำนวน 10 คน รายการกีฬา รายการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และรายการถามตอบปัญหาต่างๆ จำนวนเท่ากันคือ จำนวน 5 คน

1.4.2 ความต้องการด้านเวลาออกอากาศ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เวลาการออกอากาศเหมาะสมอยู่แล้ว แต่โฆษณายาวไปทำให้รายการเพลงน้อย เวลาฟังเพลงน้อย เพิ่มเวลาเสนอข่าว

1.4.3 ความต้องการด้านการมีส่วนร่วม

พบว่า ผู้ฟังต้องการมีส่วนร่วมในรายการ และช่องทางการติดต่อกับรายการ คือการเปิดสายหน้าไมค์

1.4.4 ความต้องการ ด้านอื่นๆ

พบว่า ผู้ฟังรายการต้องการไลฟ์สด และพูดออกอากาศเป็นภาษาไทย

2. อภิปรายผล

2.1 ข้อมูลทั่วไป

พบว่าผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.50 รับฟังมากที่สุดในช่วงอายุระหว่าง 16 – 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.50 มีอาชีพนักเรียนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 44.00 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.80 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.00 สอดคล้องกับ กำพล วรรประเสริฐ (2549) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล FM.89.5MHz พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายเป็นนักเรียนนักศึกษา มีอายุระหว่าง 18-22 ปี มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท และกว่าครึ่งมีการศึกษาระดับปริญญาตรีการกำหนดกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายตามลักษณะประชากรมีความสำคัญเนื่องจาก ผู้ฟังที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษาที่ต่างกันย่อมมีพฤติกรรมในการรับฟังที่แตกต่างกัน เมื่อทราบความแตกต่างของลักษณะทางประชากร สถานีย่อมกำหนดรายการให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายของสถานี

2.2 การเปิดรับของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังรายการที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 46.50 ในช่วงเวลาเช้า คือ 08.00น.-12.00 คิดเป็นร้อยละ 42.30 และรับฟังวิทยุสัปดาห์ละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 31.30 รายการที่ชอบฟังมากที่สุดคือ รายการลูกทุ่งสี่ฤดูร้อย ($\bar{X} = 3.74$) สอดคล้องกับ ดิเรก ปินตาแก้ว (2561) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ รับฟังรายการที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 49.20 ฟังในช่วงเวลาเช้า คิดเป็นร้อยละ 44.00 แต่ไม่สอดคล้องในการรับฟังวิทยุ 2-3 วัน ต่อสัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 45.80 ในส่วนที่สอดคล้องกันคือ รายการที่ชอบฟังมากที่สุด คือรายการเสน่ห์ลูกทุ่ง คิดเป็นร้อยละ 42.80 และผู้ดำเนินรายการที่ชอบฟังมากที่สุดคือ นายดิเรก ปินตาแก้ว คิดเป็นร้อยละ 44.0

อาจกล่าวได้ว่า รายการเพลงลูกทุ่งยังเป็นที่น่าสนใจของผู้ฟังในต่างจังหวัด ซึ่งเป็นรายการบันเทิง เปรียบเสมือนอาหารทางใจของมนุษย์ การได้รับฟังรายการเพลง ทางวิทยุกระจายเสียงที่เป็นสื่อที่มีราคาไม่แพงในท้องถิ่นของตน และสามารถฟังเพลงไป พร้อมกับปฏิบัติกิจวัตรอื่นในบ้านได้ช่วย ย่อมทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ไม่เสียเวลา สมุน อยู่สิน (2556) กล่าวว่ารายการเพลงถือเป็นรายการหลักของวิทยุกระจายเสียงคู่กับวิทยุกระจายเสียงมาตั้งแต่ยุคเริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน เพราะธรรมชาติของวิทยุเป็นสื่อเสียงจึงเหมาะกับการเสนอเสียงเพลงและเสียงดนตรี การจัดรายการ

เพลงมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ของผู้จัดและผู้ดำเนินรายการ รายการบันเทิงจึงได้รับความนิยมชมชื่นในทุกยุคทุกสมัยเรื่อยมา ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz เป็นสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ให้ข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิงและบริการสาธารณะตามพันธกิจและนโยบายของสถานี

2.3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

พบว่าผู้ฟังมีความพึงพอใจด้านประเภทรายการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) โดยผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการประเภทข่าว/ข่าวสาร ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับสอดคล้องกับ สาธิตี วันทนา (2559) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวัง การเปิดรับ และ ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการคุยโขมงยามเย็น คลื่น FM.100.5 MHz News Network ในเขตกรุงเทพมหานคร”พบว่าส่วนใหญ่มีความคาดหวังโดยรวมจากการรับฟังรายการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.2) โดยมีความคาดหวัง ด้านการรับรู้ข่าวสาร มากที่สุด และมีความพึงพอใจโดยรวมจากการรับฟังรายการอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.35) โดยมีความพึงพอใจด้านการรับรู้ข่าวสารมากที่สุด รายการประเภทข่าวสาร ซึ่งรายการประเภทข่าวนั้น สมุน อยู่สิน (2556) อธิบายว่า ข่าวเป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมให้ผู้ฟังรู้ว่ามิอะไรเกิดขึ้น ในแต่ละวัน เป็นการรายงานว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร (Who, What, Where, When, Why and How) ข่าวต้องเป็นเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นสดๆ ร้อนๆมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของคนทั่วไป เช่น เรื่องความขัดแย้ง ความแปลกพิศดารมหาดิ เรื่องของคนสำคัญ หรือผู้มีชื่อเสียง เป็นต้น วิทยุกระจายเสียงมีหน้าที่รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้ทราบเรื่องราวความเป็นไปของโลกตลอดจนความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว และเข้าถึงประชาชนได้ทุกหนทุกแห่ง ประกอบกับในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคการสื่อสารไร้พรมแดน มีการหลั่งไหลของข่าวสารจำนวนมากจากส่วนต่างๆ ของโลก ทำให้ประชาชนเกิดความกระตือรือร้นในการแสวงหาข่าวสารสถานีวิทยุกระจายเสียงต่างๆ จึงต้องจัดรายการประเภทข่าว เพื่อที่จะรายงานเหตุการณ์และสนองตอบความสนใจใคร่รู้ของประชาชนจนบางสถานีต้องจัดเป็นสถานีข่าวโดยเฉพาะ และบางสถานีมีรายการข่าวทุกชั่วโมงการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คน จำเป็นจะต้องรับรู้ข่าวสารบ้านเมืองเพื่อประกอบการตัดสินใจในด้านต่างๆ จึงทำให้ผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมีความพึงพอใจรายการประเภทข่าว/ข่าวสารมากที่สุด

2.4 ความต้องการของผู้ฟังวิทยุสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

2.4.1 ความต้องการด้านรายการ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฟังรายการที่หลากหลายส่วนใหญ่ ต้องการฟังรายการข่าวที่ทันสมัย ทันโลกทันเหตุการณ์ ข่าวการเมือง ข่าวท้องถิ่น ข่าวที่เป็นจริง จำนวน 68 คน รองลงมาต้องการฟังรายการเพลงเก่า เพลงใหม่ เพลงสากล และสาระความรู้ จำนวน 44 คน รายการเพลงที่ฟังต่อเนื่อง โฆษณาน้อย จำนวน 32 คน รายการที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ ราคาพืชผลการเกษตร อาหาร ทองคำ จำนวน 15 คน รายการที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ จำนวน 10 คน รายการกีฬา รายการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และรายการถามตอบปัญหาต่างๆ จำนวนเท่ากันคือ จำนวน 5 คน

2.4.2 ความต้องการด้านเวลาออกอากาศ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เวลาการออกอากาศเหมาะสมอยู่แล้ว แต่โฆษณายาวไปทำให้รายการเพลงน้อย เวลาฟังเพลงน้อย เพิ่มเวลาเสนอข่าว

2.4.3 ความต้องการด้านการมีส่วนร่วม

พบว่า ผู้ฟังต้องการมีส่วนร่วมในรายการ และช่องทางการติดต่อกับรายการ คือ การเปิดสายหน้าไมค์

2.4.4 ความต้องการ ด้านอื่นๆ

พบว่า ผู้ฟังรายการต้องการไลฟ์สด และพูดออกอากาศเป็นภาษาไทยเลย สอดคล้องกับ ดิเรก ปินตาแก้ว (2561) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ด้านเนื้อหาและวิธีนำเสนอรายการพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฟังรายการข่าวทั่วไป และข่าวสารเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น มากที่สุด รองลงมาคือ รายการเพลงและบันเทิงให้มากขึ้น และรายการเกี่ยวกับวัยรุ่น รายการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ รายการเกี่ยวกับภูมิปัญญา รายการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย รายการเกี่ยวกับการศึกษา และอยากให้มีรายการปรึกษาเกี่ยวกับความรัก

อาจกล่าวได้ว่า ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ต้องการฟังรายการข่าวมากที่สุด เพื่อจะได้นำไปใช้ตัดสินใจในการทำงาน การดำเนินชีวิต ต้องการฟังเพลงยาวๆ โฆษณาสั้นๆ เพื่อความบันเทิงและผ่อนคลายจากการทำงาน หรือกิจวัตรประจำวัน และต้องการมีส่วนร่วมกับทางรายการ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของรายการที่ตนชื่นชอบความต้องการของผู้ฟังวิทยุกระจายเสียง มีทั้งเพื่อการรับรู้อخبار และความเข้าใจในตัวบุคคล เหตุการณ์ เพื่อความพึงพอใจ ความมั่นคง สถานภาพ หรือเพื่อหลีกเลี่ยงความเป็นจริง

ไปสู่โลกแห่งจินตนาการ ดังที่ดวงพร กำพลประเสริฐ, (2551) ได้กล่าวว่า แมกซ์เวลล์ อี.แมคคอมล์ และลี บี. เบคเคอร์ (Mawell E. McCombs and Lee B. Becker, 1979) อธิบายถึง การใช้สื่อมวลชน เพื่อตอบสนองความต้องการคือ 1) ต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการสังเกตการณ์และติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ จากสื่อมวลชนเพื่อให้รู้ทันต่อเหตุการณ์ให้ทันสมัยและรู้ว่าอะไรมีความสำคัญพอที่จะเรียนรู้ 2) ต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันการรับสื่อมวลชนทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสถานะหรือเหตุการณ์ 3) ต้องการข้อมูลเพื่อการพูดคุยหรือสนทนา (Discussion) โดยการรับสื่อมวลชนทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่น 4) ต้องการมีส่วนร่วม (Participating) ในเหตุการณ์และความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว 5) ต้องการเสริมความคิดเห็น หรือการสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว (Reinforcement)

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ควรพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

3.1.1 ด้านเนื้อหา

สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz เป็นสถานีวิทยุที่ต้องประกอบการด้านธุรกิจ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องบริการสาธารณะด้วยโดยการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน รายการที่นำเสนอจึงต้องสอดคล้องกับพันธกิจของสถานีและผลการดำเนินการในการบริหารรายได้ของสถานีให้ได้ตามเป้าหมายอีกด้วย นอกจากนี้จะผลิตรายการให้สอดคล้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังรายการที่มีความแตกต่างทั้งด้านความรู้ วัย อาชีพ และทัศนคติแล้ว ยังต้องบริการผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ร่วมสนับสนุนรายการดังนั้น สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ควรนำเสนอรูปแบบรายการที่หลากหลายเพื่อให้เข้าถึงผู้ฟังมากขึ้น ตอบสนองด้านธุรกิจให้ลูกค้ามีผลประกอบการไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน สร้างภาพลักษณ์ให้กับสินค้าและบริการนั้นๆ ให้ได้รับความนิยมนิยม ยอดจำหน่ายเป็นต้น และควรเพิ่มรายการข่าวสารหลากหลายมิติในท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม สารความรู้ต่างๆ ให้มากขึ้น และสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เช่น ข่าวสารที่ให้ ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ข้อปฏิบัติที่ถูกต้องในการป้องกัน โรค เช่น โรค โควิด-19 ที่ถูกคาม ผู้คนทั่วโลกในขณะนี้การป้องกันที่ดีตามหลักความรู้ที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะช่วยให้

ผู้คนปลอดภัยจากโรคภัยต่างๆ สื่อวิทยุกระจายเสียงก็เป็นสื่อที่มีความเหมาะสม ในการแจ้งข่าว ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบ ด้วยการณรงค์ หรือการนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะ เป็นโรคระบาด การเปลี่ยนแปลงของลมฟ้าอากาศ เศรษฐกิจ การเมือง หรืออื่นใด

3.1.2 ด้านผู้ดำเนินรายการ

สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ผู้ดำเนินรายการประจำสถานี มีบทบาทหน้าที่ในการจัดรายการประจำอยู่แล้ว ทำหน้าที่ในการ โฆษณาประชาสัมพันธ์ให้กับสินค้าและบริการต่างๆทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น บางครั้งมีการ รวมทีมเพื่อผลิตรายการทั้งรายการคลัสเตอร์ระดับภูมิภาค และรายการระดับประเทศร่วมกับสำนัก ข่าวไทยเป็นต้น รวมถึงข่าวสารที่หน่วยงานต่างๆ ส่งเข้ามาให้ประชาสัมพันธ์ หรือแม้กระทั่งผู้ ดำเนินรายการต้องออกไปพบแหล่งข่าวในบาง โอกาสที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา หรือหน่วยงานต่างๆ มีหนังสือเชิญไปร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ การทำข่าวตามโอกาส โดยมีหน้าที่หลักคือเป็นนักจัดรายการ หารายได้เข้าสถานี และเพิ่มหน้าที่เป็นนักข่าวประจำท้องถิ่น ไปโดยอัตโนมัติด้วยระบบการบริหารงานของศูนย์บริหารกิจการวิทยุฯ เพื่อเพิ่มศักยภาพของนักจัด รายการของสถานีให้มีความสามารถหลากหลาย มีการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอโดยเฉพาะในยุคที่การ แข่งขันที่เข้มข้นของสื่อต่างๆ ในยุคดิจิทัลอีกทั้งยังต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ในการใช้ภาษาไทยให้ ถูกต้องตามอักขรวิธี ออกเสียงชัดเจน สามารถสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่ายด้วยเทคนิควิธี และภาษาที่ใช้สื่อสาร ต้องมีส่วนของภาษาไทยเลยด้วย เพราะผู้ฟังเป็นคนพื้นที่จังหวัดเลย มีภาษา ท้องถิ่นเป็นภาษาไทยเลย โดยสำเนียงภาษาจะแตกต่างจากภาษาพูดของคนในภาคอีสานจังหวัดอื่นๆ เพราะกลุ่มคนปัจจุบันมีประวัติการอพยพเคลื่อนย้ายจากเมืองหลวงพระบางแห่งอาณาจักรล้านช้าง ต่อมาต้นพุทธศตวรรษที่ 23 ชาวหลวงพระบางและชาวเมืองบริเวณใกล้เคียงที่อพยพมาเมืองเลย ได้นำวัฒนธรรมด้านภาษาอีสานถิ่นอื่นเข้ามาด้วย โดยภาษาเลยนั้นจัดอยู่ในกลุ่มหลวงพระบางอัน ประกอบด้วยภาษาเมืองแก่นท้าว ภาษาอำเภอด่านซ้าย และภาษาอำเภอเมืองเลย สำเนียงของชาว ไทยเลย จึงมีลักษณะการพูดเหมือนชาวหลวงพระบาง แต่บางพยางค์ออกเป็นเสียงสูงคล้ายสำเนียงของชาว ปักย์ได้ ฟังดูไพเราะนุ่มนวลเป็นเอกลักษณ์เฉพาะคนเมือง ส่วนคนในวังสะพุงจะพูดเสียงห้าวกว่า ชาวเลยถิ่นอื่นเป็นต้น

ผู้ดำเนินรายการต้องสร้างบรรยากาศแห่งความสุขความสบายใจ ให้แก่คิด มุมมอง สะท้อนสังคม สร้างกำลังใจ เพื่อความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นด้วยพลังของความคิดที่สร้างสรรค์แต่ใน ขณะเดียวกัน ผู้ดำเนินรายการที่ เป็นผู้เช่าเวลาของสถานี บางครั้งก็ควบคุมเนื้อหาการออกอากาศได้ ยาก และเป็นรายการเน้นโฆษณาเพื่อจำหน่ายสินค้ามากที่สุด ข่าวสารสาระทั่วไปจึงมีส่วนน้อย

ผู้ฟังบางคนบอกว่าดีเจบางคนพูดมากไร้สาระ สถานีควรมีการควบคุมเนื้อหาที่เหมาะสมในการออกอากาศให้มากขึ้นกว่านี้ โดยการแจ้งให้ผู้ดำเนินรายการรับทราบ

3.1.3 ด้านกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย

เนื่องจากผู้ฟังรายการส่วนใหญ่ มีการเปิดฟังรายการ จากสถานีสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz เพียงสัปดาห์ละครั้ง จึงควรมีการปรับปรุง ด้านการจัดรายการ ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น เสนอสปอตโฆษณาให้สั้นลง เพิ่มรายประเภทการข่าวท้องถิ่น และเปิดช่องทางการสื่อสารให้ผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ได้มีส่วนร่วมในรายการ เช่น การเปิดสายหน้าไมค์แนะนำบทเพลง เป็นต้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาการบริหารการจัดการรายการและผลิตรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

3.2.2 ควรมีการศึกษากลยุทธ์การมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

3.2.3 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ในเขตพื้นที่บริการ

3.2.4 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ที่เผยแพร่ออกอากาศทางเฟซบุ๊ก

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กัมปนาท พอลจิต. (2555). ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ฟังรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดน่าน ระบบ FM ความถี่ 94.75 MHz.
- กฤติมา เกรียงขจรพันธ์. (2554). การสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนโดยสถานีวิทยุ อสมท. กระบี่ คลื่นความถี่ FM 105.0 MHz จังหวัดกระบี่ (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, พระนครศรีอยุธยา.
- เกศรินทร์ วิริยาอาภรณ์. (2545). ความต้องการในการพัฒนาตนเองของข้าราชการกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- การมีส่วนร่วม สืบค้นเมื่อวันที่วันที่ 14 กันยายน 2563 จาก wiki.kpi.ac.th>title.
- กำพล ควรประเสริฐ. (2562). สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2562 จาก http://www.stou.ac.th/offices/rdec/patch_mainstructure38601007049/%E0%B8%81%81
- ข้อมูลทั่วไปจังหวัดเลย สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2563 จาก [ww2.loei.go.th](http://ww2.loei.go.th/files/com...)>files>com...
- โครงการวิจัยผู้ฟังวิทยุชุมชน(ภาคประชาชน) ในเขตภาคเหนือ เสริมศิริ นิลคำ.
- ณัชปณณช (2525) ศึกษาเรื่องการนำเสนอ ศึกษาเรื่องการนำเสนอรายการวิทยุ ของสถานีวิทยุกระจายเสียง ทหารอากาศ 010 จังหวัดพิษณุโลก.
- ณัฐชนนย์ ศรีชูชาติ.(2562) สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2562 จาก <http://radio.ku.ac.th/database/radioresearch/ku012htm> ค้นคืนวันที่ 31 กรกฎาคม 2558.
- ดิเรกปิ่นตาแก้ว.(2560). บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียง ศึกษาเรื่อง การเปิดรับ ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz.
- ธีรรัชช์ โพธิ์สุวรรณ. (2558). รายงานการประเมินผล โครงการผลิตรายการวิทยุท้องถิ่น รายการรัฐสภาของเรา ความพึงพอใจจากรายการรัฐสภาของเราถึงประชาชนในการร่วมคิดสร้างไทยร่วมใจสร้างอนาคต ประจำปีงบประมาณ 2558. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์.
- _____ . (2556). บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงในการให้บริการสาธารณะ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ธุรกิจวิทยุกระจายเสียง บมจ. อสมท.สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2563

mcot.th.listedcompany.com>business.

นภาพรณ์ อัจฉริยะกุล และจิราภรณ์ สุวรรณ วาจากกสิกิจ. (2547). “กระบวนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์* เล่มที่ 2 หน่วยที่ 8 นนทบุรี:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

_____. (2556). “แนวคิดเกี่ยวกับการจัดและการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดและการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเบื้องต้น* เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1 นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

แนวคิดและทฤษฎี เพชรอักษร. (2550). พฤติกรรมการฟังวิทยุ และความต้องการรายการวิทยุบริษัท อสมท.จำกัด (มหาชน) สืบค้นเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2563 จาก

Invester.th.mcot.net>businessInvester.th.mcot.net>business.html.

ปัญญาสิทธิ์ ณะกัมพลศักดิ์ และสุรพงษ์ โสธรนเสถียร. (2557). การจัดการคลื่นลูกทุ่งมหานคร fm95MHz. ในยุคดิจิทัล สาขาวิชาบริหารสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2563 จาก 203.131.210.100>JCIS58026.

เปิดไฟ คนฟังวิทยุ9เดือน ‘FM95 ลูกทุ่งมหานคร’ ยืนหนึ่งแชมป์ สืบค้นเมื่อวันที่วันที่ 15 กรกฎาคม 2563 จาก the.bangkokinsght.com.

ผู้ฟัง สืบค้นเมื่อวันที่14กันยายน 2563 จาก dict.longdo.com>mobile>seatch=...

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 สืบค้นจาก thaibja.orgวันที่ 10 กันยายน 2563.

ภัสวาลี นิตเกษตรสุนทร. (2545). “บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์* เล่มที่ 1 หน่วยที่ 3 นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

เริ่มต้นกิจการวิทยุกระจายเสียง. (2554). ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อมวลชน*.เล่มที่ 1.หน่วยที่ 7 นนทบุรี. (พิมพ์ครั้งที่ 1) สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

วณกรณ์ จักรมานนท์. (2527). การจัดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์. (2559). , 7, (2): (กรกฎาคม- ธันวาคม).

วิถีชีวิตคนไทยเลยสืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2563 จาก <https://wanchailoei.wordpress.co/about/>.

วิถีชีวิตคนไทยเลยสืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2563 จาก <https://wanchailoei.wordpress.co/about/>.
ฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ ความหมายของความพึงพอใจ สืบค้นเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2563 จาก

<https://sites.google.com/site/423313researchsaeauideesorn/bth-thi-2-wrrnkrrm-thi-smun> อยู่สิน. (2549). “แนวคิดในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการ
ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง. เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1. นนทบุรี. สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

_____. (2554). เอกสารการสอน ชุดวิชา วิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อมวลชน. (พิมพ์ครั้งที่ 1).
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

**แบบสอบถามการเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานี
วิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz**

โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน ตามความเป็นจริงหรือที่ตรงกับความคิดเห็น หรือที่ตรงกับ
ความรู้สึกรของท่านมากที่สุด เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงผัง
รายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz ให้มี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ

ชาย หญิง

1.2 อายุ

อายุ น้อยกว่า 15 ปี อายุ 16–25 ปี
 อายุ 26–35 ปี อายุ 36–35 ปี
 อายุ 46–55 ปี อายุ 65 ปีขึ้นไป

1.3 ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ปวส.อนุปริญญา
ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
 อื่นๆ (ระบุ).....

1.4 อาชีพ

พนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 ค้าขาย/เจ้าของกิจการ เกษตรกร
 รับจ้างทั่วไป นักเรียน/นักศึกษา
 อื่นๆ (ระบุ).....

1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- ต่ำกว่า - 5,000 บาท   5,001- 10,000 บาท
 10,001- 15,000 บาท   15,001- 20,000 บาท
 20,001-25,000 บาท   25,001- 30,000 บาท
 สูงกว่า 30,000 บาท

ส่วนที่ 2 การเปิดรับฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย ระบบ F.M. ความถี่ 100.00 MHz

2.1 สถานที่เปิดรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz คือที่ใด

- บ้านตนเอง   ที่ทำงาน
 สวน/ไร่นา   ขณะเดินทาง
 อื่นๆ.....

2.2 ท่านฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz บ่อยครั้งเพียงใด

- ทุกวัน   สัปดาห์ละครั้ง
 สัปดาห์ละ3-4วัน   เดือนละ1-2วัน

2.3 ท่านฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz ในช่วงเวลาใด

- ช่วงเช้า   ช่วงบ่าย
 ช่วงเย็น   กลางคืน
 ตลอดวัน

2.4 รายการ ของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz ที่ชอบฟังมากที่สุดคือรายการใด

- รายการย้อนอดีตเพลงดัง
 รายการลูกทุ่งสี่คูณร้อย
 รายการลูกทุ่งซุปเปอร์มอส
 รายการลูกทุ่งเอ็มคอตเรดิโอเน็ตเวิร์ค
 รายการลูกทุ่งชายแดน
 รายการเสียงจาก มมร.
 รายการร้อยดวงใจไทเลย

[ ] รายการสืบสานตำนานเพลง

[ ] รายการสุขทุกข่าว

2.5 ผู้ดำเนินรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย F.M. 100.00 MHz ที่ชอบมากที่สุด (โปรดเรียงลำดับลงใน)

ดีเจหนุ่ม.....

ดีเจคำไฟ.....

ดีเจเซียงอึ้ง.....

ดีเจวุฒิ.....

ดีเจมอส.....

ดีเจ หนุ่ม สวท...

อ.วันชัย.....

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย Fm.100.00 MHz.
คำชี้แจง: ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ในตารางข้างล่างนี้โดยพิจารณาจากความพึงพอใจ
ของท่านต่อรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย F.m.100.00 MHz. ตามลำดับคะแนน
ต่อไปนี้

1.พึงพอใจน้อยที่สุด   2.พึงพอใจน้อย   3.พึงพอใจปานกลาง   4.พึงพอใจมาก   5.พึงพอใจมากที่สุด

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านประเภทรายการ					
1.ข่าว					
2.ความรู้					
3.บันเทิง					
4.บริการสาธารณะ					
ด้านรายการที่นำเสนอ					
1.ย้อนอดีตเพลงดัง (ดีเจหนุ่ม)					
2.ลูกทุ่งเอ็มคอตเรดิโอเน็ตเวิร์ค (ดีเจคำฝั่)					
3.สืบสานตำนานเพลง (ดีเจคำฝั่)					
4.ลูกทุ่งสี่คูณร้อย (ดีเจจตุ/ ดีเจเชียงอึ้ง)					
5.ลูกทุ่งชายแดน (หนุ่ม สวท.)					
6.เสียงจาก มมร. (อ. วันชัย)					
7.ลูกทุ่งซูเปอร์มอส (ดีเจมอส)					
8.สุขทุกข่าว (ดีเจหนุ่ม/ดีเจคำฝั่)					
9.ร้อยดวงใจไทยเลย (ดีเจคำฝั่)					
ด้านผู้ดำเนินรายการ					
1.ดำเนินรายการได้น่าฟัง					
2.ใช้ภาษาไทยได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย					
3.มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่นำเสนอ					
4.เปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ					
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟัง เช่น มีการตอบ คำถามในรายการ เสนอแนะ หรือ ดิชมรายการ					
ด้านความชัดเจนของเสียง					

ส่วนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย Fm.100.00 MHz.

1. ด้านรายการ

.....

.....

.....

2. ด้านอื่นๆ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

นายกรุง คำอาษา

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายกรุง คำอาษา
วัน เดือน ปีเกิด	7 เมษายน 2525
สถานที่เกิด	ตำบลอัคระคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ.2554
สถานที่ทำงาน	สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย
ตำแหน่ง	นักจัดรายการวิทยุกระจายเสียง อสมท.จังหวัดเลย

